Elektromanyetik Yayınım

ve

Uzaktan Zihin Kontrolü

Dr. Cahit Karakuş

Goethe: “Davranış, herkesin kendi yüzünü gösterdiği bir aynadır.”

2019

İÇİNDEKİLER

Giriş 5

1. Bakış Açısı 7

1.1. Tepkisel Davranış 12

2. Akıl Sağlığı 17

2.1. "Zihnim Kontrol Ediliyor" İddiaları 21

2.2. Kişilik Bozuklukları 25

2.3. Cennetin Obur Çocukları 34

2.4. Eğitilmiş Sirk Çocukları 42

2.5. Bezdirme – Mobbing 48

3. Zihin Kontrolü 51

3.1. Öğrenilmiş Çaresizlik 71

3.2. Algı Değişikliği 74

3.3. Güdülme 80

3.4. Yanılsamalar 86

3.5. Akıllı makinelerin esiri olanlar 97

4. Elektromanyetik Dalgalar 99

4.1. Elektromanyetik Yayınım 100

4.2. Elektromanyetik Saldırı 103

4.3. Elektromanyetik Dalgaların İnsan ve Çevre Sağlığına Etkisi 106

4.4. Elektromanyetik Yayınım ile Uzaktan Zihin Kontrolü 109

4.5. Uyarıcı Elektrotlar 113

4.6. Beyinden Beyine Sinyal Gönderme 116

4.7. Ses Dalgaları ile Beynin Uyarılması 123

Sonuç 129

Kaynaklar 130

Giriş

Şu anki görünen fiziki, akli ve ruhani biçimi ile yaşadığı kainatta var olduğundan beridir, insanoğlu karşılaştığı problemlere çözüm ararken; çevresi ile etkileşimli iletişim kurarak yaşamın sürekliliği için bilinçlenmektedir. Algılama, canlandırma ve anlamlandırma yeteneğini zihine kazandıran bilinç, sadece insan aklının gerçekleştirebildiği son derece karmaşık bir tanıma ve bütünleştirme işlemidir. Aynı zamanda insanoğlu bilgi deposunu nesilden nesile aktaran ve genişleten tek canlı türüdür. İhtiyacı olan her şey, onun aklı tarafından keşfedilmek ve onun emeğiyle üretilmek zorundadır. Sonsuza dek varlığını sürdürmesini özgürce geliştireceği bilinçlenmeye borçlu olacaktır.

İnsanoğlu zihni ve duyu organları yardımı ile etrafındaki değişimleri sürekli algılar, duyar, görür, koklar, tatar ve dokunur. Hisseder. Ölçüm yapar ve zihni tarafından üç boyutlu konumda değişimin yerini, şiddetini ve davranışını belirler.

Peki, algılanan değişimlerin içine gömülen gizli mesajlar ile bir insanın düşüncesi, hisleri ötesinde davranışı nasıl değişebilir? Algılama eşiği dışında kainatta yayılan enerji dalgalarının kainatı oluşturan bileşenlerin davranışlarını nasıl değiştirdiği üzerine araştırmalar inanılmaz uygulama alanları bulabilmektedir. Çünkü beynimiz çevremizdeki enerji kaynakları, bu kaynaklardan yayılan dalgalar ve titreşimler ile sürekli etkileşim halindedir. Kainatta var olan ya da var edilen enerji kaynaklarından yayılan dalgalar yayıldıkları ortamlarda güçleri çok hızlı zayıflar. Aksi olsaydı şu an ne biz ne de şu anki yaşayan bir çevre olamazdı.

Kainatta yayılan dalgalar:

- Işık ve renklerin efektleri,
- Akustik dalgalar,
- Isısal değişimler,
- Kimyasallar ve gazlar,
- Elektriksel işaretler,
- Elektromanyetik dalgalar,
- Radyasyon ve iyonize parçacık yayılımı,
- Koku ve his
- Gürültü kaynakları
- Kozmik dalgalar
- Çekim kuvvetleri...
- Manyetizma

Sözgelimi elektromanyetik saldırılara dayalı üretilen komplo teorilerini göz önüne alalım. Efsaneye dayalı filmlerde geliştirilen metotların internet ortamındaki anlatıları akıl sağlığına saldırı olarak algılanmalıdır. Çünkü elektromanyetik dalgalar yayılmaya başladıkları kaynaklarından itibaren çok hızlı zayıflar. Beyin ile elektromanyetik dalgaların etkileşimi ancak laboratuvar ortamında mümkündür. Ya da devası yönlendirilmiş enerji kaynaklarına ihtiyaç vardır. Teknolojileri geliştirmek ve üretmek yerine komplo teorilerine inanmak, topluma faydadan ziyade zarar vermektedir. Öte yandan teknoloji kullanımındaki alışkanlıklar vazgeçilmez bir tutkuya dönüşmüştür. İnsanlar artık akıllı makinelerin esiri olmuştur. Sözgelimi iki hafta boyunca tüm akıllı mobil telefonların devre dışı kaldığını düşünün. Milyonlarca insan bunalıma girip, ruh halleri bozulacaktır. Zihin kontrolü mü? İşte size zihin kontrolü. Davranışlar kontrol edilemez hale getirilip, akıllı mobil iletişim teknolojilerinin kölesi olundu bile.

Uzaktan zihin kontrolü konusu internette araştırılırken, doğru olmayan bilgi kaynaklarının akıl sağlığı açısından çok tehlikeli olduğunun bilinmesi gerekir. İnternet denilen sanal ortamdaki sanal canavarlar insanları tuzağa düşürmekte ve akıl sağlığı ile oynamak için saldırmakta, suça teşvik etmektedir. Tuzak olarak hazırlanmış hastalıklı haber kaynaklarından uzak durulmalıdır. Çünkü bilimsel çalışma, deneysel kanıtlamayı gerekli kılar. Diğer türlü anlatım öngörü, varsayım ve çok sayıda olasılık içerir ki, dayanağı yoktur.

Komplo teorilerine en çok inanan bir ülkenin insanlarıyız, bu da akıl sağlığını ciddi ölçüde olumsuz etkilemektedir. Peki bu ortamın olumsuz etkisinde, akıl sağlığını kaybetmek üzere olanlara ne olacak? Çünkü yitirilen akıl sağlığını geri getirmek imkansızdır. Unutmayalım kalabalıklaşıyoruz, lakin yalnızlaşıyoruz.

Sağlıklı sorgulama yapmadan kendilerini uzaktan beynim kontrol ediliyor diyenlerin büyük bir kısmı akıl sağlığını kaybetmek üzerdir. Kabullenmek istemezler. Acilen durumlarının fark edilip, tedaviye yönlendirilmeleri gerekmektedir. Ezberletilmişlere, beynini terek etmişlere, ikna olmayı unutmuşları dikkat etmek gerekir.

Bu çalışmamda, elektromanyetik dalagalar ile uzaktan zihin kontrolü konusunda çalışma yaparken önceliğin akıl sağlığında olması gerektiğine karar verdim. Çünkü akıl sağlığını kaybetmek üzere olanlar, “Bana ne oluyor?” sorusuna yanıt ararlarken, sanal ortamda elektromanyetik saldırıyı fark ediyorlar. Tüm dünyada kendileri gibi olanlar ile internet ortamında dertlerine deva ararken, ya tacize uğruyor ya da paralarını kaptırıyorlar. Oysa beyinleri kendilerini terk ediyor, farkında olmak istemiyorlar. Bakış açısı ve algı operasyonlarını bilmeden robot insan nasıl oluşturulur sorusuna yanıt vermek zor olacaktır. Son olarak da çevremizde yayılan sinyallere gömülmüş mesajlar ile zihin kontrolü nasıl mümkün olabilir sorusuna yanıt arayacağız.

1. Bakış Açısı

Bakış açısı diğer bir anlatımla paradigma; zihinsel belleğin yönettiği davranışsal karar vermektir. Karar verme aşamasında görülen sapmaların nedeni olarak alışkanlıklar, zaaflar, hırslandırmalar ve telkinler sıralanabilir.

Zihinsel belleğin nasıl karar verdiğini iyi anlayabilmek için bilgisayar işlemcisinin çalışma prensibini incelenmelidir. Bilgisayar işlemcisi, yazılan programa bağlı olarak belleklere ve çevre birimlerine veri yazıp okuyan ve işleyen merkezi işlem birimidir. İşlemci belleğe veri yazıp okurken yazılımın kendisine verdiği komutlara göre davranış sergiler. Bilgisayar sistemlerinde, işletim sistemi olarak adlandırılan bu yazılım bellek yönetim haritasına sahiptir. Bellek yönetim haritasını oluşturan algoritmalar ve matematiksel modellere ilişkin yazılımlar olmadan işlemci bir anlam ifade etmez. İnsanın bakış açısını da benzer biçimde zihinsel belleğe ilişkin matematiksel modeller ve algoritmalar belirler. O halde zihinsel haritanın oluşturduğu bakış açısını anlayabilmek için karşılaşılan olaylara verilen tepkilerin önyargıdan uzak analiz edilmesi gerekir.

Covey: Çözülmeyen sorunlar için zihin haritasının oluşturduğu bakış açısını (paradigma) değiştirmede, “Aynı gerçeğe farklı bakış yargıyı belirler” diye özetler. Einstein bir sözünde: “Karşılaşılan sorunlar, o sorunları meydana getiren düşünce ve davranış düzleminde kalarak çözülemez” der. Sorunların içinde kaybolmak yerine, bakış açısını değiştirmeyi başarıp, sorunlara farklı biçimde yaklaşıldığında çözme şansı da yakalanmış olur. Sorunların başkalarıyla paylaşılma nedenlerinden biri de farklı bir bakış açısında, farklı davranabilme kapısı aralama arayışından kaynaklanmaktadır.

On yedinci yüzyılda filozof René Descartes’in; “Bir aklım olduğunu biliyorum ve bir bedenim olduğunu da biliyorum. Ve her ikisinin tamamen birbirlerinden ayrı olduğunu biliyorum. Ben kendi aklımım. Benim bir bedenim var” sözleri ile Descartes, “İnsan belleğinde manevi bir kısım da vardır. Bu kısım Yaradan’ın parçasıdır ve ruhu oluşturur. Ruh bedeni sevk ve idare eder” sözleri, bu yaklaşıma değişik bir katkı sağlamanın yanında, bakış açısını anlatmada çok iyi bir örnektir aynı zamanda.

Isaac Newton, bu ayrımı yeni fiziğin temeli olarak almış; zihinsel ya da psikolojik her şeyi evrene ilişkin yeni fiziksel yasaların dışında tutmuştur. Newton’un fiziğinin yol açtığı ve bugün çoğumuzun düşüncesine hâlâ egemen olan “mekanikçi kültür”, Newton makine kategorilerini insanlara ve insan örgütlerine uygular.

Sigmund Freud, ruha hükmeden yasa ve dinamikleri araştırmış ve insan davranışının bütünüyle yasalar ve bunların erken yaşlardaki etkileşimleri tarafından belirlendiğinde ısrar etmiştir. Adam Smith, piyasa ekonomisine yol gösteren yasa ve ilkeleri araştırmış ve bunlara dayanarak pazardaki davranışları öngörebileceğimizi ve kontrol edebileceğimizi öne sürmüştür. Karl Marx, kapitalizmin ekonomi politiğinin analizini yaparak kapital ve artı değer oluşumu üzerine tezler geliştirip sosyalizme geçişin kaçınılmaz olduğunu varsaymıştır.

Yönetim teorisinde mühendis Frederick Taylor, her örgütün temelinin yasa ve ilkelerle sınırlandığında ısrar etmiş ve örgütlerdeki insanların bu yasalara göre davrandığını savunmuştur. Kısaca, bilgisayar kültürümüzün daha modern dilinde söylersek, her şey programlanmıştır.

Yanıt ve tepki analizi yaparken davranışların geçmişe dayalı tecrübeler ile programlanmış olduğunu varsayabiliriz. Yasalar, öngörü, varsayım, kontrol, programlar… Bu kavramlar Newton fiziğin ve "mekanik kültürün" sözlüğünü oluşturan kavramlardır. Ve yine bu kavramlar aynı zamanda Newton fiziği yönetim düşüncesinin de kilit sözcükleridir. Peki, bunlar günümüz dünyasını ne kadar açıklayabilmektedir ya da günümüz örgütlerinin ihtiyaçlarını ne kadar karşılayabilmektedir? Bu soruya olumlu yanıt vermek zor. O halde ne yapmalıyız? Newton fiziği seri düşünme; mantıksal, akılcı, kurala bağlı düşünmenin bir patlamasıydı. Yüzyılımız kesintisizlik, muğlaklık ve öngörülmeli olmayan sürprizler yüzyılı… Böylesi bir yüzyılda yaratıcı düşünce ancak yeni sesler, yeni diyaloglar, yeni tutkular, yeni tutumlar, yeni perspektifler, yeni deneyimlerle zenginleştiğinde ve çoğulcu, katılımcı bir anlayış benimsendiğinde gelişecektir.

Bakış açısındaki çelişkileri ise olgular ve kanılar belirler. Olgu ve kanı birbirinden farklıdır. Olgu, üzerinde ciddi bir tartışma olmayan kesinleşmiş bilgidir. Kanı ise üzerinde bazı tartışmalar olan bilgidir. Öğrenerek anlama, deneyim kazanarak beceri yeteneğini geliştiren bireyin kişiliği; düşünce ve davranışları ile kendini ifade eder. Birey ya da kitle doğruları benimserken ikna olmaya, ikna olabilmek içinde iç ya da dış telkinlere ihtiyaç duyar. Bu nedenle kişinin tepkisel davranışındaki ipuçları, zihinsel belleğin nasıl ele geçirileceğini bize gösterir. Tepkinin nedeni araştırılırken zihinsel belleğin geçmiş deki tecrübeleri ile programlanmış olduğu varsayılır. Birey ya da kitlenin bakış açısını değiştirerek yönlendirmek için bu kişiler ikna ve telkinle isteklendirilir.

Bakış açısını değiştirmede, işin nasıl yapıldığını öğrenerek beceri kazanan insan beyni, tecrübe kazanarak anlama ve kavramlaştırma yeteneği de geliştirir. Bu öğrenme süreklidir, yaşam devam ettikçe öğrenmede devam edecektir. Nesneleri tanımak ve anlamlandırmak için öğrenen insanoğlu kıyaslama yaparak farklılıkları ve değişiklikleri

de bulur. Düşünsel ve davranışsal değişimleri meydana getiren öğrendiklerinin kayıt edildiği zihinsel bellek bakış açısını oluşturur. O halde bir davranışın nedeni düşüncenin anlamında gizlidir. Yetilerin uzaktan kontrol edileceği, bakış açısının nasıl değiştirileceğinin ya da yönlendirileceğinin yanıtı, bireyin ya da kitlenin tepkisel davranışlarda gizlidir. Amaç kişinin yaşamı boyunca öğrendiklerinden oluşan zihinsel haritanın başkaları tarafından ele geçirilerek değiştirilmesi ya da yok edilip yenisinin yüklenmesidir. Zihinsel haritayı ele geçirmek için bireyin ya da kitlenin davranışlarının çok iyi analiz edilmesi gerekmektedir. Davranışlar analiz edilirken, eldeki veriler çoğu zaman yeterli olmaz. Hatta davranışlar doğru analiz edilmez ise yanlış yargılara da varılır.

Uzaktan davranış değiştirme, bakış açısını oluşturan zihinsel haritanın analiz edilip çözülmesi ile mümkündür. Zihinsel algoritmaların nasıl değiştirileceğinin yanıtı, bireyin ya da kitlenin tepkisel davranışında ve alışkanlıklarında gizlenmiş olduğu görülmektedir. Amaç yaşam boyunca öğrenilen ya da genetik olarak aktarılan zihinsel haritayı oluşturan algoritmaların ele geçirilerek değiştirilmesi ya da yok edilip yenisinin yüklenmesidir. Zihinsel harita ele geçirilirken davranışların çok iyi analiz edilmesi gerekmektedir. Davranışlar analiz edilirken, eldeki veriler çoğu zaman yeterli olmaz. Hatta davranışlar doğru analiz edilmez ise yanlış yargılara da varılabilir.

Bakış açısını belirleyen en kritik özellik önyargılardır. Önyargı çatışan ya da taraf tutan görüştür. Birey ya da kitlenin görüşleri herhangi bir konuya eğilim gösterirken genellikle önyargılı davranır. Önyargıdan kasıt, özel bir bakış açısına ya da ideolojiye meyil eden taraflı bir bakış açısına sahip olmaktır. Taraf tutmak ya da önyargılı olmak demek, kişinin bir iddianın doğruluğunu ya da yanlışlığını kabul etmek için o iddianın geçerliliğinden ve sağlamlığından çok kendi oluşturmuş olduğu fikirlere uyup uymadığını temel almasıdır. Kimin neye niçin inandığını görmek için odaklanmış bakış açısı değerlendirilirken duygudan uzak, hesaplı, analitik gözle inceleme yapılmalıdır.

Beynin işlevleri hem gizemli hem de dikkat çekicidir. Tüm düşünceler, inançlar, anılar, davranışlar ve ruh halleri beyinden gelir. Beyin düşünce merkezi ve vücudun geri kalanı için kontrol merkezidir. Beyin hareket etme, dokunma, koklama, duyma ve görme becerisini koordine eder.

Beynin bakış açısını olumlu yönde değiştirmek için, sorgulanmaya izin verilmeli, orjinal fikirler üretilmeli, hayeller kurulmalı, ortamdaki değişimleri fark edilmelidir. Öğrenmek çok zordur, hatırlayamamak ise büyük dert. Öte yandan oyunlara dayalı tekrar edilerek beyinde iz bırakmak öğrenmeyi hızlandırır.

Konsantrasyon ve motivasyon sağlanması için yapılacak hareketlere ilişkin süreçler, aşılacak engeller beyine tek tek gösterilir. Unutmayın beden beyni takip eder,

odaklamalısınız. Başlarken izin verin terslikler saldırsın. Denemelerdeki başarısızlıkların herbiri yeni bir sonuç oluşturur ve onlar başarıya giden yolda sıçrama taşlarıdır. Süreç beyinde canlandırılır. Bu canlandırmaların sonucu muhakak ve muhakak başarıyla sonlansın ve ödülün olsun. Canlandırma sanki gerçekmiş gibi beyin hücreleri arasında geçişler yaratır. Yeniden işine dönüp, denediğinde beynin başarıya çoktan hazır olacaktır.

Hafızlama tekniğinde çalışılacak konuda öemli yerleri belirli bir sırayla ziyaret edin, tıpkı bir şehirde önemli yerleri gezmek gibi. Tekrar ziyaretinizde sıra kuralın değiştirmeyin ve dalanma noktalarını unutmayın. Ziyarete başladığınızda her bir noktayı bir olay ile hayel edin. Önemli bir nokta da, dallanma noktalarına gidecek kestirme güzergahların yaratılmasıdır.

Beyin siz farkında olmadan çoğu olacakları fark eder. Biz farkında olmadan beynin bir kısmı (önde bir yer) bulunduğu durumla, devamlı olarak toplanan hafızadaki tüm bilgileri tarayarak karşılaştırır. Bulguları geçmişteki deneyimler ile karşılaştırır. Tarayıcı beyin özellikle yolunda olmayan şeyleri, siz farkında olmadan fark eder. Daha önce başına gelen tüm değişiklikleri o anki durumunla karşılaştırır farklılıkları bulur. Normal olmayan deneyimleri o anki deneyimler ile karşılaştırır ve bir uyarı işareti gönderir. Bir rahatsızlık, tedirginlik hissi ve bir içgüdü.

Zihnin anıları yeniden nasıl canlandırdığı hep merak konum olmuştur. Beni mutlu eden anılarıma dokunmadan, beni huzursuz eden anılarımdan kurtulmam mümkün olabilir mi? Sorunlu anıları engellemeyi ya da unutmayı nasıl başaracağız? Mazide yaşadığım travmaları yeniden bana hatırlatılan tetikleyici etkenler nelerdir?

Geçmişte yaşanan travmatik olaylar depresyon, panik atak ya da diğer psikolojik bozukluklara neden olabilir. Kişi, geçmişindeki acı travmayı tamamen unutsa bile zaman zaman hatırlayabilir. İstediğim acı hatıraların tamamen hafızadan silinmesi değil, acısız hale getirilmesidir.

Günümüzde bilinçaltını temizlemek için hipnoz, meditasyon gibi birçok yöntem kullanılıyor ancak bunların etkinliği şüphelidir. Geçmişimizden kurtulmak, geçmiş hatalarımızla yüzleşmek ve onlara hoşça kal diyerek hayatımıza devam etmeyi içeriyor. Yaşadığımız bir sorunlu ilişkiyi bitirsek ve kendi iyiliğimiz için o kişiden uzaklaşmış olsak bile, gerçek anlamda “hoşça kal” diyebilme konusunda hala sıkıntılar yaşıyor olabiliriz. Tamamen kurtulma aşamasına girmeden ve geçmişimize hoşça kal demeden önce, hatıralarımız ve anılarımızla yüzleşip onları bir kez daha yaşamamız doğru olacaktır. Eğer bize sıkıntı yaratan şey yaptığımız hatalar ise, mutlaka bu davranışlarımız için sorumluluk almamız ve yüzleşmemiz gerekecektir.

Bize acı veren geçmiş deneyimlerimizin bizde yarattığı duyguları ve hisleri olduğu gibi yaşarken büyük ihtimalle kendimizi rezil bir halde hissedeceğiz ve hatta belki salya sümük ağlayacağız. Ancak fırtına dindiğinde, kendimizi rahat ve huzurlu hissedeceğiz. Geçmişimizden kurtulmak zaten bir nevi geriye dönmektir.

Hissettiklerimizi paylaşalım ve eğer uygunsa içimizde kalanları itiraf edelim. Geçmişten kurtulmanın önemli noktalarından biri, duygularımızı doğru bir şekilde ifade edebilmemizdir. Eğer yaptığımız yanlışları ele alıyorsak ve başkalarına attığımız suçlamalar varsa, gerekli utanç ve suçluluk duygusu ile yüzleşelim ve onlara sahip çıkalım. Eğer gerekiyorsa, özür dileyelim ve affedilmeyi isteyelim. Geçmişten kurtulmak bir yerde, savunmasız kalmayı becerebilmek anlamına gelir.

Geçmişimizden kurtulmak yüksek miktarlarda uğraş ve enerji gerektirse de, kararlı olduğumuzda kuvvetimiz ve cesaretimiz devreye girerek bize gerekli desteği sağlayacaktır. Bunu başardığımızda ise, sadece hayatta kalmaya devam etmeyip, aynı zamanda daha erdemli, huzurlu ve kendimizden emin bir yaşam elde etmiş olacağız.

Geçmişten kurtulmak için yeni arayışlar ve keyif verecek uğraşları hayatımıza sokabiliriz. Gönüllü çalışmanın, sosyal derneklere destekte bulunmanın, yardıma ihtiyacı olan insanlarla ilgilenmenin geçmişi geride bırakmamız konusunda bize çok büyük katkısı olacaktır.

İnsanı diğer canlılara göre en önemli özelliği olarak nitelendirilen “bilinç” dir.

1.1. Tepkisel Davranış

Tepki fiziksel ya da sözel olarak karşımız çıkar. Hatırlatmada fayda var, susmak da, vücut dili de bir çeşit tepki vermedir. Bilinçlenmede karşılıklı etkileşim, yani iletişim çok önemlidir ve kendini dış dünyaya karşı verilen tepki ile belli eder.

Bakış açısını değiştirmek için birey ya da kitle, ikna ve telkine açık hale getirilir ve isteklendirmeler vaz geçilmez kılınır. Bakış açısı değiştirilecek kişi ya da kitle ile karşılıklı iletişime geçilmesine gerek yoktur. Düşünce, beyninde durup dururken doğru hale gelmez, uyarılar belirleyici unsurdur.

Uzaktan beyne erişim için en çok olta atma yöntemi uygulanmaktadır; mesaj hazırlanır, ortama bırakılır; mesajı alıp ikna olacak zihinsel haritaya sahip bir balık ya da balık sürüsü bir yerlerde kesin vardır. İletilen tetikleme mesajının karşılığı ise tepkidir. İnternet üzerinden intihara yönlendirme, cinayet işletme, çocuk istismarları, medya yayınları üzerinden kışkırtma, ürün karalama suçları gibi etkileşimli iletişim teknolojileri üzerinden suça yönlendiren insanların sayısında artış gözükmektedir.

Ön yargı, şüphe, korku, ego istekleri, ahlaki değerler ve vicdan-i duygular gibi etkenler tepkisel davranış değişikliğinde önemli rol oynar. İnsanın ruh halinin yansıması olan tepki vermede iç ve dış faktörler etkindir. İç veya dış dünyadan gelen tetiklemeler ve tesirler irade ve aklı ile yönetilmeli; ölçülmeli, sorgulanmalı ve kıyaslanmalıdır. Bilinçlenme geliştirilmez ise, üretim yok ise beyin zamanla ölçmeyi unutur, sorgulamaz ve kıyaslamaz. Yok olan empati, yok olan dinleme ve yok olan sorun çözme bilinçlenmeyi de yok eder.

Bakış açısı değiştirilecek hedef kitle ya da birey belirlenirken alışkanlıklar, örfler, adetler ve inançlar hangi olaylara nasıl tepki ya da yanıt verdikleri araştırılarak bulunur. Tepkisel davranışların hangi düşünceden kaynaklandığı, nelere tepki verdiği belirlendiği anda bireyin ya da kitlenin kontrolü ele geçirmek için gerekli ipuçları da elde edilmiş olur. Söz gelimi, tahrik yoluyla strese girdiğinizde ya da sinirlendiğinizde neyin doğru neyin yanlış olduğunu tartmadan, doğrudan tepki verebilirsiniz; o anda sizin gibi olduğunu düşündüğünüz birileri sizi bekliyorsa, sorgulamadan saflarında ve kontrolünde etrafa saldırıp, zarar verirseniz, ölüp ya da öldürürseniz; sahip olduğunuz beyin birilerinin eline geçti demektir.

Tepkisel davranışların hangi düşünceden kaynaklandığını bulmak, zihinsel yetiyi kontrolü elde etmede yeterli olduğu gözükmektedir. Çünkü tepkinin nedeni belirlendiği anda kontrolü ele geçirmek için gerekli ipuçları da elde edilmiş demektir. Bir düşünce, kafamızda dururken doğru olamaz, tepkiler yüzünden doğru hale gelir. Zihin kontrolünü ele geçirmek için öncelik ikna ve telkin edilmeye yatkın kişilik özelliği taşıyanların bulunmasıdır. Kendi iradeleri dışında birey ya da kitleyi ikna ve telkin

etmek için beyin yıkama seansları, kimyasallar, ilaçlar, elektromanyetik dalgalar ve hipnoz gibi yöntemler kullanılmaktadır.

Birey ya da kitlenin tepkisel davranışlarının, uzaktan ikna ve telkin mesajları ile değiştirilip yönlendirmede kullanılacak meyilli (yatkın) birey ya da kitle aranırken aşağıdaki sorulara yanıt aranır;

- Bilinçsiz hareket eden bir yığının davranış kalıbını görerek, sürü psikolojisi ile davranışlarını kontrol edemez hale nasıl gelirler?
- Hangi düşünce ve davranışa kontrolsüz tepki verirler?
- Savunma boşlukları nelerdir?
- Zihinsel yetiyi ele geçirmeyi zorlayan faktörler ve bu faktörlerin etkisini ortadan kaldıracak ortam ve yöntemler nelerdir?
- Zaaflar, kompleksler, alışkanlıklar, örfler, adetler, inançlar, radikal ve keskin düşünceler hangi durumlarda nasıl tepkisel davranışa dönüştüğü araştırılır.

İkna ve telkin mesajlarını alıp denileni sorgulamadan yapacak birey ya da kitle bulunduğunda iletişim kurulacak kanalın doğrulanması için kontrollü eyleme geçirilip durdurularak test edilir. Transfer edilen mesajlarının beyinde unutulmaması için mesajlar sürekli tekrarlanarak beyinde iz bırakılması sağlanır. Aktif hale ya da eyleme geçirecek ikna ve telkine ilişkin komut mesaj beyne transfer edildiğinde ise birey ya da kitle kontrolsüz hareket etmeye başlamış olur.

Etkileşim:

Büyük trajediler, felaketler, savaşlar insanların bilinçlenme kültürlerini etkileyen büyük bir zihinsel etkileşimlerdir. Böyle büyük felaketlere rağmen zihniyet hiç değişmemişse kurulu saat gibisiniz demektir. Akıl sağlığını kaybedenler ve beyinlerini birilerine teslim etmiş olanlar özür dilemez, hatalarını kabul etmez ve hatalı davranışları sürdürürler. Bunların vicdanı yoktur, bilinçlenmek için vicdan muhasebe muhakeme yeteneği olmalıdır.

Tek taraflı mesajın iletildiği beyin yıkama faaliyeti, kitleleri kışkırtarak, korkutarak, şok ederek onları yönlendirmek ve böylece başkaları tarafından hazırlanmış olan düşünce tarzını benimsemelerini sağlamaktır.

Kişilerin temel ihtiyacı olan ödüllendirme, davranış değişikliğine dönüşerek bağımlılık oluşturulmakta ve kişilerin zihinsel yetileri birileri tarafından ele geçirilip yönlendirilmekte ve yönetilmektedir. Başarısızlık ve tatminsizliğe dayalı mutsuzluktan kurtulmak ve takdir edilmek aranır hale gelmiştir. Başarmanın getirisi olan iki şey; takdir edilmek ve ödül kazanmaktır. Bağımlılık yapmak için gerekli olan ise hırslandırmaktır. İnsan tabi ki doğası gereği onay almak, beğenilmek isteyen bir varlıktır.

Açık ya da gizli, askeri ya da sivil amaçlı aşırı kontrollü, aşırı baskılı, sürekli komuta dayalı eğitim sistemleri ve ortamlarının tanımlar.

İnsanlar ve nesneler, etrafı olumlu ya da olumsuz etkileyen enerji yayarlar. Negatif enerjinin yüklenmiş olduğu ortamda bulunan kişilerde psikolojik rahatsızlıklar meydana geldiğine dair anlatılar mevcuttur. Bazı insanların başına hiç istemeyeceği olaylar gelir ve bir süre mutsuz olur, hayatı yolunda gitmez. Bu olaylar zinciri ruha yansır ve 'mutsuz insan' grubuna dahil olursunuz. bu beraberinde negatifliği getirir. Mutsuz olduğunuzda korkularınız ve paranoyalarınız artık özgürdür, yaşam kalitenize müdahale eder ve git gide çoğalır. Oluşturduğunuz negatif enerji aynı anda çevrenizdeki insanları da negatif etkiler. Farkında olmadan oluşturduğunuz negatif enerjiyle yanlış insanları da kendinize çekebilirsiniz. Olaylar kontrol edilemeyeceğiniz boyutlara ulaşabilir. Sonunda tüm dünya sizi mutsuz etmek için organize olmuş gibi gelir size. Bunların tümü negatif enerji sayesindedir. Hayatınız düzenli ise, çevrenizde güler yüzlü, sizi anlayan insanlar olur ise olumlu düşünceler çevrenizde pozitif enerji oluşturur.

Telkin – İkna:

İnanç ve düşünce yapısı sarsılıp psikolojik savunma mekanizmalarından mahrum bırakmada amaç, beynin normal dengesini yıkıp yeni bir yapı kurmaktır. Psikolojik savunma mekanizmalarından mahrum bırakmak için propagandalar, beyin yıkama seansları, kimyasallar ve hipnoz gibi çok sayıda yöntem uygulanmaktadır.

Önyargılarımız vardır. Zorda olsa doğruyu öğrenebiliriz, bir bölümünü içselleştiririz. İyi ya da kötü, nasıl bir hayat yaşadığımızı biliriz. Ama bildiklerimizi anlamlandıran bakış açısı, insanın karar vermesinde aktif rol oynamaktadır. Tamamen kendi denetimimiz altında olduğu doğru değildir. Yönlendirmede belirleyici olan davranışsal tepkilerdir. Belirleyici faktör ise önyargılardır. Önyargı, taraflı bir bakış açısıdır. Taraf tutmak, bir iddianın geçerliliğini ve doğruluğunu irdelemeden sahip olunan fikre uyup uymadığına bakmak demektir. Bakış açısındaki çelişkileri belirleyen olgu ve kanı birbirinden farklıdır. Olgu, üzerinde ciddi bir tartışma olmayan kesinleşmiş bilgidir. Kanı ise üzerinde bazı tartışmalar olan bilgidir. Öğrenerek anlama, deneyim kazanarak beceri yeteneğini geliştiren bireyin kişiliği; düşünce ve davranışları ile kendini ifade eder. Birey ya da kitle doğruları benimserken ikna olmaya, ikna olabilmek içinde iç ya da dış telkinlere ihtiyaç duyar. Bu nedenle kişinin tepkisel davranışındaki ipuçları, zihinsel belleğin nasıl ele geçirileceğini bize gösterir. Tepkinin nedeni araştırılırken zihinsel belleğin geçmiş tecrübeleri ile programlanmış olduğu varsayılır. Birey ya da kitlenin bakış açısını değiştirerek yönlendirmek için ikna ve telkinle isteklendirilmelidir.

Telkine yatkınlık ikna etmek manasındadır. Telkine yatkın birey oluşturma sürecinde;

- Özgüven duygusu ile kendini frenleme duygusunun ortadan kaldırılır.
- Frenleme hissi ortadan kalkan bireyin, zaptettiği içgüdülerinin serbest bırakılması sağlanır.
- Eyleme geçirme isteği uyandırılır.
- Bu andan itibaren artık birey kendinde değildir, kendi iradesi ile hareket edemez, bilinçdışlarının egemenliğine girer.
- Biraraya gelmek için ya da eyleme geçmek için can atar, hipnotize edilmiş gibi, duygu ve davranışları taklit kişiliğe dönüşür.
- Kendini frenleyeceği sınırlamalar ortadan kaldırıldığı için kendisini kontrol edemeyeceği davranış değişikliği oluşur.
- Kişisel bilinçlerini yitirdikleri için, etkileme gücü yüksek olan kişiler tarafından kolayca ikna edilebilir hale gelirler.

Hazırlanan bireyde şu tür özellikler görülür:

- Duyguları abartılmış ve basit
- Şüpheci ve kararsız
- Hoşgörüsüz, yetkeci ve muhafazakârdırlar.
- Yerine göre hem çok ahlaklı (yüce bir dava uğruna kendini feda etme), hem de çok ahlaksız (cani, cellât) olabilirler.
- Hiçbir şey önceden düşünmez, engel tanınmaz.
- Rasyonel düşünce ve yargı gücü kaybolur.
- Ahlaki yasaklar süpürülüp atılır, kolektif ruhun etkisinde bir yenilmezlik duygusu belirir;
- Kör ve zaptedilmez bir güce dönüşenler, ipini koparmış bir sosyal hayvan niteliğindedir.

Beyin fonksiyonları ile tepkisel davranış arasındaki ilişki:

Stratejik düşünmeye ve önseziye yol açan tepkisel davranışlarda beyin işlevleri arasındaki ilişki bulunmaktadır.

Doğru karar verememe, vazgeçilememezlik yanılgısı, riskleri algılamada körleşme ve duygusal duyarsızlık beyin işlevlerini çarpıtan tepkisel davranışlardan bazılarıdır. Diğerini küçümserken kendini değil, idealize ettiğini yüceltenler ötekinin kibrinden beslenir! Dayatmacı, burnu havada, küstah tutum takınır!

2. Akıl Sağlığı

Akıl sağlığı, engellenemez değişimlere, yaralayıcı tecrübelere ve acı kayıplara karşı yaşama tutunabilmektir. Çatışmaları, üzüntüleri bastırmaya çalışmak yerine onları anlamayı ve onlardan kaynaklanan stresle başa çıkmayı öğrenmektir. Çünkü, akıl sağlığında akıl, vücut ve ruhla birlikte anlamlıdır.

Günümüzde akıl sağlığını koruyabilmek git gide zorlaşmaktadır. Çünkü kişilik çatışmaları, her türlü psikolojik saldırılar ile birlikte davranış biçimlerini etki altına alabilme üzerine çalışmalar yoğunlaşmıştır. Amaç insanları kendi politikalarına paralel bir biçimde düşünmeye zorlamak. Bunun için karakter araştırmaları yapılmakta, insan savunma duvarlarının sınırları ve dayanıklılığı ölçülmekte, psikolojik direnişin nasıl ve hangi şartlar altında kırılabileceği test edilmektedir.

Günümüzde akıl sağlığına yönelik saldırıların artması üzerine, insanlar asıl problemleri sorgulama yerine başka nedenler aramaya yönelmektedir. Akıl sağlığına saldırının şiddetlenerek artığı ortamlar:

- Sağlıksız sosyal toplum, sağlıksız iletişim, hastalıklı etkileşim
- Sosyal çevrede diyaloğun yok edilmesi,
- Çevremizde dayanılmaz hale gelen gürültü kaynakları,
- İnternet, akıllı mobil iletişim ortamlarında sanal sosyalleşmede suistimaller,
- Efsanevi anlatılarda ve film senaryolarında komplo teorileri,
- Düştüğünüz ya da düşürüldüğünüz sıkıntılar, çözülemeyen problemler.

Tarihin çöplüğünde, sadece kendi derdini öne çıkararak yalnızlaşanlar, akıl sağlığını kaybeden milyonlarca dostunuz sizi bekliyor. Akıl sağlığını koruyarak, etrafında başkalarının da olduğunu, onların da zor problemleri olduğunun fark edilmesi gerek. Çözülemeyen problemlerin altında ezilmeye izin verilmemelidir. İlaçtan ziyade dertlerin paylaşılacak dostlar önemsenmelidir.

İnsanların akıl sağlığını nasıl olumsuz etkilenir?

- Büyük acılar yaşadıklarında,
- Çözülemeyecek sorunlarla karşılaştıklarında,
- Yetenekleri ihtiraslarının çok gerisinde kaldığında,
- Büyük çelişkiler, uzlaşmaz zıtlıklar yaşadıklarında,
- Sürekli baskı altında kaldıklarında,

- Dışlandıklarında,
- Kendilerini tehdit altında hissettiklerinde, korktuklarında,
- Darbe yediklerinde ve çok üzüldüklerinde,
- Gerginlik sürekli hale geldiğinde.

Akıl sağlığını kaybederken oluşan belirtiler:

- Olmayan sesler duymak, hayaller görmek.
- Sürekli tehdit altındaymış, takip ediliyormuş, herkes kendisine düşmanmış gibi hissetmek.
- Sürekli olarak duygu ve düşünce, tutum ve davranış değiştirmek.
- Hep yanlış anlaşıldığını iddia etmek.
- Dostlarını ve düşmanlarını aşırı duygularla değerlendirmek ve sık sık değiştirmek.
- Duygusal olarak çok inişli çıkışlı veya sürekli depresyon halinde olmak.
- Gerçeklerle ve hatta birbirleriyle bile uyumlu olmayan duygu, düşünce, tutum ve davranışlar sergilemek.

Akıl sağlığına yönelik saldırı olduğunu iddia edenlerin anlatılarında öncelikle aranması gereken izler;

- Psikoloji ve fiziksel sağlığı olumsuz etkileyen alışkanlıklar ve bağımlılıklar,
- Sağlıksız davranışlar,
- Sanal ortamda oyun oynayanlar,
- Gözetlenenler ve dikizlenenler

Depresyonun erken uyarı belirtileri:

- Gerginlik, husursuzluk, yorgunluk, bitkinlik, enerjisizlik
- Bezgin ruh hali, moral bozukluğu
- Kuşku duyma
- Artan derin düşünce, dalgınlık ve endişe; ilgisizlik, keyifsizlik
- Kesintisiz uyuyamama bozukluğu
- Yükümlülüklerin ihmal edilmesi
- Konsantrasyon güçlüğü (düşünmenin zor gelmesi)
- Ürkeklik, sinirlilik
- Her şeyi kendi üstüne alınma, başkalarının kendisi hakkında kötü konuştuğu duygusuna kapılma
- Günlük yaşam seyrinde değişiklikler
- Aşırı duyarlılık

Algı değişimlerindeki çok hızlı sapmalar insanları çok hızlı algılama bozukluğuna sürükler. Bu etkilenmelerden,

- Halüsinasyon görmeye yatkınlık artar. İllüzyon hali yaşanır.
- Gaipten sesler duyulur.
- Panik atak insanlar şoka girer.
- Vesveseye dayalı rüyalar görülür.
- Travma nöbet halleri başlatır.
- Ani ses, renk ve görüntü değişimlerindan ortamda birileri varmış hissi oluşur.

Birbirlerini dinlemeyen, herkesin kendini haklı gördüğü, bencil insanların herşeyi ele geçirdiği bir dünyada yaşıyoruz. Böylesine kaotik ortamlar, akıl sağlığını korumanın ötesinde aklı sağlığımıza olan saldırıları fark edebilmemizi de imkansız kılabilmektedir. Akıl sağlığında oluşan tahribatın onarımı mümkün olmamaktadır.

Aslında gürültü ya da kirlilik beynimizin içerisindedir. Nasıl temizleyeceğimizi düşünmek yerine düşmanı hep dışarılarda ararız. Unutmayın kalabalıklaşıyoruz, lakin yalnızlaşıyoruz. Alıngan oluyoruz. Didişmeler, sağlıksız kişilikli insanların tedirgin edici davranışları, bezdirmeye ve psikolojik zorbalığa dayalı duygusal saldırılar gün be gün artmaktadır. Özellikle duygusal saldırılar ile baş edemeyenlerde yalnızlık ve içine kapanma gibi sağlık sorunları kendini göstermektedir.

Yalnız insan kendisini toplumdan kopmuş hisseder. Başka insanlarla anlamlı bir iletişime girmekte zorluk çeker. Yalnızlık duyan insan terkedilme, dışlanma, depresyon, güvensizlik, umutsuzluk, anlamsızlık, değersizlik ve kızgınlık duygularıyla doludur.

Günümüzün en önemli sıkıntılardan birisi çevresel gürültüler kontrol edilemez biçimde artmıştır. Bununla bağlantılı olarak sağırlık, ortak kulağa bağlı çınlamalar, kişileri farkında olmadan psikolojik sıkıntılara sürüklemektedir. Ayrıca hassas algılama aralığı olan insanlar için işitme aralığı dışındaki frekanslardaki işaretler de stres oluşturmaktadır. Tüplü televizyonlar, motorlar ve cihazların besleme adaptörlerindeki uğultu ve vınlama sesleri süreç içerisinde insanlarda strese dayalı sıkıntılar oluşturduğu görülmüştür. Bunların çoğunun nedeni ise cihazların şaselerindeki topraklama eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Evlerde topraklama probleminin meydana getirdiği olumsuzlukları düşünmeyiz, onun yerine bu gürültüleri komşularımızın bizi tedirgin etmek amacı ile yaptıklarına inanırız.

Beyin ve psikolojik rahatsızlıklara karşı kullanılan ilaçların beyin sağlığını ne ölçüde olumsuz etkilediği konusu muammadır. Özellikle uyuşturucu, sakinleştirici gibi doktor denetimi dışında kullanılan ilaçlar, kimyasallar ve kokular doğrudan doğruya beyin ve akıl sağlığını olumsuz etkilediği görülmektedir.

Günümüz medyası, yaşadığımız çevre, internet ortamı, farkında olmadan takip edildiğimiz, izlendiğimiz izlenimi veren bir ortama dönüşmüştür. Ayrıca sürekli pompalanan propagandalar ve korku dürtüleri doğal olarak, insanların akıl sağlığını olumsuz etkilemektedir. Sosyolojik ve teknolojik gelişmelere rağmen bireysel özgürlüklere, özellikle özel hayata müdahale artmaktadır. Bu durum artık öyle bir hal almıştır ki, insanoğlunun içinde bulunduğu bu dönem "gözetlenen toplum" kavramı olarak adlandırılmaktadır. İzlenmede en onur kırıcı olanı da insanların izlendikleri konusunda bilgisi sahibi olmamasıdır. Uzun süreli ve etkileşimli bilgisayar oyunlarının insan sağlığını hem fiziksel hem de psikolojik olarak bozmaktadır. Ayakların ve ellerin kullanılması beyin sağlığı ile doğrudan ilişkilidir.

Terör örgütü ile irtibatlandırma, paranız, malınız kötü adamların eline geçti, takip ediliyorsunuz, sizi ya da çocuğunuz kaçıracaklar ya da öldürecekler gibi şok eden sözler ile kişiyi dondurma, düşünme ve sorgulama yapısını bloke etme ve doğrudan denileni yaptırma yönünde davranış değişikliği oluşturma yaygın olarak uygulama alanı bulmaktadır.

Akıl sağlığı çok değerli ve hassas bir yapıdır. Çevrenize duyarlı iseniz, sorguluyorsanız, nedenini araştırıyorsanız, günümüz dünyasında ve özellikle ülkemde yaşıyorsanız akıl sağlığınız risk altında demektir. Çünkü bilgi kirliliği kontrol edilemez bir biçimde beyin sağlığına olumsuz etki etmektedir. İnteraktif dediğimiz akıllı telefonlar, televizyonlar, sözlü ve yazılı basın sürekli propagandaya ve doğrudan yönlendirmeye dayalı yayınlar yapmaktadır. Tüm bu bilgi kirliliğine maruz kalan, düşünen ve sorgulayan insanlarda akıl sağlığının etkilenmemesi mümkün mü?

2.1. “Zihnim Kontrol Ediliyor” İddiaları

Karşılaştığım bazı insanlar,

- Kendilerinde ve çevrelerinde olağan dışı değişiklikler gözlemlediklerini;
- Tuhaf sesler duyduklarını ve tuhaflıklar hissettiklerini,
- Saldırı altında olduklarını,
- Takip edildiklerini,
- Hissel, görsel ve duyusal halüsinasyonlar gördüklerini ifade etmektedirler.

“Ne oluyor?” diye sorduğumda; kendilerine zarar verileceğini ya da verildiğini iddia ederler. Söz gelimi, kendilerine şiddet uygulandığını, zehir ya da ilaç verilmek istendiğini söylerler. Hatta kanıtları vardır. Sesler duymaya ve ajanları görmeye başladıklarını belirtirler. Oysa “duygusallıkta iki uçluluk” dediğim iyi ile kötü, doğru ile yalnış arasından gidip gelmeler ve iknaya kapalı sorgulamadan inanmalar ya da şüpheler başlamıştır; Gerçeklerden kopanlar çevrelerinde olan biteni farklı biçimde algılarlar. Üstelik de bu algılamaları sorgulamalardan kopuk biçimde yorumlarlar. Öte yandan yakınları ya hastalığı fark etmez, kötü bir oyun olduğuna inanırlar. Ve kimselere anlatılamak istenmez. Kim bilir belki korumak için, belki de kondurulmak istenmez. Hastalıkla tek başına başa çıkmaya çalışılır.

Bu insanlara, size ne yapıyorlar? diye sorduğumda;

- Beynime çip yerleştirdiler. Kafamın içinde bir böcek hissediyorum. Elektromanyetik ya da laser silahlarıyla uzaydan saldırıyorlar. Oysa, beyin *kişiyi terk etmeye başlamış, farkında değil. Belki de, duyusal eşik seviyesi değişimiş hıştırının her türlüsünü duyar olmuştur.*
- Evrendeki bazı görünmeyen varlıklar benden rahatsız oldu. Gece uyurken, yanlızken ya da yürürken bana sesleniyorlar.
- Ses, lazer ve elektromanyetik dalgalar ile beynim uzaktan kontrol ediliyor.
  Oysa, delirme başlamıştır, beyin “seni terk ediyorum” diye mesaj iletmektedir.
- Ev aletlerim ve cihazlarım ile oynuyorlar, bozuyorlar.
  Halbuki, cihazları eskimiştir, değiştirilme zamanı gelmiştir. Elektrik tesisatında topraklama problemi vardır.
- Yatağımı sallıyorlar. Evim titriyor. Yatarken sesler duyuyorum.
  Kesinlikle, alt kattaki komşusu elektrik süpürgesinin motorunu tavana ya da kolona yaslamıştır.
- Olacakları önceden duyuyorum. Geçenlerde evde oturuyordum, gaipten bir ses duydum, patlama olacak dedi, sonra televizyonu açtığım anda patlama olduğunu öğrendim şoke oldum.
  Kulağının işitme hassasiyeti artmış ya da ortamdaki gürültü seviyesi azalmış; kişinin zihni komşunun televizyonundaki haberi algılama ötesinde duymuştur.

Uzaktan beyinlerinin kontrol altına alındığını ya da alınmaya çalışıldığını iddia edenlere çok basit sorular sorarım:

- Neden sizi seçtiler?
- Neden birileri sizin akıl sağlığınız ile oynasın ki?
- Sizden istedikleri nedir?
- Madem beyninizi ele geçirdiler sizden ne istediklerini neden sorgulamıyorsunuz?

"Kimler beyninizi ele geçirmiş olabilir?" diye sorduğumda;

- Komutanım, iş arkadaşım, müdürüm,
- Komşularım, akrabalarım, çocuklarım, damadım
- Rusya, Amerika, Yahudiler
- Siyasiler, istihbarat örgütleri
- Televizyonda program yapımcıları

İlgimi çeken bir vakayı anlatmak isterim:
"Uzaydan görünmez lazer ile bana ve aileme saldırdılar. Bilgisayarıma saldırdılar, pilini kullanılmaz hale getirdiler" dedi. Devamında resimler gösterdi; vücdunun değişik yerlerindeki derisinde darp izleri, çizikler, morarmaları görmemi istedi. "Benden ne istiyorsun? diye sordum." Korunmak için devletin kendisine inanmasını ve bu tür saldırı silahlarının masum insanlar üzerinde yasaklanmasını istiyor. Uzaydan ya da uzaktan kendisine mesajlar iletildiğini de iddia ediyor. İnternetten konuları araştırmış, yapılan çalışmaları, okumuş.

Akıl sağlığını sorgulama yerine, "beni seçtiler ve saldırdılar" diyor. "Neden siz" diye sorduğumda, "rastgele seçildik" diyor. Çok iddialı, sürekli sözümü kesiyor, gözüne baktığımda, odaklanmadığını gördüm. Eğitimli, zeki bir insan. İnternet ortamında kendisi gibi mağdur olanlar ile iletişim halinde olduğunu belirtti. Yardımcı olabilmem için, kendisinden öncelikle akıl sağlığı konusunda nöropsikoloji ya da psikoz uzmanından rapor alması gerektiğini söyledim. Ardından cildiye uzmanına gitmesini istedim. Derisindeki oluşumların nedeni hakkında rapor alması gerektiğini belirttim. Çünkü dedim, cilteki morarmaların ya da kesiğin bıcaktan mı yoksa laserden mi olduğunun belirlenebileceğini söyledim. Kabullenmedi, ikna olmak istemiyor, söylediklerimi dinlemiyor. Sorgulamıyor. Bana inanacaksın diyor. Bana konu ile ilgili dünyada yapılmış çalışmaları göstermek istiyor. Benim kendisine doğrudan inanmamı ve destek olmamı istiyor. Kendisine uzaydan elektromanyetik veya laser saldırıyı, özelikle oda içerisinde olan birisine yöneltmenin zor olduğunu, anlayacağı şekilde anlatmaya çabaladıysam başarılı olamadım. Günümüz tıp uygulamalarında tahlile ve tespite yönelik testlerin çok güvenilir olduğunu söyledim. Adli süreçte "Akıl Sağlığı" raporunun ve deride hasara neyin neden olduğunun olduğunun belirlenmesi gerektiğini dediğim anda, sözümü kesti. Dinlemiyor. Laser ile saldırı olduğuna inanmam ve kendisine destek olmam için derideki hasarı yapan şeyin laser olduğunu

dair belgeleyi onaylamamı istiyor. Laser sıyrığı ile, tırnak sıyrığı arasındaki farkın anlaşılacağını söylediysem de, bana mısın demiyor. Sürekli belge göstermek istiyor. Lakin kişiyi ikna edemedim.

Geçmişte yaşadığımız acılar, öfkeler ve yaşananlar aklımıza geldiğinde geriliriz, kızarız; üzülürüz, bazen duygulanırız da... Bunlar olmazsa, insanlık olmaz; doğaldır ve olması gerekir; çünkü kendimize göre bir dünya tasarlayıp, oyuncuları ekleyip çıkaramayız; bunu yaparsak o film olur... Özellikle ülkemde, ötesinde ise günümüz dünyasında insanlar birbirlerini dinlemiyorlar, sorgulamıyorlar, empati yapmıyorlar; en belası ise anlaşamıyorlar, çünkü uzlaşma kültürümüz yok... Herkes kendi dediğinde ısrarcı, inat; herkes kendi dediğim olsun istiyor; oysa uzlaşmak karşılıklı hissederek, birbirimize hak vererek, ödün ve taviz vererek mümkün olabilmektedir.

Psikolojik sıkıntısı ya da akıl sağlığını kaybetmek üzere olan birisinin verdiği yanıttan, "Uzaktan zihin kontrolü" sığınılacak bir liman olduğu gözükmektedir. Nöropsikolojik ya da psikoz rahatsızlıklar, özellikle şizofrenik ve iki uçlu duygusal rahatsızlıklar önemsenmelidir. Beyinde fiziksel ya da psikolojik tahripatlar oluşmaya başladığında, kişi görsel ve duyusal halüsinasyonlar görmeye başlar. Anlatımlardaki ortak nokta, ifadelerin kuşkular ve çelişkiler içermesidir. İkna ve telkine tamamen kapalı olanlar doğrudan doğruya dediklerine inanılmasını istemektedir.

Zihnimizdeki kirliliği nasıl temizleyeceğimizi düşünmek yerine düşmanı hep dışarılarda ararız. Didişmeler, tedirgin edici davranışlar, bezdirmeye ve psikolojik zorbalığa dayalı duygusal saldırılar gün be gün artmaktadır.

Akıl sağlığını kaybendenlerin beyinlerinin kontrol edilmesi mümkün olamaz. Çünkü bu insanlar beyinlerini bir yerlere teslim etmişlerdir. Özellikle uyuşturucu, sakinleştirici gibi doktor denetimi dışında kullanılan ilaçlar, kimyasallar ve kokular doğrudan doğruya beyin ve akıl sağlığını olumsuz etkilediği görülmektedir. Kulak çınlamasının neden olduğu depresyon gibi rahatsızlıklar tedavi edilmelidir. Aksi durumda gaipten sesler duyduğuna inanırlar.

Günümüzün en önemli sıkıntılardan birisi çevresel gürültülerin kontrol edilemez biçimde artmasıdır. Gürültü kaynaklarının neden olduğu olumsuzlukları dikkate almayız, onun yerine bu gürültüleri, birilerinin bizi tedirgin etmek amacı ile yaptıklarına inanırız. Aslında doğrudur da; camdan yarı beline kadar sarkmış insanların birbirlerini dikizlediği toplumda yaşıyoruz. İnsanlar birbirlerini dinlemek için her türlü metot, cisim ve teknoloji kullanmaktadır. Sözgelimi duvarı delip kamera ve mikrofon ile komşusunda ne olup bittiğini öğrenmek istemektedir. Kasıtlı olarak, ses ve titreşim oluşturan ev makinelerinin uygunsuz saatlerde çalışması ile insanlar birbirlerini sürekli rahatsız etmektedir. Evin tavanına titreşim yapan makine yaslanmakta ve üst katta uyuyan

komşularını gece yarısı yataklarından fırlamaktadır. Hiçbir kimsenin aklına gelmeyecek cinlikler ile rahatsız etmek, takip etmek, etrafında dedikodu yaymak gibi onlarca hoş olmayan olaylar sıralayabilirim.

Teknolojik olarak geliştirilme aşamasında olan buluşlar, teoriler ya da laboratuvar ortamında elektromanyetik enerjinin yönlendirilmesi konusunda yapılan çalışmalar sanki sokağa inmiş ve herkes birbirini uzaktan tedirgin etmek için birbirine karşı silah olarak kullanıyor gerçeğine dönüşmüştür. Oysa bunların hiçbiri doğru değildir.

İyi bir ruh halindeyken genellikle güzel anıları hatırlayıp, etrafımızda gelişen olaylara karşı son derece olumlu bir tavır takınırken; kötü bir ruh halinde ise tam tersi olur. Bu ruh halimizdeki değişimler fakında olmadan muhakeme yeteneğimizi de etkiler. Muhakeme yeteneğimizin çıktıları olan önyargılar bizi yanlış yola da sürükleyebilir. Olayların düşündüğümüz gibi olduğunu kanıtlamaya çalışırız. Buna onaylama önyargısı denir. Önyargılarımız bizi hapseder, ciddi hatalara sürükler, kendimizi ve genel insan davranışlarını anlamamızı zorlaştırır. Zihnimizin bulandırıldığı yargılarla değil, ancak ve ancak bilimsel yöntemlerle gerçeğe ulaşabiliriz.

Sizden ricam, zihin kontrolü konusunu bir tarafa bırakın; sağlıklı dostlar edinin, sorununuzu paylaşın... Psikologa gidin, ilaç yazmayan sizi dinleyen, anlayan, katkı veren, psikoterapi arayın...

Nöropsikoloji, beyninin yapı ve fonksiyonlarının belirli psikolojik olaylarla olan ilişkisini anlamayı hedefleyen psikoloji dalıdır. Beynimizin davranışlarımıza ve düşünceleremize nasıl hükmettiği araştırılır.

Nöropsikoanaliz, beyin ve zihin'in çalışmasını daha iyi anlamak için nörobilim ve psikanaliz konularının birleştirilmesiyle oluşmuş araştırma konusudur.

2.2. Kişilik Bozuklukları

Akıl sağlığını olumsuz etkileyen faktörler sıralanırken kişilik bozukluğuna sahip iş arkadaşların, komşuların, aile bireylerin yıkıcı davranış sergiledikleri görülmektedir. Kişilik bozukluğu olan bir kişi ancak ve ancak çok yakından izlenince fark edilir. Çünkü, çocukluk döneminde duygusal problemleri olmuştur. Aşırı ihmal edilmiş, kayıplar yaşayan, travmaya uğrayan bir çocukluk. Sözgelimi baba ölmüş, anne görünürde var olmuş, lakin duygusallıkta yok. Geri itilmiş, duygusal olarak gelişmemiş. Bu durum o günlerde, şu anki beyninin fisiksel ve ruhsal hastalığının habercisi. Bu nedenlerden ötürü kendi davranışı ve düşüncesi yüzünden sürekli başkalarını suçlar. İnsanları iyi ve kötü diye ayırdığı için, herkese kendine göre roller verir. Kendisine göre kötü olduğunu düşündüğü birine kötü davranılması için her şeyi yapar. Gerekirse ortadan bile kaldırır, öldürülmesi için insanları birbirine kırdırabilir de.

Kişilik bozukluğu olan birisi kurnazlığı, hileyi, yalan söylemeyi kendinde hak görür. Öfkesine hakim olamaz, zaman zaman kendine zarar verileceği duygusuna kapılır. Duyguları an ve an değişir. Kendini ustalıkla gizlediği için en fazla zararı üzerlerinde kontrol sağlayabileceği kadar yakınında olan insanlara verir. Onunla yakın ilişkide olan herkes (çocukları dahil) "kurban"dır. İnsanlarla ilişkisi sadece "fayda" üzerine kuruludur; eğer fayda sağlayamayacağını ya da zarar geleceğini düşünürse kurbanını duygusalıkta terk eder.

İnsanları kullanabilmek için hangi durumlarda hangi duygusal tepkiyi vermesi, ne yapması ve ne söylemesi gerektiğini çok iyi öğrenmiştir. Hissediyor göründüğü her duygu-durum bir oyundur ve gerçekten rol yapmada ve yalan üretmede çok başarılıdır. Gözünüzün içine bakarak hakaret eder, aşağılar ve size kendi bakış açısında kim olduğunuzu hatırlatır. Yakınındakiler böylesine ürkütücü bir kişiliğe sahip olabileceğinden şüphe duymadıkları için çoğunlukla oyunu görmezler. Onun için herşey oyun kazanmak üzerine kuruludur. Zarar vermek, yani "kazanmak" için bizim mantığımızın almayacağı, gereksiz, karmaşık oyunlar oynar.

Sözgelimi normal bir insan iyi bir ilişkinin, aile bağlarının, arkadaşlığın kıymetini bilir, kaybetmemek için çaba gösterir ve yaptığı hatalar sonucu bunları kaybettiğinde üzüntü duyar; oysa kişilik bozukluğu olan tam da bu değerleri yıkmak için kasıtlı bir çatışma halindedir. Onun için sevginin ve bağın kıymeti yoktur; bir kişiyi yıkmak-yok etmek demek, oyunu kazanmak demektir. Hissedebileceği tek şey, kontrol-güç kaybı ve narsistik kırılma yüzünden yaşayacağı öfke ve hayal kırıklığıdır.

Yaptığı hiçbir şeyden dolayı suçluluk hissetmez ve pişman olmaz. Fakat "yakayı sıyırmak için" öyleymiş gibi davranır. Diğer kişilik bozukluklarından farklı olarak kendisiyle ilgili hiçbir fiziksel rahatsızlığı yoktur. İşlediği suçlar psikolojisindeki zayıflıklar yüzünden değil, duygusal bozukluklar yüzündendir.

“Kişiyi ya da toplumu yaşatan vefadır.” Vefayla yaşarsın, vefa, sevgi ile, azim ile kendini belli eder. Farkındalığın var ise, olaylara farklı bir bakış açısı getirir, yeteneklerini geliştirmeye devam edersiniz. Zehir gibi akan, durmadan akan, önyargılar, hazımsızlık ve kıskançlıklar. Bunların önüne geçilemiyor maalesef. En iyisi onları görmemek, onlar yüzünden çok çektim, hakikaten. En kötüsü de, dost zannettiğim davranış bozukluğu olan insanların ihaneti.

Kötülüğün bir hafızası var:

Kızgınlık ve kırgınlıkların gitgide bizi sarmaladığı; kinin görünmeze büründürdüğü zamanda yaşıyoruz. Toplum olarak artık kötülüğü öğreniyoruz. Kimsenin birbirine acımadığı, herkesin kolayca birinden nefret ettiği, birinin ötekine yardım etmeyi aklından dahi geçirmediği soğuk ve ümitsiz bir dünya yaratıyoruz. Büyüdükçe iyilik yerine kötülüğü, kurnazlığı, hileyi, yalan söylemeyi öğreniyoruz. Çünkü, Afrika’da yalan söylemeyi bilmeyen kabilelere rastlamışlar. Yalanın ne olduğunu bir türlü anlatamamışlar.

Kişisel çatışmaları, nefrete dönüştürenler öylesine körleşirler ki, kendisinden başkasını neredeyse dünyadışı canlı olarak görür. Öylesine ileri gider ki, tarihi silip, herşeyi kendi takviminden başlatır. Kötülük, bizlere cehennemin nasıl olduğunu acıyla ve kanla öğretir. Kötülük gelir, onu bekleyen kişiyle buluşursa, kalp katılaşır, artık acımasızlık ve zulüm başlamıştır.

İnsan düşüncesi yaratılış gereği iyilik kadar kötülük ile de yoğrulmuştur, insan türünün yapısında vardır. Kötülüğün sonunda, egemenlik vardır, şehvet vericidir ama iyiliğin böyle büyüleyici ödülleri yoktur ve kötülük eğlendiricidir. Kötülük deneyimleri diğer deneyimler ile beraber genetik olarak insan denen varlığa aktarılabilir mi? Peki, tüm kötülükler, vahşet, zulüm ve cinayetler filtre edilebilir mi? Yaşadığımız ve var olmaya çabaladığımız çevreler bunun için bir çaba gösterebilir mi?

Şizofren davranış:

Şizofren davranış, genetik ya da sağlıklı olmayan çevresel faktörlerin tetiklediği oldukça kompleks kişilik ve davranış bozukluğudur. Genelde çocukluk döneminde algılama ve düşünme yetilerinde fiziksel ve ruhsal nedenlerden ötürü oluşan bozulmaların tetiklemesi ile şizofren rahatsızlık başlayabilir. Kişinin davranışları değişir; iç dünyasında saçmalamalar (hezeyan) başlar, ikna olmaz, ısrar eder, dediklerinde direnir. Varsanır (halüsinasyon). Yanılsar (illüzyon). Alınganlık ve sinsilik gibi diğer olumsuz belirtiler ortaya çıkar. Şizofrenilerin çoğu sorgulamadan ziyade, inanmaya yöneldiklerinden hasta olduklarını düşünmezler.

İddia edilen bir fikir, kanıtlarla ve mantık yoluyla çürütülmesine rağmen inanmada ısrar sürdürülürse kültür, dini inanç ve aldığı eğitimdeki biat etmeden kaynaklandığı düşünülür. Ve saçmalıyor denir. Şizofreni rahatsızlığında ise saçmalama ile birlikte, kişi üzerine alınır, etkilenir, kıskanır, kendisine zarar verileceğine inanır, büyüklük ve başkalarının kendisine hayran olduğunu düşünür. Özellikle düşüncelerinin değiştirildiği, çalındığı, kendisine saldırıldığı ya da saldırılacağı, takip edildiği gibi temalı konular da hikayeler üretir.

Varsanmalar ve yanılsamalar işitsel olmakla birlikte görme dahil beş duyunun olmayanı algılaması ya da hissedilmesi biçiminde kendini gösterir. İşitsel varsanmalarda, özellikle kendi davranışları hakkında yorumlarda bulunan konuşmalar duyulduğu belirtilir. Genelde olmayan algılamada konuşanların iki kişi olduğunu söylenir. Şizofreninin pençesindeki bir beyin: "Bir ses duydum." "Önünde iki yol var; ya karanlığın peşinden gideceksin, ya da intikamını alıp aydınlığın; gereğini yap, intikamını al, dediler!" der. İyi bir şey yaptığını düşünüyor yani. "Alkışlanmak ister, dünyadan bir pislik temizlendi!" der. Gerçekle bağı kopuk. "Neden" diye sorulduğunda "O sürekli rahatsız ediyordu, yok olmam için uğraşıyordu. Ben, hasta değilim. Hasta olan, asıl o" der.

En üstün sıfatlara sahip olduğuna inandığından etrafında olan biteni umursamaz, bencil karaktere sahiptir. Bu nedenle, bulunduğu ortamı küçümser, tiksinir, iğrenir. Kendisi dışındaki herkes önemsizdir. Kendinden başka kimseyi düşünmez. Her söyleneni üzerine alınır. Kinlenir, fırsatını buldumu dışarıya vurur ve aşırı tepki gösterir.

Etrafında kışkırtıcı ve tetikleyici tipler var ise, saldırganlık ya da sinsi hareketler de kendini gösterir. Küstahlaşır, her türlü terbiyesizliği kendine verilmiş hak görür. Hedefine oturtuğuı kişiye sürekli mesaj gönderir, hakaret eder, saldırganlaşır. Asılsız ihbarlarda bulunur, iftira atar. Yaptıklarından asla pişman olmaz. O kadar emindir ki; intikam aldığı ya da intikam almak istediği kişi kötü bir insandır, pisliktir ve ortadan kaldırılmalıdır. Bir ses ona, aydınlığa ulaşması için düşmanını yok etmesi gerektiğini söyler. Nedeni sorulduğunda kendisine ilaç verildiğini (zehir), zarar verildiğini, düşmanı olduğunu iddia eder. Bu nedenlere göre tehdit olarak algıladığı kişi yok edilmeyi hak ediyordur. Şizofreni kişilik hastalığını kabul etmez. Öte yandan yakınları tarafından hastalık kimselere anlatılamaz. Kim bilir belki korumak için, belki de kondurulmak istenmediği için. Hastalıkla tek başına başa çıkılmaya çalışılır.

Doğru yoldan ayrılanlar ve kendini bilmezler:

Kişilerin algılama ve düşünme yetileri bilinçli olarak kontrol edilebilir mi? Sözgelimi, seçilen bir kişiye, "Haklısın, karşındaki kişi sana düşmanca davranıyor, sana büyüklük tasarlıyor, senin iyiliğini istemiyor; fırsatını bulursa seni yok edecek" gibi mesajlar sürekli tekrarlanırsa; şizofrenik bakış açısı oluşturulabilir ise sonrası facia olur.

Hırs ile rekabet çekişmesinde, intikam almak için taktikler geliştiren insanların sayısının arttığını, etrafımda görmekteyim. Tabii ki rekabete dayalı çekişme olmalı. Fakat bunlar başka! Çok tehlikeliler, her türlü itibarsızlaştırmayı, saldırıyı hatta yok etmeyi kendilerinde hak görüyorlar. Şizofrenik bakış açısı oluşturulmuş insanlar çoğalmaya başladılar.

Kariyer basamaklarında sürekli zaferler kazanan o kişiyi hatırladıkca, tüylerim ürperir. Yaşamının belirli bir evresinden itibaren planlı şizofrenik saldırıyı hırs bilinci olarak kendinde var etmiştir:

1) Kendini üstün, çok farklı görüyordu; başarıya giden yolda önüne çıkan ne varsa temizliyordu. En büyük yardımcısı babası idi. Ona inanılmaz taktikler veriyordu. *Doğru yoldan sapmışlar ve kendini bilmez davranışlar* sergiliyorlardı. Üstelik, bunları kendilerine verilmiş hak olarak görüyorlardı. Bu kişi önceden de şizofrenik davranış kalıbına babası tarafından defalarca sokulmuştu. Hep zaferler kazanmıştı. Düşmanları kaçarak canlarını zor kurtarmışlardı.
2) Geleceği için tehlike olacağına inandığı, fakat baş edemeyeceği bir rakip ile karşılaştı. Çok didindi nafile rakip geriye itilemedi, oyun alanının dışına atılamadı. Rakip kişilik rahat, şirin, zekice tavırlarıyla dolaşırken yolları kesişmeye başladı. Kişide *iç güdüsel ve bilinçsizce hisler ve farkında olmadan bitmek tükenmek bilmeyen istekler* oluştu. Bu hislerin oluşmasında babanın öngörüsü ve yönlendirmesi inanılmazdı. Sürekli kritik yapıyorlardı.
3) Rakip olarak savaş alanına itilen düşman kişilik hakkında küçümseyici cümleler ile bahsedilmeye başlandı. Tehlike, söylemlerinin sürekli tekrarı kişinin bakış açısında yok edilmesi gereken düşmana dönüştürüldü. Davranışı kontrol edilemez boyutlara ulaşması onda h*ırs bilinci* oluşturdu.
4) Hırslanma nedeniyle zihinde kötülük ve iyilik denilen *özne ve nesne* meydana getirildi.
5) Ardından *zihninde kötülüğün ve iyiliğin ikiliği* oluşuştu. Önce saldırıyor, hemen ardınan dostluk göstergesi olarak hediyeler alınıyor ve rakibinin de dahil olduğu organizasyonlar düzenliyordu. Her saldırı sonrası dostluk göstergesi ile olay kapatılıyordu.
6) Rakibi ile bir türlü baş edemiyordu. *Kötülüğün ve iyiliğin sürekliliğinden ve gelgitlerinden bilincin tekliği* oluştu. Bu teklik yok edilmesi gereken düşman idi! Saldırı detaylı planlandı. Aslında neyi planladığının son derece bilincindeydi, sadece

kendisine maliyeti yüksek olan sonucu göremedi, o kadar hırslanmıştı ki, gözü dönmüştü ki, göremezdi de...

7) Saldırıyı gerçekleştirecek yaşamsal unsurun *hırs duygusallığı* oluştu. Hırslandı. Sürekli törpülenen hırs!
8) Yeniden şizofrenik karaktere büründü ve öyle bir oyuna girişti ki hem kendi geleceğini hem de rakibinin sağlığını heba etti. *Yaşamsal unsur denilen hırs* saldırdı; olanlar son derece can yakıcıydı, zarar gören rakip, can havliyle kıvrandı, çevresindekiler olumsuz etkilendi, hatta kendisi de zarar gördü.
9) Sonun geldiğini gören *Yaşamsal Unsur, bütünleşeceği yeni bakış açısını aradı, buldu*.
10) *Yaşamsal unsur, yeni kişilik ile bütünleşti.* Her şeyi gizleme çabasına girişti. Hiç birşeyden haberi yokmuş gibi davrandı. Oynadığı oyun ters gidince ve geri dönüşü olmayan krizler patlak verince, hasar oluşunca büyük bir soğukkanlılıkla ortamı terk etti. Delileri temizlemeye, şahitleri susturmaya başladı.
11) Çığlık kıyamet kriz patlak verdiği anlaşılınca apar topar müdahale başlanıldı. *Yeni bir oluşum meydana geldi*. Bu aşamada yaşamsal unsur, ters bir şey olursa diye, savunması için delillller üretmeye başladı.
12) Acılar*, ızdıraplar ve tutsaklıklar* meydana geldi. Nasıl bir düşmanlıktır ki böyle hırçınlaştırır, böyle hoyratlaştırır bu insanları? Nasıl bir kindarlıktır ki rakip gördükleri ve istemedikleri insanları yok etmede kullanırlar sahip oldukları ayrıcalıkları? Ne yazık ki geri dönüşü olmayan ya da geri döndürmeye cesareti olmayan bu insanlar nedense hep çatışarak alırlar hınçlarını. Böyle yapmakla içlerindeki ateşi söndürdüklerini sanırlar ve anlamazlar ki, kendi kontrollerinde oluşan durumların sorumluluğunu yıkıma atmaktır yaptıkları[1]

Suçlu olarak ortaya çıkartıldığında bu kişinin linç edilmesini istemek doğru değil. Günümüzde bunlardan üst yönetim kademelerinde, üniversitelerde inanılmaz sayıda var. Bir kişiyi linç ederek sorunu çözemezsiniz. Bu cennetin obur şizofrenik çocuğunun ailesi, çevresi, karakteri çok iyi analiz edilmelidir. Saldırgan olarak kimliği lanse edildiğinde, arkadaşları önce onu savunma çabasına girdiler. Gerçekler birer ikişer su üstüne çıkmaya başladığında ise şaşkınız dediler. Ardından geçmişte yaşanılan kötü deneyimler ve anılar anımsanmaya ve paylaşılmaya başlanıldı. Tüm anlatıların sonu, "Evet, onun yapmış olduğunu düşünüyorum" ile bitmeye başladı.

Suçlu olduğu ortaya çıkarıldığında ise kullandığı ilk cümle: "*Amacım onu küçük düşürmek, itibarsızlaştırmaktı*." Olayın böyle sonuçlanacağını tahmin etmediğini söyledi ve devam etti: "Yaptığım işin kötü sonuçlanmayacağını sanıyordum. Kötü bir şey olduğunu anlayınca çok korktum. Kimseye böyle bir şeye sebebiyet verdiğimi anlatamazdım. Böyle bir olayın yaşanmasını istemezdim. *"Her türlü masrafını karşılamaya hazırım. Pişmanım!"* İfadesindeki son cümleye çok dikkat edilmelidir.

[1] "Türkler, Müslümanlar ve Ötekiler", Voltaire.

"*Her türlü masrafı karşılamaya hazırım*." Geri dönüşü olmayan hasarın bedeli parayla ölçülür mü? Pişmanlığın karşılığı bu mu? Üstelik hasar verici bu saldırıdan öncesinde de, bu kişinin planlı saldırgan davranışları tekrarladığı da görülmektedir.

Kriz çıktıktan hemen sonra ne oldu diye sorulduğunda verilen yanıt: "Biri, bilmediğimiz bir sebeple saldırı düzenlemiş. Herkes çare arıyor. Sanırım hasar oluştu, düzelmesi için hâlâ umut var. Lütfen dua edelim", der. Ayrıca yakın çevresine emniyette üst düzeyde tanıdığınız birileri var mı? diye sormaya başlar.

Çok otoriter ve ciddi bir görüntü veren bir babaya sahip olduğu, bu nedenle de bazı duygularının bastırılmış olduğu görülmektedir. Babası olanları öğrendiğinde şok yaşadıklarını ifade etti. "Böyle bir şeyin çocuğum tarafından yapılacağına ihtimal veremiyorum." Kendi elleriye büyüttüğü canavarın toplum içerisinde rakiplerini yok ederek yükselmesinde hertürlü taktiği veren baba, şakanın sonucundan bahsediyor. Bu hasta ruhlu insanların yaptığı iğrenç saldırının en çarpıcı yanı; aslında hiç birimizin, sandığımız kadar güvende olmadığımız gerçeğini, tüm çıplaklığı ile yüzümüze vurulması olmalıdır. Diğer yandan böyle bir kötülüğü yapacak kadar ağır bir vakanın toplum içinde sinsice var olmaya devam edeceği düşüncesi de rahatsız edicidir.
Babasının tetikleyici uyarılarıyla sürekli kendini mükemmelleştirme, mükemmelliğini kabul ettirme ve hatta yarıştırma arzusu artık basit muhakemenin duvarlarını yıkmış. Hırstan gözler dönmüş. Bu kadar ince planlar yapan, zarar verme güdüsüne sahip insanların kariyerlerinde yükselip amir pozisyonuna getiriliyor. Egolarını, arzularını tatmin edebilsinler diye kendilerine her türlü etik olmayan davranışı hak görülüyor. Neden mi? Onlardan çok şeyi yapmaları isteniyor. Çünkü sürekli başarı hissine muhtaçlar, hayatlarından güzel bir kesit sunmaya muhtaçlar. Derinlerde bir yerlerde böylesi vahşi bir sapkınlığın kariyer ve statü için hırslandırılarak oluşturulması kaygıları arttıran bir gerekçe olarak durur karşımızda.

Bu kişi, gösterişi sever, sabırsız ve olması gereken bir şeyde bile çok ısrar eder ve buna takar. Bu tavırlar zaman içerisinde aşılamayacak bir duruma gelmiş ve fark edilmemiş. Kişiyi analiz etmeye yeniden döner isek, kendisi üst düzey müdür, entellektüel sportif faaliyler ile uğraşır, bir çok farklı dalda kişisel gelişim uzmanı, deha! Nereden baksanız senelerdir beraberler, aynı ortamda, birlikte çalışmışlar. Bu zaman boyunca dikkat çekecek, rahatsız edecek çok şey yapmış olmalı. Nasıl fark edilmedi, nasıl fark ettirilmedi? Gerçekten çok korkutucu. Rakip gördüğü iş arkadaşı küçük düşecekmiş, yapılanlar bir şakadan ibaretmiş. Kurgunun şizofrenik bakış açısına sahip bir beyinden çıktığı o kadar belli ki.

Kariyerde yükselme adına intikam, kin, kıskançlık duyguların hakim olduğu, empati kurma yeteneği yoka yakın, gelişmiş bir vicdandan yoksun soğuk, katı, insanları kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaktan ve harcamaktan kaçınmayan şizofrenik kişilik. Bu

kişilerin spor, medya, borsa, diplomasi, politika, üst düzey yöneticilik dünyasında sinsi bir biçimde ve fazlasıyla bulunur olmaları şaşırtıcı olmasa gerek. Hedef, başarı gibi dünyevi ve maddi başarılarla kafayı bozmuş birinin, hayatı boyunca vicdan azabı çekeceğini de düşünmüyorum.

Şizofrenik bakış açısında yok etmeye yönelik en güzel örnek guguk kuşunun yavrusunun yaptıklarıdır. Guguk kuşu yavrusu yumurtadan çıkara çıkmaz öylesine bir işe girişir ki!

Kuşlar aleminin en asalak ve en barbar kuşu olan guguk dişisi, başka türden dişi bir kuşun yumurtlamaya başlamasını bulur, izler, bekleyip, kuluçkaya yatmasından önceki zamanı kollayarak, değişik yuvalara genellikle birer yumurta bırakır. Asalak guguk kuşu, yumurtasını yerleştireceği kuşun yumurtasına benzer yumurtalar yumurtlar. Yumurtasını saksağan, veya siyah bir karganın yuvasına bırakır. Guguk, çoğunlukla ispinoz yuvalarını tercih eder.

Guguk kuşu, iri vücutlu olmasına rağmen, yumurtası küçüktür. Gerektiğinde guguk onu boğazında da taşıyabilir. Yumurtasının rengi ve büyüklüğü, yuva sahibi kuşunki gibidir. Ev sahibi kuş, çoğu zaman bunu kendi yumurtası zanneder. Guguk, zaman zaman yuvayı kontrol eder. Eğer yuva sahibi kuş, bir yırtıcı kuş tarafından avlanırsa veya şiddetli bir fırtına ile yuva bozulursa, yumurtasını hemen oradan alarak başka bir yuvaya bırakır.

Yuvanın sahibi kuş geri döner, kendi yumurtalarından birinin dışarı atıldığını, onun yerine kendisinden olmayan yumurtanın bırakıldığını fark etmez, kuluçkaya yatmaya devam eder. Guguk kuşu civcivi öbür yumurtalardan en az bir iki gün önce çıkar. Henüz kör ve tüysüzken inanılmaz işlere girişir. Çıkar çıkmaz, uygun zamanı kollar, ittire ittire, diğer yumurtaları yuvadan aşağıya atar.

Böylece yuvada yanlız başına kalır. Bunu yapamasında iki neden olmalı; ilki besini paylaşmama, asıl önemli olan ise üvey kardeşleri kendine benzemeyeceğinden, üvey anne ve babanın durumu fark etmemesidir.

Yuvanın gerçek evlatları yok edildikten sonra guguk civcivi kendisine ait olmayan yuvanın tek mirasçısı olur. Vahametin farkında olmayan zavallı ana canavarı besler de, besler. Guguk yavrusu, kendisini besleyen ebebevnlerden daha iri hale geldiğinde artık işi bitmiştir. Yuvaya ihtiyacı kalmamıştır. Ne yapar biliyor musunuz? Yuvayı dağıtır ve gider.

Yumurtadan çıkar çıkmaz, guguk kuşunun yavrusunun diğer yumurtalardan kurtulması nasıl bir saldırganlıktır? Kötülükler sonradan öğretilerek kazanılsaydı, o zaman guguk

yavrusunun, doğar doğmaz bu kötülükleri yapmaması gerekirdi. Ait olmadığı yuvada doğar doğmaz organize işlere girişmeye başlaması dikkat çekicidir. Genetik hafızanın iyi bilinmesi gerekir.

Guguk yavrusunun annesi, olanları baştan programlamış gibi izler. İzlerken bir tuhaflık dikkatimi çekti, öz anne yönlendirme yapacak iletişim komutlarını çığlık atarak veriyor ve heycanlı bir duruş sergiliyor. Bu olayları izlerken, kazandığı deneyimleri yavrusuna genetik olarak mı aktarıyor yoksa uzaktan iletişimle ona yapması gerekenleri komut olarak mı veriyor?

Kin, intikam döngüsünde istenmeyenlerin var olma mücadelesini yok edenlerde benzer şizofrenik davranışları görmekteyiz. Bunları düzeltmek ya da birlikte saygın bir ortamda ortaklaşa yaşam sürdürmek mümkün değildir. Çünkü bu obur çocukların babaları izin vermezler. Sinmiş görüntüsü verdikleri anı kuluçka dönemi olarak adlandırırsak, yaşamımızda değişimin başladığını anı bizden önce fark ediyor olmalılar. Bizler fark etmeden herşeyin elimizden kayıp gittiğini bile fark edemeyiz. Onlar yıkıcı darbeyi indirmek için sırtımızdan güçlendikce, güçlenirler.

İki uçlu duygusal bozukluğu – Gel git hastalığı

Bipolar bozukluk yani halk arasında bilinen ismiyle manik depresif hastalığından söz ediyoruz. Hastalığın başlangıcında kişi hiç uyumadığı, çok enerjik olduğu bir döneme girer, sonra aşırı uyku; bu durum sürekli tekrar eder. Üzülecek bir durum düşünüldüğü an depresyon başlar. Depresyon döneminde fiziksel bir acı çekilmez tabii ki ama ruh acı çeker. Gelgitlerin depresyon döneminde; parası var, ailesi var, işi var ama ona sorsanız hiçbir şeyi yok. Eline milyarları verseniz, gidip şuradan bir pantolon al deseniz alamayacak durumdadır. Kimseyle sohbet etmez. Hatta insanların birbirleriyle gülüşmeleri bile onu çileden çıkarır. Oysa O saçma sapan esprilere bile gülen bir insandır. Bir de mani dönemi var ki; O dönemde ise dünyanın en mutlu insanı olur. En azından kendi adına öyle. Habire para harcar, gezer. Mutlu, mesut, bahtiyar bir insan olur. Ama sadece sinirlenmemesi gerekir. Sinirlendiği anda gözü hiçbirşeyi görmez olur. Geçmişte yaşadığı kötü olan ne varsa ne varsa sırayla aklına gelir. Depresyonda dünyanın en mutsuz insanıyken, öldüm, bittim derken mani döneminde birden yeniden doğmuş gibi olur.

Hayal edebilecek tüm duyguları yaşanır Öfke, inkar, keder ve panik. Aynı zamanda da umut, sevinç ve gurur. İşi, sosyal hayatı, arkadaşları ve evliliği hayli gergin olur. Aile bir arada oldukları için çok mutlu olduklarını sürekli tekrarlar ise gelgit dönemleri daha kolay gelmeye başlar. Depresyon döneminde uzun süre kendisini çok yalnız hisseder. Sorun kendisindemi yoksa dış dünyadan mı kaynaklanıyor bilemez. Tembellik ettiği, kibirli davrandığı ya da bir süreçten geçtiği düşünülür. Bu durumda kişi kendisini çökmüş olduğu kadar suçlu ve değersiz hissetmesine yol açar.

Hastalık tanı aldığında ve tedavi başladığında, artık kendisi hakkında kötü hissetmemem gerektiğini fark eder. Şimdi hayatını kontrol eder ve ailesi ile arasındaki kırık köprüleri onarabilir. Asla geri kazanamayacağı bazı arkadaşları olacaktır. Ama sorun değil. Her zaman yenileri bulunabilir.

Hastalığı kabullenmek zor, kişi iyiyim der ama değildir. Bazen çok sinirlenir ama bir şey yapmaz, çıkıp evden gider. Mani dönemindeyken aşırı derecede para harcamak ister, çıkıp kilometrelerce yürür kafası nereye eserse, çok az uyur ve enerjik olur. Eş ya da yakın dost desteği çok önemlidir.

Hastalığın kötü bir tarafı da iş hayatında depresyon döneminde görülen farklılaşmadır, sinirlenebilir ve hemen işine son verilir. Genellikle yakınları dışındakilere söylememeyi tercih ederler. İlacı soranlara "Sinir var ondan kullanıyorum" der. Hastalık onu çok karamsar yapar, "Bana ne olacak" diye düşünür ama doktoru bu endişeleri giderir. İlaç kullanarak 20 yıl rahatsızlanmayanlar var. Bu hastalığı yaşayanlar özellikle uykularına dikkat etsin. Uykuları bozulmamalı, iyi olduklarını düşünerek kendi kafalarına göre ilaçlarını bırakmamalı ve doktorunu ihmal etmemeli.

Düz yolda giderken çukura da düşebilirsin bir anda, bir dağın tepesine de çıkabilirsin. Hastalığı ile ilgili endişe duymadığı ve kendini iyi hissettiği için tedaviyi bıraktığı zamanlar da olur. Özellikle mani döneminde bırakırlar.

Duygu yönetimi; kimin hangi noktasına vurursan daha fazla verim alabileceğini çok iyi bilmektir. İnsanların hangi türden duygularla yönlendirileceğini anlamak bu gücü kullanmayı arzulayanlar kadar bu güçten kaçınmak isteyenlere de büyük yarar sağlamaktır. “Savaşa yalnız güvendiğim adamlarla girerim” diyen, Sun Tzu’nun şu sözü özet gibi; “Askerlerinizi çocuklarınız gibi görürseniz sizi en derin vadilerde bile takip edeceklerdir. Onları biricik evlatlarınız gibi seyrederseniz de ölüme giderken bile yanınızda olacaklardır” der. Akıllı bir düşman tarafından kullanılacak zaaflar; ölüm için aşırı istekli olmak, yaşamak için aşırı istekli olmak, aşırı öfke ve aşırı duygusallıktır. Öfkeli, aç gözlü, kızgın ve öç alma peşinde olanlar her zaman kaybetmeye mahkumdurlar.

2.3. Cennetin Obur Çocukları

Yaşadığımız yüz yılın gerçeklerinden biri de kendilerinden başka hiç kimseyi düşünmeyen, cennetin doymak bilmeyen obur çocuklarıdır. Sınırsız açlık içgüdülere sahip olan obur çocukların açlıkları nasıl giderilecek, nerede, nasıl durdurulacaklar, bilen var mı?

Obur çocukların yaşam öykülerine bakıldığında, paylaşımdan yoksun, duygusallıkta aç anneler ve babalar karşımıza çıkmaktadır. Aşırı otoriter, katı baba ile kindar anne modellinde üretiltikleri; çocukluk ve gençlik yıllarında, duygusal anlamda aç ve rehbersiz bırakılmış oldukları, aşırı hırslandırıldıkları görülmektedir. Bunlar, özellikle toplumsal yapılanma sürecindeki değişimler ya da şans gibi etkenlerle, itibar, statü ve güç bakımından, hızlı yükselme fırsatı bulmuş bireylerdir.

Obur çocukların ebeveynleri, genellikle duygusal açıdan yoksun ortamlarda sirk hayvanları gibi büyütülmüşlerdir. Kendi çabalarıyla elde ettiklerine inandırıldıkları başarılar ile gurur duyarlar. Çocuklarının başarılı olmayarak onları utandıracaklarından korkarlar. Fakat çocuklarının kabuklarından çıkıp sağlam bir kişilik oluşturmalarına da izin vermezler ya da fırsatları sunmazlar. Çelişkili bir biçimde, bu özverili ve çalışkan, aşırı aç kalmış anne babaların çocuklarının duygusal olarak olgunlaşamadıklarını görebilirsiniz. Bilinçli olarak kendilerinden hiç şüphe etmezler ve onlar için her şeyin yolundadır ve tüm cevapları zaten bilirler. Çocuklarının kendilerine özgü ilgi alanlarını ve yaşam yollarını kabul etmektense, kendi seçtikleri yönlerini överler ve görmek

istedikleri becerilerini teşvik ederler. Her şeyi yapmaya çalıştıkları için motor gibi çalışırlar.

Obur çocukların, bilinçaltı zihinsel yetileri sağlıklı beslenmediğinden, takıntılı duygusal davranış bozukluklarına sahiptirler. Gerçek kişiliklerini gizleyerek, çevrelerine sevimli, zeki, eğlenceli, arkadaş canlısı bir görüntü verirler. Ne yazık ki, büründüğü bu çekici ya da yanıltıcı kişiliğin ötesini görmek kolay değildir. Nu nedenle cennetin obur çocukları kendinden başkasının duygularını ve gereksinimlerini algılama konusunda isteksizdirler. Küstah, kendini beğenmiş davranış ya da tutum sergilerler. Küçümsemeye dayalı dışlama davranışını yaptıktan hemen sonra, çok yakın ve dost gibi davranmaya başladığından önemsemez ise yıkıcı planını başarılı bir şekilde uyguladığı her şey bittiğinde anlaşılır. Açıkçası herkesi aptal yerine koyar.

“Nefret duygusu ile yaratılan yapay gerilimler, var olmayanı var olur kılar.” Obur çocukların takındıkları ben merkezci tutumlar ile kendi kendilerini mazlum konumuna oturtmaya çabalarlar. Oynadıkları oyunlar aldatmaya dayalı şüpheci karakterin aynadaki yansımasıdır. Doymak bilmeyen açlık, içlerinde büyüyen kuşku, örselenme ve törpülenme onların gelgitlerle dolu olumsuz ruh hallerini çok iyi yansıtır. Empati yoksunluğunda, obur çocuklar, başkalarının haklarını önemsemeden etik olmayan anti-sosyal davranışlar sergileyerek güç elde etmeye çabalarlar. Bencildirler, yalan söylerler, manipülasyon yaparlar, sorumsuzdurlar.

Cennetin obur çocuklar sahip olmak istedikleri gücün doruklarına eriştiklerinde, erdemsizlikleri ortaya çıkmaya başlar. Tam bu aşamada kişisel cinnet durumlarında çok vahim davranışlar sergilerler. Kuşkusuz her insan ağır eleştiri, reddedilme ve prestij kaybı yaşadığında mutsuz olur, fakat obur çocuklar için bu etkenler dayanılamayacak kadar yıkıcıdır. Olumsuz bir sonuçta, durumu kabullenip, sorumluluklarını görüp, başarısızlıklarını olgunlukla üstlenip, özeleştiri yaparak geri çekilmezler. Kendileriyle birlikte, herkesi topyekûn ateşe atacak büyük riskler alırlar.

Obur çocuk hızlı değişimlerin olduğu ortamlarda kendisini ideal çalışan ve potansiyel lider olduğuna ikna etmesi bir oyundur. Hatta obur çocuğun uygulayacağı planın başlangıçta algılanıp fark edilmesi çok zordur. Oynanan oyundan haberdar olunduğunu, zayıf yanının görüldüğünü fark ederse, kendinden rahatsız olunduğunu hissederse, sizi düşman olarak hedef tahtasına oturtur; karalama kampanyası başlatır, sizin yetersiz olduğunuzu sürekli ispat eder, tüm olumsuzlukları size yükler. Ayrıca dediğinin doğru olduğunu ispat etmek için sizi sinsice takip eder ya da ettirerek bilgiler toplar, tuzaklar hazırlar, oyunlar oynar. Yargılar ve delilleri kullanarak size verilmesi gereken cezayı uygulatmaya çalışır ve uygulatır da.

Obur çocukların vazgeçemedikleri küçümseyici karakter, onları içten içe yiyerek geri dönüşü olmayan, sarsıntıları da oluşturur. Sorgulandıklarında, karşı tarafı inandıracak yalanları muhakkak vardır. Sürekli kendilerini över, başarılı olduklarını ispat için organizasyonlar yaparlar. Gerçekler ile yüzleşmek ve hesap vermek yerine çatışma başlatırlar. Özellikle tasfiye edileceklerini fark ettiklerinde hedef düşmanı bulmada ve silahları bu düşmana yönlendirmede üstün yetenekler ile donatıldıkları görülmektedir.

Gerçekler ile savaşacak güçleri olmadığından yaşama tutunma çabalarını diğerlerini yaşamdan koparmak çabasına dönüşür. Söylediklerine inanılması için baskın davranışa dayalı kişilik göstererek, her türlü laf cambazlığı yapar ve vücut dilini çok iyi kullanırlar. İnanmış gibi bir görüntü verildiğinde, daha da güç kazanırlar. Eğer gerçekler ile yüzleşirseler sinir krizi geçirirler, kendilerini kaybeder ve dengesizleşirler. Dikkat edilmelidir işlerini güçlerini bırakarak ve etik olmayan her türlü silahları kullanarak karşı savaş başlatırlar. Başarısızlığa uğramaları da mümkün değildir. Çünkü zaman onları haklı çıkartacak olaylara gebedir. Birlikte hareket edeceği kişileri kendi yanına çekmek için onlara hediyeler alır, problemlerini çözmek için yardımcı olurlar. Onlardan kendisi ile birlikte hareket etmelerini isterler. Onları kendilerine rehin almak için her türlü çatışmadan faydalanırlar.

Obur çocuklar güç kazandıkları andan itibaren hiçbir şeyi tartışmaz, tartışılmasına izin vermezler. Yönetimindeki herkesin araştırmadan, düşünmeden, sorgulamadan söylenenlere inanmasını ve denileni yapılmasını isterler. Süreç içerisinde dost düşman herkesi teker teker tasfiye ederek üst yönetimi tamamen ele geçirdiklerinde doğrular ve yanlışlar birbirine girer, her şey karışır, mantığın yerini çatışmalar alır. Artık organizasyon tamamen obur çocuklara teslim olmuştur. O andan itibaren gerçek mağdurlar kendileridir ve kurtuluşları da yoktur. Aslında yok ettikleri kendi hayalleridir, kendi gelecekleridir. Bilemezler bilmek de istemezler. Herkes kendi eserinin çocuğudur. *Unutulmamalıdır ki insanlar kontrol edilemeyen zayıflıklarının ve zaaflarının kurbanı olurlar.*

Kendilerini yıldız sanan obur çocuklar:

Çocukları eğitim alsın, katmanlarda yükselsin diye varlarını yoklarını ortaya koyanların obur çocuklar yetiştirmedeki gerçek etkenler nelerdir? Doymak bilmez egolarına esir olan bu çocuklar nasıl üretildi? Çıkar elde etmek adına diğerlerinin var olma değerlerini suiistimal ederek, ekalte etmenin ötesinde, onları yok etmeyi yönelik yamyamlık mı? Bütün bunların çok iyi yorumlanması gerekir. Cennetin obur çocukları, güzel olan her şeyi, saf olan ne varsa kirlettirler. İnsanları birbirine düşürürler. Sınırlarını bilmeyen saygısızlardır. Güç ellerine geçince, farklı olanı, kendinden olmayanı böcek gibi görüp ezmeye çalışırlar. Kendilerindeki geriliği irdelemek ve doğruyu bulmak yerine kendinden farklı olanları karalayıp kötülerler. Sorgulandıklarında düşünmeden sinsice ve kurnazca inkar ederler.

Cennetin obur çocukları, ebebeynlerin meydana getirdikleri anaforda, kendilerini gökyüzünde yıldızların arasında uçuyor sanırlar. Çünkü hiçbir şey görmezler ve işitmezler. Uyarıları, eleştirileri, feryatları duymazlar, duymak istemezler, her şeyin kendi etraflarında döndüğünü sanırlar. Kendilerinden olmayanları küçümserler, onlar hakkında yalan söylerler, iftira atarlar. Dibe doğru kontrolsüz hızlananlar, eninde sonunda dipten yukarıya doğru, girdabın dışına doğru, gerisin geriye fırlatılırlar. İşte o an, obur çocuklar, kendini üreten babalarına ya da analarına savrularak geri dönerler.

Bir gün, eleman istihdamı konusunda bir kurum benden destek istedi. Hangi bölümlere hangi yetenekler istendiği dokümanın ilk paragrafını okuyunca anlık şaşkınlığa düştüm. Doküman İngilizce idi, hazırlayan ise yabancı bir uzman. Defalarca dokümanı baştan aşağı okudum. Öngörümle doküman örtüşmüyordu. Uzmana "yazınızdan tam olarak ne istediğinizi anlamadım, lütfen daha net açıklar mısınız" dedim. Gelen yanıt, ailesini aşamamış, fakat çok iyi okuldan mezun, taşra çocuklarından bahsediyor gibiydi. Bende iyi bir okuldan mezun idim, Anadolu'nun taşrasından gelmiştim. Ailesini aşamamış çocuk ne demekti? Kim bunlar? Bu çocukları iyi analiz edebilmem için davranışlarında aramam gereken özellikleri görünce şaşırdım. Adayları çok dikkatli dinleyin ve belirli cümleleri çok sık kullanıyorsa, hemen işe alın diyorlardı.

"Siz imzalayın, sorun çıkmayacak. Bir şey olursa ben izin vermem. Bana güvenmiyor musun. Sen bana güven. Ben o problemi hallederim." Bir yerlerde bir yöneticiden yukarıdaki cümleleri duyduğum anda tüylerim diken diken olur. Nasıl olur da bir kişi bu cümleleri kullanmaya bayılır. Çünkü onun görevi yasalar, yönetmenlikler ve kurallar çerçevesinde problemin nasıl çözüleceğini belirlemek, olmuyorsa net olarak neden olmadığını belirtmektir. Oysa kişi kendine görev olarak tanımlananların dışında, doğru olmayan, karşı tarafı suiistimale yönlendiren, ya da kendisine biat edilmesini istediği bir davranış sergilemektedir. İstenilen yapıldığında ise ya işler sürüncemeye gitmekte, ya da olumsuz sonuçlanmaktadır. Kurgulanmış ya da işgal edilmiş işletmelerde, özellikle de şikayetleri, hem de haklı olunan şikayetleri önlemede ailesini aşamamış obur çocuklar yıldız olmaya başladılar.

Şöhret olma arzusu:

Şöhret olma arzusunun özünde; İyi muamele görmeye duyulan özlem yatar. Her türlü ikincil dürtü; para, lüks, cinsellik ya da iktidar isteği tatmin edilebilir; ama şöhret arzusunu asıl tetikleyen saygı görme isteğidir. Aşağılanma duygusunu asla yabana atmayınız. Sırf görmezden gelinmenin, hor görülmenin, bir köşede yalnız bırakılmanın, sıranın sonuna konmanın ya da birkaç hafta sonra yeniden aramanızın söylenmesinin neden olduğu keskin acı yüzünden de can havliyle ünlü olmayı arzuluyor olabilirsiniz. Şiddetle şöhret olmak.

Akıl ve hırsın dengesizliği:

Hırs, dengelenmez ise yıkıcı davranışların kökenini oluşturur. Hırsı uyandıran "değersizlik hissidir."

Başta aile olmak üzere, çevre ve okul, çocuklara "hırstan kaynaklanan güçle başarı elde ettirmeyi" bir marifet olarak sinsice öğretir. Bir canavar yerleştirdiklerinin farkında bile değiller. Çünkü hırs, sadece bir alana değil, yaşamın her alanına saldırmaya meyilli bir duygusal hastalıktır.

Eğitimde başarılı olması için hırslandırılmış bir çocuk, sokakta top oynarken yenilgiyi kabul etmekte zorluk çeker. Kendi takımı azıcık yenilecek gibi olsa, karşı kaleye gol atabilmek için, kızgın bir boğa gibi arkadaşlarının üzerine saldırır. Birçok ebeveyn, çocukları ile oynadıkları oyunlarda, çocuğunun yenilgiyi kabul etmediğinden, yenileceğini anladığında sinirlendiğinden, oyunu bozup ağlayıp sızladığından yakınır. Yenilgiyi kabul edememek, erken uyandırılmış hırsın ürünüdür. Hırs ile terbiye edilmiş kişiler, sadece kendi ailesi için değil, toplumsal bir sorundur. Ruh sağlığını koruyarak başarılar elde etmek, hırs ile değil azim ile olmalıdır. Azim ise "olumsuz duyguların bastırılması, olumlu duyguların uyandırılması ile elde edilen ruhsal güçtür.

Hırsı dengeleyen akıldır. Çok hırslı birisi elde ettikleri ile yetinmez. Devamlı elde etmek, devamlı sahip olmak ister.

Kazan, yeter ki kazan:

Kazanmak için verilen savaşta her şeyi mubah sayan günümüzün yöneticileri, etik değerleri önemsemezler. "Kazan, yeter ki kazan" idolü, denizde atlatılan fırtınalar ile hiç mi hiç ilgilenmemektir. Tek hedef geminin içi dolu olarak limana yanaşıp yanaşmadığıdır. Bunun anlamı ne yaparsan yap, yeter ki kazandır. Bu etik çöküntüyü başlatan en önemli faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekip oluşturma, ekibin bireyi olabilmeyi başarma sinerjisi yok edilirse, sen kazanırsın senden başkası asla kazanamaz diye alkışlanan dürtüler, " benden başkası asla" felsefesine dönüşür. Çalışarak, etik değerleri önemseyerek başaracaklarına inanlar birer ikişer kovulur ya da sindirilir. Bu durum, emek harcamadan, kendini geliştirmeden bedava gelecek elde etmek için etik olmayan unsurları kullanmayı alışkanlık haline getirir.

Kazan, yeter ki kazanı rehber edinen çocuklar, yükselen deniz dalgaları istemediklerini yutsun diye dalganın yıkıcı gücünü alkışlar. Sıranın kendilerine geleceğini görseler bile aldırmadan dalgaları alkışlamaya devam ederler. Bilgi edinme, bilimin gelişmesi sağlıklı yaşam için gereksinimlerin üretilip dağıtılması konularında yükselen bir eğri izlerken, bu çocuklarda bilinçlenmeye yönelik davranışlar kalitesizleşir. Söz konusu çocuklarda görülen maddi gelişmeler tehlikeli trajik sonuçlar doğururken, manevi anlamda telafisi zor maddi ve manevi yıkımları tetikler. Bu çocuklarından beklenecek en büyük tehlike

nedir bilir misiniz? Büyücü ruha sahip olduklarına inanmaya başlamalarıdır. Eğer buna inanır ya da inandırılır iseler uyarılara verdikleri tepkiler her zaman aşırı ve kontrol edilemez olacaktır. Batma anlarında bile sağduyusundan yoksun hareket ederken onlara doğru uzatılan eli kendisi ile birlikte dibe çekmeye çalışacaklardır. Ayırt etmesini bilmediklerinden, işin özünü anlamak istemeyecek, doğruyu yanlışı ayırt edemeyeceklerdir. Çünkü sadece kendilerinin geliştiğine ve büyüdüğüne inanırlar. Diğerlerinin değiştiğini, geliştiğini görmek istemezler. Dünya değişir, bunlar değişmezler, hiçbir zaman tehlikeler ile yüzleşmek istemezler. Bu yüzden herkesi çok kolay kandıracaklarına inanırlar.

Harika çocuklar:

Harika çocuklar, günümüz dünyasında sanal olarak üretilmiştir. Bu çocuklar insanlar arasında sağlıklı ilişkiler kuramayan, farklılıkları yönetmeyen, ortak değerler oluşturamayanların ürünüdür. Harika çocukların tümü kişilik ve davranış olarak birbirlerine o kadar çok benzerler ki sadece görüntüleri farklıdır, lakin robot gibidirler.

Bilgi edinme, bilimin gelişmesi ve bunun teknolojilerinin yansıması, sağlıklı yaşam için gereksinimlerin üretilip dağıtılması konularında yaşanan evrim, yükselen bir eğri izleyip hızlanırken; harika çocukların düşünce tarzı ve davranışları yetersiz bir gelişme sergilemiştir. Söz konusu harika çocuklarda görülen maddi gelişmeler trajik sonuçlar doğururken, manevi anlamda gelişimleri ise diğerleri ile aralarında büyük bir uçurumun oluşmasına neden olmuştur. Harika çocuklardan beklenecek en büyük tehlike nedir bilir misiniz? Büyücü ruha sahip olduklarına inanmaya başlamalarıdır. Eğer buna inanırlar ya da inandırılırlarsa uyarılara verdikleri tepki her zaman aşırı ve kontrol edilemez olur. Batma anlarında bile sağduyusuz hareket ederlerken onlara doğru uzatılan eli kendisi ile birlikte dibe çekmeye çalışırlar. Harika çocuklar mukayese etme yeteneğine sahip olmadığından, ön yargıların esiri olurlar. Ayırt etmesini bilmediklerinden, işin özünü anlamak istemezler, bu yüzden de herkesi çok kolay kandıracaklarına inanırlar. Doğruyu yanlışı ayırt etme yeteneğine sahip değildirler. Çünkü ezik doğmuşlar, ezik büyümüşlerdir, sahip olacakları güzellikleri görmezler ya da görmek istemezler. Sadece kendilerinin geliştiğine ve büyüdüğüne inanırlar. Diğerlerinin değiştiğini, geliştiğini görmek istemezler. Dünya değişir, bunlar değişmez. Harika çocuklar hiçbir zaman tehlikeler ile yüzleşmek istemezler, olacakları öngörüp, mevki tutmazlar, çünkü hep korunurlar hep kollanırlar.

Kriz alternatif bir arayışı gündeme getirecektir. Finans piyasalarının kendi kendilerini düzenleyeceği iddiası çöpe atılacaktır. Finans sektörü etkili denetim altına girecek, denetim boşluklarının, kuralsızlıkların oluşmasına izin verilmeyecek ve engellenecektir. Serbest piyasa ekonomisi kontrollü piyasa ekonomisi şekline dönüşecektir. Finans yönetimi, daha teknik, daha güncel, daha sığ ama daha efektif bir kadrolaşmayı gerektiriyordu, fakat şimdi daha beyinsel, daha derin, daha entelektüel bir yapıya

geçilecektir. Sistem yeniden modellenecektir. Kendilerinin kurdukları denetim, kontrol ve izleme metotları günümüz yönetim anlayışında anlamını yitirmiştir. Özgüvene dayanan birlikte düşünen, farklılıkları ve fırsatları keşfederek hedefe birlikte yönelenler önemsenmeye başlanacaktır. Bu anlayışı kabul etmeyen sistemler her zaman kendilerini çatışma ortamında bularak, anlamlarını yitireceklerdir. Çalışanların yetenek ve katkılarına saygı duyan, insani değerlere derinden inanan, mükemmelliği, risk almayı ve yaratıcılığı geliştiren bir ortam yaratacak liderler istenmektedir.

Pirus Zaferi:

Pirus zaferi, askeri ve siyasi literatürde sıkça kullanılan bir kavramdır. Kazandığın anda kaybettiğin zaferi anlatmak için kullanılmaktadır. Pirus zaferi, yıkıcı büyüklükte kayıplar pahasına kazanılan bir zafer. Kazanan tarafın başka bir zafer kazanamayacak kadar fazla yıprandığı imasını taşır.

İtalyan Yunanlılar, Barbarları (Romalılar), yarımadanın güneylerinden uzak tutmak gerektiğine inandılar. Adriyatik Denizi'nin karşısında bugünkü Arnavutluk-Makedonya hattında kurulu Yunan hükümdarlığı Epir'in şan şeref düşkünü kralı Pirus'tan(Pyrrhus) yardım istediler. Yarım adanın lideri olmaya çok hevesli Pirus, bu daveti büyük hevesle kabul etti ve bir çok fil ve 25 bin askerden oluşan ordusuyla İtalya'nın güney ucuna geldi. Makedon imparatoru büyük İskender'in uzaktan akrabası Yunan Epir kralı Pirus, MÖ 280'li yıllarda İtalya'ya fethe gitti. Böylece Pirus'un ordusuyla Romalılar arasında MÖ 280 – 275 yılları arasında 5 yıl sürecek Pirus Savaşları başladı.

Pirus, gözü karalığı ve savaş yeteneğiyle Romalıları önce Heraklia savaşında yendi. Zafere rağmen kendisi de oldukça fazla askerini kaybetti. Ancak, hesapta olmayan bir şey oldu. Romalılar yenilmelerine rağmen çok inatçı ve dirençli çıktı. Romalılar, topraklarını büyük bir özveriyle savundu.Üstelik, yarım adanın güneyindeki İtalik'ler de Pirus'un hesapladığı gibi ona değil, Romalılara katıldı. Dahası Romalılarda Pirus'un sahip olmadığı kadar insan kaynağı vardı. Kayıplarını anında telafi edebiliyorlardı. Ne pahasına olursa olsun zafer kazanmak isteyen Pirus, geri çekilmedi.

Küçük çaplı çatışmalardan sonra iki ordu arasındaki ikinci büyük savaş Askulum'da meydana geldi. Pirus'un ordusunda o zamanın en etkili askeri gücü olan filler vardı. Romalılar ise daha çok kalabalık bir gerilla ordusu gibiydi. Romalılar, Pirus'un asıl gücü görünen unsurları yanı filleri hedef aldılar. Attıkları kızgın oklar ve uzun mızraklarıyla filleri kızdırıp panikletmeyi başardılar. Dev cüsseli hayvanlar etraflarındaki herkesi ezmeye başlayınca Pirus da büyük kayıp verdi. Zor bela da olsa Romalıları püskürtmeyi başardı. Çok kanlı geçen, iki tarafın da büyük kayıplar verdiği savaşlardan Pirus galip çıktı. Bazı kaynaklara göre Pirus, önemsiz zaferler için ordusunun neredeyse tamamını heba etmiştir. iddiaya göre Pirus, tanrım bana bir daha böyle zafer verme dedirtmiştir. O zamandan bu yana sahte zaferleri, yenenin de aslında yenilmeye mahkum olduğu

galibiyetleri anlatmak için Pirus zaferi kavramı kullanılır. İşte bu sözden dolayı, nihai getirisi, kazanma yolunda ödenen bedeli karşılamayan zaferlere siyasi ve tarihi literatürde Pirus Zaferi deniyor. Meydanda zafer gözükür ama daha geniş bir perspektiften bakıldığında bir hezimettir.

Hiç beklemediği kadar güçsüz kalan Pirus, Roma'ya ateşkes ve uzlaşma teklif etti. Ama Roma bu teklifi, sadece Pirus'un Yarımada'yı terkedip evine dönmesi şartıyla kabul edeceğini bildirdi. Pirus için çatışmadaki mevcut tabloyu değiştirebilecek tek bir güç kalmıştı. Dönemin süper gücü Kartaca'ya destek talebinde bulundu. Ancak Yunanlıları daha büyük tehdit gören Kartacalılar Romalılarla ittifakı tercih ettiler ve istediği desteği vermediler. Bütün yarım adanın lideri olmayı hayal eden Pirus daha fazla dayanamadı ve yarım adanın güneyini de Romalılara bırakarak kalan az sayıda askeriyle Epir'e geri döndü. MÖ 272'de Argos'ta bir sokak kavgasında bir kadının kafasına attığı taşla öldü. Bu, antik çağın yenilmesi imkansız savaş gücü olarak görülen Yunan ordusu efsanesinin sonu oldu. Romalılar ise 264'te son Etrüsk şehri Volsinii'yi de ele geçirerek yarım adanın tek hakimi haline geldiler.

Roma, Pirus karşısında zaferi nasıl kazandığını unutmadı. Pirus'tan birkaç on yıl sonra Roma'yı yok etmeye gelecek Kartaca karşısında da bu zaferin öğrettiklerini hatırlayacaklardı. Romanın inatçılık, disiplin ve azmini, Kartacalılar bütün Akdeniz uygarlıkları da not etmişti. Çünkü o dönemde 'sivil' güçler arasındaki savaşlarda taraflar arasında bir kaç kılıç çatışması yaşandıktan sonra çok fazla insan ölmeden bir taraf pes ediyordu. Helenler arasındaki savaşlar da savaştan çok 'düello' veya gösteri gibiydi. Fakat Roma böyle değildi. Roma'nın lugatında pes etmek yoktu. Ve Helenlerden farklı olarak Roma'da genç, yaşlı, kadın herkes askerdi ve kendini feda etmeye hazırdı.

2.4. Eğitilmiş Sirk Çocukları

Eğitilmiş sirk çocuklarını ilk gördüğümde, “Bu kadar dangalakça bir cahillik, ancak tahsil ile mümkün olur” derim. Kendilerinden oldukça emin, bilgili olduklarına dair görüntü verirler. Başkaları hakkında epey gelişmiş önyargılı sezgileri ve bilgileri olmasına rağmen, kendileri konusunda şaşırtıcı kandırma yetenekleri ve yaptıkları her şeyi bir takım erdemlerle süsleme eğilimleri olduklarını görürüm. Vicdan, ahlak gibi temel kavramları sürekli kendilerini temize çıkartmak için kullanırlar. Kendilerini korumak için harcadıkları enerjinin yarısını gerçekle yüzleşmek, empati yapmak, sorgulamak, ölçmek ve öz eleştiri için harcalar aslında çok daha büyük yüklerden kurtulacaklar. Yapmazlar... Fark ederim ki eğitilmiş bu çocuklar hatalarını düzeltmekten çok, kendilerinden başka hiç kimsenin bir şey bilmediğine inanmayı, kendinden olmayanları dışlamayı, hatta yok etmeyi kendilerine verilmiş bir hak olarak görürler.

Kendileri dışında bir dünya olmadığına inanmış sanal zümrenin eğitimli çocukları birbirlerini giyimleri, arabaları, tatil yaptıkları yerler ile tanırlar. Grup halinde hareket ederler. Rahatsız oldukları birini, kendilerine göre öğrendikleri saygınlık (!) sınırları içinde yok saymaya başlarlar; konuşturmazlar, sürekli sözünü keserler. Sorgulamak istemezler, çünkü yetersizdirler, bilgisizlikleri ortaya çıkacaktır. Dinlemezler, önyargılıdırlar. Fakat ağızları iyi laf yapar, arkalarında dayıları vardır. Sen bilemezsin-i koro halinde haykırırlar. Suratlarının rengi donuk ve soluktur. Farklı olanı yok saymak için özel geliştirdikleri dışlama yöntemlerini uygularlar; sağırlaşırlar, dinlemezler, duymak istemezler. Tüm cümleleri “hayır yanlışsın” diye başlar. Araya girip müdahale edilmek, bir şeyler anlatılmak istendiğinde izin vermezler, konuşmayı keserler, itaat etmeye zorlarlar.

Araştırma yapmadan, çıkarlarına itaat etmeyenleri yargılama cüretkârlığını kendilerine verilmiş hak olarak görürler. En büyük, en bilgili gibi enleri bol olan onlardır. Onların dışında bu ülkede hatta bu dünyada hiç kimse daha kültürlü ve daha bilgili olamaz. Olmamalı. Bu yüzden kendileri dışındakileri dinlemeden, sorgulamadan, dışlayarak kendi kendilerine onların bilgisiz olduğunu ispat etmeye çalışırlar.

Tuhaf olan ise rakip algıladıkları kişiyi tanımadan, kişiliğini, bilgi düzeyini, kültürünü bilmeden, merak edip öğrenmeden hemen saldırırlar. Bilmek istemezler. Çünkü sirk hayvanlarına benzer davranış sergileyen bu türden eğitilmişler, küçümseyip hor görmeyi birer üstünlük derecesi olarak yaradılıştan kendilerine verildiğine inanırlar.

Yaşama anlam kazandıran en soylu davranış pozitif etkinliktir, saygıdır, paylaşmadır. İnsanın davranışlarına beklenti ve gereksinimleri yön verir. Duyguların önemsenmediği bir sınıf topluluğu her zaman ruh sağlığını bozar. Kral ve mahiyetinin bulunduğu bir ortamda bir sessizlik ve itaat istenir. Kralın gücünü belirleyen mahiyeti, süreç içerisinde daha fazla tehdit edici hale gelmektedir. Farklı olanın varlığından bilinçli veya

bilinçsiz bir tedirginlik duyulmaktadır. Baskıcı tavırlar farklı olanın zihinsel ve duygusal enerjisini saptırır. Bu durumda ya boyun eğer ya da tepkici tavır geliştirir.

Çatışmaları ortadan kaldırmak için, sirk çocuklarını üreten eğitimlilerin dengeli ve düzenli bir iletişim kurmayı öğrenmeleri ve ortak değerler oluşturmaya çalışmaları en akılcı çözüm olacaktır. Ya mağdurlar! Sirk çocukları için öncelik çıkarları ve menfaatleridir. Bunu bilmeleri yeterli olacaktır.

Empati yapmaktan yoksun, kendinden olmayanları, farklı olanları dışlamayı alışkanlık haline getirenler, ayrımcılık temelinde grup içi etik olmayan yaşam geliştirirler. Doymak bilmeyen, oburlaştıkça şımaran bu sirk çocuklarının saldırılarından geleceğimizin teminatı olan gençlerimizi nasıl koruyacağız?

Şikayet ve dedikodunun kalitsizleştirdiği insanlar neyin peşindeler? Empati kurmak, kendinizi başka birinin yerine koysanız ya da onun yerinde olsanız ne yapardınız sorusuna aranan yanıttır. Yanıtı bulmak için dinlemek gerekir. Sağlıksız iletişimin en temel özelliği, dinlemenin ortadan kalkmasıdır. Unutulmaması gereken bakış açısını değiştirmek ve karşındakinin yerine kendini koyabilmek çözümsüz gibi görünen problemleri bile çözer.

Gizli rekabetin yoğun olduğu günümüz dünyasında, psikolojik baskı uygulayarak, yok etmeye dönüşen hatalı davranış örnekleri sıkça görülmeye başlanılmıştır. Çözülemeyen problemler, sağlıksız iletişim ve ayrımcılık gibi olumsuzluklar süreç içerisinde kişide duygusal yönden sapmalar oluşturmaktadır. Yok sayma ile başlayıp yok etmeye dönüşen davranışların temel özelliği karşısındakini ortadan kaldırmak için yapacağı etik olmayan her türlü davranışı birer hak olarak kendinde görmeye başlamasıdır.

Daima odaklı bir pencereden bakanların ve daima karşı tarafı suçlayan davranış bozukluklarına sahip olanların zihinsel belleklerinin ele geçirilmesinin çok kolay olduğu görülmektedir. Yargılayıcı, eleştirici ve tartışmacı bir tutum, karşılaşılanı savunucu olmaya yöneltir ve öfkelendirir.

Çoğu zaman haklı olduğunuzu karşı tarafa anlatmaya çalıştıkça, bilinçli olarak kendinizi tartışmalı ve rahatsız edici bir ortamın içerisinden kurtaramazsınız. Herkes ısrar eder. Ortak bir çözüm bulmanın yerini bir savaş hali alır. Hiddet ve küskünlüğün sonunda genellikle haklı görüşler dikkate alınmadan, diğer tarafın kesin isteklerine boyun eğildiği ya da sonuçlanmadan gergin sonlandığı görülür. Her zaman nazik olmak, çözüm yolu değildir. Nazik bir tartışma yolu izleyerek olabilecek zararları önlemeyi ummak, karşı tarafı dost gibi görüp bir anlaşmaya varmak için önerilerde bulunmak, ödün vermek, karşı tarafa güvenmek ve yüzleşmeyi önlemek için gerektiğinde geri çekilmek sizi çok tehlikeli duruma düşürebilir. Belki de her şeyinizi kaybedersiniz.

Fikirler, karşınızdakini ikna etme ve yanıtlama üzerine olduğu baskı karşısında karar vermeye çalışmak görüş alanını daraltır. Tartışma sonucunda insanlar kızabilir, üzülebilir, korkabilir, düşmanca hisler edinebilir, kırılabilir ve gücenebilirler. Dünyayı kendi açılarından görenler kendi görüşlerini gerçekler ile karıştırırlar. İnsan problemleri sezgi, heyecan ve iletişim üçgeninde dolaşır. Sezgide karşı tarafın düşündüklerini anlamak, problemi çözmenizde yeterli olmaz. Problem ve farklılık onların düşündükleridir. Durumu karşı tarafın gördüğü açıdan görmeyi becerin. Karşınızdakilerin görüşlerini anlamak onlarla ayni fikirde olmak anlamına gelmez, çelişki alanını daraltmanıza, aynı zamanda kendi çıkarlarınızı geliştirmenize yardım eder.

Beden dili yalan söylemez:

Karşınızdaki insanın zihnini ele geçirmede beden diliniz önemli rol oynar. Çünkü, beden dili düşünce ve duyguların yüz ve bedende dışa vurumudur. İletişim ise, bir düşüncenin kelime, el, yüz ve beden hareketleri, resimler ve diyagramlar gibi semboller ile ifade edilmesidir. **İnsan diliyle çok kolay, bedeniyle ise çok zor yalan söyler.** Beden dilini tanımlayan hareketler, kişiliği tanımlayan mesajlar verir. Davranış, konuşma, gülümseme ve vücut dili birbirinden ayrı hareket etmeye başlarsa palyaçoya benzersiniz. Karşınızdakine yüz hatlarınızdan, bakışınızdan ve hareketlerinizden inanılmaz mesajlar iletirsiniz, ve iletiğinizi de sezersiniz.

İyi bir konuşmacı dinleyicilerinin önünde pozisyon ve vücudun duruşu ile tamamen görünecek bir şekilde durur. Her zaman, görünmenizi kısıtlayacak bütün engellerin önünde durun. Ayakta durmak size otorite kazandırır; düzgün nefes almanızı, sesinizi kullanmanızı ve daha iyi bir göz teması kurmanızı sağlar. El ve kol hareketleri yapabilmek için daha çok yeriniz olur. Oturmak göz temasınızı azaltır, notlarınıza bakma eğiliminizi artırır, dinleyicileriniz sizi görmeyebilir, sizi masada bulunan malzemelerle oynamaya teşvik eder.

Konuşmaya başlamadan endişelerinizi, korkularınızı tanımlayın ve düşüncenizi ona kapamayın. Bu duygularla biraz zaman geçiriniz. Böyle korkunç deneyim karşısında kendinizi nasıl hissedeceğinizi, ne kadar kötü duruma düşeceğinizi, neler yapabileceğinizi, neler söyleyebileceğinizi, nasıl yaşayabileceğinizi düşündüğünüzde sinirlerinizi kontrol etmekte bir hayli yol almış olacaksınız. Konuşmacının güven duygusuna sahip olması için konuşmasını iyi yapılandırmış olması, konu ile ilgili hazırlık yapmış, görsel araçlarını konuşma taslağını veya bilgi kartlarının iyi hazırlanmış olması gerekir.
Göz temasıyla ilgimizi, aşkımızı, hoşnutsuzluğumuzu, sıkıntımızı, kibrimizi hatta öfkemizi gösteririz. Kısaca duygularımızı gözlerimizle ifade ederiz. Surat asmak, unutmayın kendinizi gergin hissetmeniz karşınızdakini hatası değildir.

Eller üzerindeki hiçbir aksesuar ile oynamayın, yüze, saça, ceplere, sıraya, masaya dokunmayın. Sandalyenin arkasına, notlara, konuşma kürsüsünün yanına tutunmayın. Elleriniz vücudun herhangi bir yerini kaşımamalıdır. Eller vücudun arkasında, ceplerde, bacakta, kolları birbirine kavuşturarak veya üzerlerine oturarak saklanmamalıdır. Elleriniz dinleyicileri işaret etmemelidir.

Konuşurken bir şeyleri saklayanlar genellikle gözlerine, kulaklarına, dudaklarına daha sıkça dokunurlar. Yüzlerini elleriyle örtenler, genelde kendi söylediklerinden emin olmayanlardır. Elleri belinde ayakta duran bir kişi nedensiz de olsa kavga çıkarmaya hazırdır. Karşınızda bacak bacak üstüne atmış biri varsa ve de üstteki bacağını sallıyorsa, bu onun sıkıntıdan ölmek üzere olduğunu gösterir. Derhal espri patlatmaya başlayın. Başını iki elinin arasına alma, gözleri aşağıya doğru bakma da sıkılmanın göstergesidir. Hemen konu değiştirin. Kollarını göğüs hizasında kavuşturmuş kişinin savunmasız halde olduğunu anlayabilirsiniz. Ona kabul ettirmek istediğiniz her ne varsa hemen harekete geçin. Çenesini tutan bir kişi büyük bir olasılıkla kafasında değişik değerlendirmeler yapıyordur. Bu durumda sizi dikkatle dinleyemeyeceğine göre, ona çok önemli meselelerden söz etmeyin. Burna hafif dokunma veya hafifçe ovma; geri çevirme, şüphe, yalan söyleme anlamına gelir. Karşınızda ellerini ovuşturan kişinin sizden bir beklentisi var demektir. Bu beklentiyi tahmin etmeniz pek de zor olmayacaktır. Eğer olumlu cevap veremeyecekseniz ortamdan hemen sıvışın. Otururken hafif kaykılmış, ellerini başının arkasında birleştirmiş, bacak bacak üstüne atmış bir kişi kendine güvendiğini ve karşısındakine üstünlük tasladığını gösterir. Eğer gıcık olduğunuz biriyse zekice sataşmalarla bu özgüveni bir anda ortadan kaldırabilirsiniz. Yana hafif eğilmiş baş anlatılana ilgi gösterildiğini ifade eder. Bu durumu iyi değerlendirin, konuşmanızı sürdürüp ortamın keyfini çıkarın. Çenesine hafif hafif vuran birinin bir karar verme aşamasında olduğunu anlayabilirsiniz. Hakkınızda hayırlı olmayacaksa onu bu düşüncelerden uzaklaştırmak için dikkat dağıtıcı hareketler yapın.

Niyet edilmemiş yüz ve beden ifadelerine ise duygusal ifade adı verilmektedir. İnsanların yüzlerinde aniden korku veya hayret ifadesi belirmesi, duygusal yüz ifadelerine örnektir. Bu tür ifadeler niyet edilmeden yapıldıkları için, sözlü anlatımdan farklıdırlar. Yüzümüzdeki ifade, el ve vücudumuzun duruşu ve göz temasımız sözsüz iletişimde önemli bir yer tutar. Başı " evet hayır " anlamında sallamak, kaşları " hayır" anlamında kaldırmak tıpkı sözlü ifadeler gibi anlam taşır. Karşımızdakinin omzunu tutma, elini sıkma, koluna girme gibi bedensel temaslar da karşımızdakine mesajlar verir. İnsanlar, kendi çevrelerinde mekan kullanma yoluyla iletişimde bulunurlar. Başka insanlara olan uzaklığımızı ayarlayarak, onlara uzak ya da yakın durarak bir takım mesajlar iletiriz. Sevdiklerimize yakın durmayı tercih ederken, daha az samimi olduklarımızla aramızda biraz daha fazla mesafe bulunmasına dikkat eder, hiç tanımadıklarımıza daha uzak dururuz.

Ellerin dört temel bölgesi vardır; parmak, avuç içi, kenarı ve üstü. Avuç içini göstermek, dostça, barışçıl bir yaklaşımdır. Avuç kenarı, keskin ve seri ifadeler içerir. Reddetme, kabul etmeme durumunda elin yanı kılıç veya karate darbesi gibi kullanılır. Elin tersi canlılığı gösterir. Bazen saldırgan ve düşmanca olabilir. Her İki El de Başın Arkasında hareketi kendilerine güveni veya bir konuda kendilerini baskın ya da üstün hisseden kişilere özgü bir harekettir. Bu hareketi aynı zamanda her şeyi bilenler kullanır ve çoğu kişi bu hareketi sinir bozucu bulur. Bir konuşma veya görüşmeyi sona erdirme arzusunu gösteren hazır olma hareketleri her iki el de dizlerin üzerinde olarak öne eğilme veya her iki elle de sandalyeyi kavrayarak öne eğilmedir. Bir konuşma sırasında bu hareketlerden biriyle karşılaşmanız durumunda öncülüğü ele alıp konuşmayı sizin bitirmeniz daha akıllıca olabilir.

Egemenlik alanında insanlar, kendi çevrelerinde oluşturdukları mesafeler yoluyla da iletişimde bulunurlar. Karşılıklı konuşan kişiler arasındaki mesafe, konuşan kişilerin samimiyet düzeyini gösterir. Sokakta yürürken tanımadığımız birisi, 5cm. kadar yanınıza yaklaşıp size adres sormak isterse, ne yaparsınız? Başkalarıyla aramıza koyduğumuz uzaklık, onlara karşı duygularımızla ilgilidir ve onlarla ilişkilerimiz hakkında bazı şeyler gösterir. Bu uzaklığa egemenlik alanı denir. Dört ana bölgesi vardır; mahrem, kişisel, sosyal ve genel alan (ortak bölge). Mahrem alanı sevmek, teselli etmek, korumak ve kutlamak gibi eylemlerde kullanılır. Kazanılmış bir alandır. Genelde bize yakın olma hakkına sahip kişiler girebilir. Duygusal yakınlaşmayı gerektirir. Bazı durumlarda fiziksel yakınlık olmadan, (asansörde) yakınlaşma zorunlu olur, Bu insanı tedirgin eder. Mahrem alana ancak hak kazananlar girebilir.

Kişisel alan genellikle iki arkadaşın konuşurken korudukları mesafedir. Bir kokteylde birbirini tanıyanlar bu mesafeyi korurlar. Sosyal alan iş hayatında sosyal alanın baş koruyucusu, çalışma masasıdır. Karşılıklı oturan iki kişi arasına yaklaşık 2 metrelik bir mesafeyi koyar. Partideki davetliler, dairesel bir sosyal alan oluştururlar. İnsanların arasındaki mesafe, değişik mesajlar verir. Genel alan 3 metreden daha fazla bir alanı kapsar. İlgilenmek istemediğimiz yabancılarla aramıza koyduğumuz bir alandır. Lobide asansör bekleyenler, duraktaki insanların aralarına koydukları mesafe buna örnektir.

Lider nasıl olunur kitaplarının sağladığı katkıyı anlatan bir asistan kadının anlatısı:
İşe ilk başladığımız yıllardı. Patronumuz olan genç adam gazete okuyordu. Birden yerinden fırladı. Koşarak dışarı çıktı. Yerimden kalktım, gittim, okuduğu gazete sayfasına baktım. Büyük puntolar ile "Kişiliğinizi yirmi soruda test edin" yazıyordu. Patron ofise geri döndüğünde "lider nasıl olunur ve beden dili kullanımı" kitaplarından çok sayıda satın aldığını fark ettim. Başladı okumaya orada ne yazıyorsa ya yazılanların aynısı ya da tam tersi gibi davranmaya çalışıyordu. Ben okuyorum o da davranışını yazılanlara göre değiştiriyor ya da düzeltiyordu. Eğitimin ilk başlarında, davranışları tamamen sirk hayvanlarınkine benziyordu. Bir gün onu toplantıda gördüm, sanki

konuşan o değildi, gözlerime inanamadım. İzlemeye başladım. En dikkat çekeni ise karşısındakilerin tümü, lider nasıl olunur dersi almış harika çocuklardı. Fakat bizim ki onlardan farklıydı; yetenekliydi, kendine güveni tamdı. Oynamıyor yaşıyordu. Yalan söylemeye başladığında ellerini saklamadı, parmağını yüzünün hiçbir yerine dokundurmadı ve gözünü karşısındakinin gözünden ayırmadı. Çünkü okuduğumuz kitapta yalan söyleyen gözünü karşısındakinden kaçırır, ellerini saklar, parmaklarını burnuna değdirir yazıyordu. Bizimki yalan söylerken gözünü karşısındakinin gözüne kilitledi, ellerini güç unsuru olarak masanın üstüne koydu ve burnuna dokunmadı. Ve karşısındaki sirk maymunları bizimkinin doğru söylediğine inanmışlardı. Sonra bizimki doğruları konuşmaya başladı, anlattıklarının tümü doğruydu, konuşurken gözlerini karşısındakinden sürekli kaçırdı, ellerini saklamaya başladı ve sürekli parmaklarını burnuna dokundurdu. Adam doğruyu söylüyordu, fakat diğer sirk çocukları bizimkinin yalan söylediğine inandılar. Birden toplantıda diğerleri beden dilleri ile haberleşmeye başladılar. Toplantı biter bitmez, bizimki koşarak çıkıp gitti, onlarca kitap satın alıp dönmüştü; toplantı yönetimi, beden dili ile toplantıda haberleşme yöntemleri. Eyvah yandık dedim. Çünkü sıra bize gelmişti. Haftalarca karşımızdakini kandırmak için toplantıda nasıl davranacağımızı öğrendik. Sonunda başardık. Tüm kurum çalışanları sirk çocukları gibi davranış geliştirmiştik. Aradan yıllar geçince iki şey fark ettim. İlki bizim ki, zengin iş adamlarından biri olmuştu. İkincisi ise bizler ise artık dostlarımıza, hatta çocuklarımıza bile dürüstçe davranamıyorduk.

Yaşama anlam kazandıran en soylu davranış pozitif etkinliktir, saygıdır, paylaşmadır. İnsanın davranışlarına beklenti ve gereksinimleri yön verir. Duyguların önemsenmediği bir sınıf topluluğu her zaman ruh sağlığını bozar. Kral ve mahiyetinin bulunduğu bir ortamda bir sessizlik ve itaat istenir. Kralın gücünü belirleyen mahiyeti, süreç içerisinde daha fazla tehdit edici hale gelmektedir. Farklı olanın varlığından bilinçli veya bilinçsiz bir tedirginlik duyulmaktadır. Baskıcı tavırlar farklı olanın zihinsel ve duygusal enerjisini saptırır. Bu durumda ya boyun eğer ya da tepkici tavır geliştirir.

Çatışmaları ortadan kaldırmak için, sirk çocukları gibi davranış geliştiren eğitimlilerin dengeli ve düzenli bir iletişim kurmayı öğrenmeleri ve ortak değerler oluşturmaya çalışmaları en akılcı çözüm olacaktır. Ya mağdurlar! Sirk çocukları için öncelik çıkarları ve menfaatleridir. Bunu bilmeleri yeterli olacaktır.

2.5. Bezdirme – Mobbing

Psikolojik şiddetin temelinde; kıskançlık ve empati eksikliği gibi hatalı davranış sergileyen zorbalar bulunmaktadır. Kendi kurallarını benimsetmeye çalışan zorbalar istemediklerini bezdirmek (yıldırmak, dışlamak, etkisizleştirmek) için duygusala saldırırlar. Psikolojik zorbalığa uğrayan mağdurda işten ayrılma, özgüven kaybı, yeni iş bulamama korkusu, tükenmişlik hissi, performans düşüklüğü, stres, depresyon ve intihara sürüklenme gibi olumsuz davranışlar görülmektedir. İşyerindeki zorbalarla mücadelede, mağdurun kendisi kadar; işveren, iş arkadaşları ve nihayetinde tüm toplum tarafından konunun önemsenmesi gerekmektedir.

Duygusala saldıranlar ile mücadele etmek ve psikolojik zorbalığı durdurmak için önce konunun ne olduğunun çok iyi bilinmesi gerekir. Unutulmaması gerekir ki bütün ahlaki değerlerin temeli onurdur, şereftir ve haysiyettir. *"İşyerlerinde Psikolojik Şiddetin Önlenmesi" başlıklı genelge 19 Mart 2011 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır."* Psikolojik şiddet ya da zorbalık, hiçbir fiziki müdahale olmaksızın tekrarlanan duygusala saldırıyı içerir. İstenmeyene sürekli verimsiz ve yetersiz olduğunun söylenmesi, aşağılayıcı ifadelerle suçlanması, dışlanması bu kapsamda görülmektedir.

Duygusala saldıranlar, istenmeyen kişinin çevresini sinsice kuşatır, ondan kurtulmayı hedefler. Etrafında gergin bir hava yaratılır, sert davranışlar, azarlamalar ve gözdağı vermeler sürekli tekrarlanır. İşi gizlice sabote edilir. Mağdurun en ufak bir hatası, ağır suçlamaların ve hakaretlerin bahanesi olur. Mağdurun psikolojik olarak çökertilip işten ayrılmasını sağlamak için gizli, organize ve kurgulanmış süreçleri içeren etik olmayan eylemler başlatılır. Hatta mağdurun işinden ya da görevinden ayrılmasının kendisi için hayırlara vesile olacağı konusunda ikna edilmeye çalışılır! Mağdur direnir ve ret ederse zorbalığa dayalı yıldırma süreci başlatılır. Saldırganlar tek başlarına hareket etmezler, grup halinde her yönden saldırıya geçerler. Mağduru bulunduğu pozisyonun çok altındaki bölümlere göndermeye çalışırlar. Şaka yapıldığını sanan mağdur, ısrar edildiğini ve işin ciddiyetini fark ettiğinde "bunun kabul edilemeyeceği, böyle bir talepte bulunmalarının, insan haklarına aykırı olduğunu" söylediğinde fazla diretmezler. Mağduru kurban etmek için geri çekilir gibi yaparlar, hatta belirli bir süre geri de çekilirler, saldırmazlar, beklerler. Sonuç almak için bu tür psikolojik zorbalığa dayalı saldırıları, dönemsel olarak sürekli tekrarlarlar. Mağdur kızıştırılıp gücü ve hareket kabiliyeti test edilir, saldırıya zorlanıp reaksiyonları ortaya çıkartılır, kuvvetli ve zayıf noktaları belirlenir. Mağdur için direnmeleri imkansız olan durumlar oluşturulur ve tekrar saldırıya geçerler.

Sayıklama karşısında humma, öfke karşısında kudurma ne ise hayaller görerek kendinden geçen, düşündüklerini de keramet sanan saldırganlar, bütün suçları kendileri gibi düşünmemekten ibaret olan mağdurlarını darağacına hiç çekinmeden gönderen yargıç gibi davranarak aşağıda belirtilen zorbalıkları yaparlar;

- Mağdurun iş yerinde kullandığı eşyaları kayıp ederler veya bozarlar, yerine yenisini koymazlar.
- Mağduru kontrol dışı tepki göstermesi için kışkırtırlar, doğrudan doğruya dahil olacağı kavga ve çatışma çıkması için tartışma başlatırlar.
- Mağduru çok rahatsız olacağı ve istemeyeceği bir yerde, yetenek ve becerisinin çok altında veya uzmanlık alanına girmeyen iş yerlerinde çalıştırmaya zorlarlar, daha düşük ücret verirler.
- Mağdur toplantıya geldiğinde konuşmayı hemen keserler, konuyu değiştirirler, işi ile ilgili önemli gelişmelerden haberdar etmezler, etkinliklere çağırmazlar.
- Mağdurla ilgili çeşitli söylentiler çıkarırlar; kulaktan kulağa fısıltılar yayarlar.
- Mağdura, gözlendiğini ve takip edildiğini hissettirirler. İşe geliş gidiş saatlerini, telefon konuşmalarını, çay ya da kahve molasında geçirdiği zamanı ayrıntılarıyla kontrol ederler.
- Mağdurun fikir ve önerilerini sormamaya veya dikkate değer bulmamaya başlarlar. Görünüşü ve fikirleri ile alay ederler, sürekli eleştirirler veya küçümserler. Sözlü veya yazılı soru ve taleplerine yanıt vermezler, tüm önerilerini ret ederler.
- Saldırganlıklarını gizlemek için sürekli gülümserler. Arada bir iyilikler de yaparlar.
- Her şeyin onların söylediği şekilde yapılmasını isterler ve sürekli amirin veya patronun kendileri olduğunu ya da üst patronun kendi yanlarında olduğunu hatırlatırlar.

Tüm bu etik olmayan davranışlara maruz kalan mağdur işe gitmek istemez; yılgınlık başlar. Oysa mağdurun işyerinden alacağı gelir, onun her şeyidir. Ekmeği elinden alınmak üzeredir, onuru ve haysiyeti ile oynanmıştır. Etik değerler yok sayılmıştır. Strese dayalı sağlık sorunları başlar. Direnecek gücü kalmamıştır, derdini anlatacak, destek alacak kimseyi bulamaz, herkes ondan kaçmaya başlamıştır. Mağdurun direnme, hakkını arama gücü kalmadığı için hastalanır, ruhsal ve fiziksel sağlığı bozulur ve aşağıda sıralanan rahatsızlıklar kendini göstermeye başlar;

- Depresyona girer, dikkatini toplayamaz, elleri terler ve titrer, baş ve sırt ağrıları ile mide ve bağırsak rahatsızlıkları kendini gösterir.
- Anlamsız korkular ve heyecanlara bağlı yüksek tansiyon oluşur.
- Terk edilmişlik duygusu yaşar, özgüven ve özsaygısını yitirmeye başlar.
- İleri aşamalarda deri üzerinde döküntüler ve kaşıntılar ve daha ağır olgularda travma sonrası stres bozukluğu meydana gelir.

Mağdur tedavi görüp işine geri döndüğünde taciz edici, sevimsiz davranışlarında biraz azalma görülür. Timsah gözyaşlarına dayalı davranışın nedeni, mağdurun dava edeceğinden korktukları içindir. Zihinsel düzeyde oluşan değişiklikle birlikte mağdur, çok alıngan bir kişi haline gelir. Mağdurun kesinlikle konusunda iyi bir uzmana ve uygun ilaç tedavisine gereksinimi vardır. Ayrıca, işyerinde kurban seçilerek kendisine uygulanan psikolojik zorbalık süreci sonucunda düşürülmüş olduğu durumun, hukuki

açıdan incelenmesi ve konunun uzmanı hukukçular tarafından, gerekli girişimlerin yapılarak kurbanın haklarını koruyucu çözümlerin bulunması gerekmektedir.

Psikolojik şiddet uygulayanlara saldırgan ya da tacizci; mağdurlara kurban; izleyicilere röntgenci ya da dikizleyen denir. Dikizleyen aslanın avını yakaladığı anda kendisini ilgilendirmez gibi seyreden benzer. Zorbaların, ruh hastalarının, bencillerin kazanması için iyilerin seyretmesi yeterlidir. *Birde mağdura dost gibi görünüp onu tuzağa düşürenler vardır ki onlara da keklik denir. Kafesteki keklik ötmeye başladığında etrafındaki tüm kekliklere yanına gelmelerini, etrafta hiçbir tehlike olmadığını öterek bildirir.*

Kimdir bu psikolojik şiddet uygulayan zorbalar:

- Bencildirler. Kimsenin bilmesini istemedikleri acılarını ve kabul etmeyi reddettikleri iç çatışmalarını bir başkasına yükleyerek dengelerini bulmaya çalışan kişilerdir.
- Başkalarının üstünlüğünü, başarılarını ve yükselmelerini hazmedemedikleri için devamlı kötülük peşindedirler.
- Kendilerini büyük bir güç, engin bir deha, kusursuz bir güzellik ve mükemmel bir varlık olarak gördükleri için, her şeyi hak ettiklerine inanırlar.
- Aşağılık kompleksleri vardır. İçlerindeki öfkeyi engelleyemedikleri ve problemleriyle başa çıkmayı başaramadıkları için başkalarıyla uğraşırlar.
- Megalomanlardır. Kendilerini büyütme gereksinimi ve numara yapma, kişiliklerinin en önemli özelliklerinden olan megalomanlar, kendilerine güvensizliklerini, başkalarına karşı kıskançlık, nefret ve saldırganlık şeklinde yansıtırlar.
- Hayal kırıklığına uğramışlardır. Çalışma yaşamı dışında yaşanan tüm olumsuz duygularını, tüm yetersizliklerini veya kötü deneyimlerini, işyerinde başkalarına yansıtırlar. Başkalarına karşı kıskançlık ve haset duyguları mevcuttur.

Bir işyerinde uygulanan psikolojik zorbalığın, o işyerine getireceği zarar, çoğu kez böyle bir yola başvuran yönetim veya işveren tarafından değerlendirilip hesaplanmamaktadır. İşyerinde psikolojik zorbalık, fiziksel işkence ile aynı derecede tazmin edilmek zorundadır. Psikolojik zorbalık konusunda, çalışanlar bilinçlendirilmeli ve duyarlılık artırılmalıdır. Çalışanın çaresizlik karşısında duyduğu korku ve endişeyle kendi içinde, tek başına mücadele edebilmesi çok güçtür.

3. Zihin Kontrolü

Zihin kontrolü ile kendi iradesi dışında bakış açısının değiştirilmesi ve denileni sorgulamadan yapılması hedeflenmektedir. Bilindiği gibi beyin yönetilmeye açık ve kolay erişilebilen bir organdır. Önemli olan beyine mesajı iletecek doğru iletişim kanalının ve tetikleme yönteminin bulunmasıdır. Bu nedenle günümüzde belli bir amaca yönelik beyini etkileme üzerine araştırmalar artmıştır.

Uzaktan zihin kontrolüne yönelik var olduğuna inanılan iddialar:

- Telekinezi: Uzaktan cisimlerin hareket ettirilmesi.
- İlluminati: Zihin kontrolü uygulama yöntemleri ile farklı bir düzeni sürdürmek ya da yıkmak amaçlı organizasyon ve faaliyetler.
- Uzaktan etkileme, algılama yöntemleri.
- Telepati ya da uzaduyum: algılama yoluyla düşünce, fikir, duyum veya imajların aktarılmasını sağladığı ileri sürülen uzaktan etkileşim yöntemleri.

Görünmez silah olarak adlandırılan zihin kontrolü üç aşamada gerçekleştirilir:

- Öncelikle sahip olunan inanç ve düşünce yapısı sarsılıp, kişi psikolojik savunma mekanizmalarından mahrum bırakılması sağlanır.
- İkna ve telkine açık hale getirilen kişinin mevcut zihin haritası yok edilir.
- Kurgulanan yeni bakış açısı beyine yüklenerek, kendinden isteneni sorgulamadan yerine getiren aklını teslim etmiş varlıklar üretilir.

Uzaktan zihin kontrolü yapılırken öncelikle sorgulama yok edilir sonrasında ise;

- Zihinsel belleğinin oluşturduğu bakış açısındaki sapmalar ve verdiği tepkilerin nedenleri belirlenir.
- Belirlenen ikna ve telkin mesajları ile bakış açısı değiştirilir ya da zihinsel bellek silinir.
- Kişiyi hırslandırıp, kışkırtırarak eyleme geçirecek iletişim yöntemi ve mesajlar belirlenir. Etkileşimli iletişim kurulacak metotlar geliştirilir.
- Kişiyi uzaktan tahrik edecek, şoka sokacak, denileni yapacak ve durduracak komut mesajlar belirlenir.
- Mesajlar sürekli tekrarlanarak hafızada iz bırakması, unutmaması, özellikle hırslandırılması sağlanır. Sık sık tekrarlanan telkin mesajları civi gibidir; bir çiviyi çakabilmek için defalarca vurmak gerekir.
- Deneme amacı ile kişi eyleme geçirilir, durdurulur. Böylece eksiklikler ve hatalar belirlenir, gerekli düzeltmeler yapılır.

- Zihinsel belleğin odaklandığı bakış açısının değişip değiştirilmediği test edilerek davranışların nasıl kontrol edilemez hale geldiği belirlenmiş olur. Zorlaştıran faktörler var ise bu faktörlerin etkisini ortadan kaldırabilecek yöntemler araştırılır. Gerekli düzeltmeler yapılır ve işlem tekrar edilir.
- Eyleme kalkışmaları sağlandığı andan itibaren uzaktan izlenerek gerekli alt yapı organizasyonları hazırlanır. Gerektiği yerlerde gizli müdahaleler yapılarak istenen eylemi yapmaları sağlanır.

Davranış değişikliği yapacak örtülü mesajların, beyne nasıl iletileceği, ne zaman ve nerede nasıl uyarılacağı üzerine yapılan araştırmaların endişe verici boyutlara ulaştığı görülmektedir. Bu nedenle insan zihninin uzaktan kontrol edilmesindeki yeni gelişmelere hazır olmalıyız. Beyinin kapısını aralamada, düşüncenin odaklandığı bakış açısını (paradigma) hangi etkenlerin, tetiklemelerin, teknolojilerin nasıl değiştirdiğinin belirlenmesi yeterlidir.

Bireylerde davranış değişikliği neden yapılır?

- Askeri eğitimde saldırıya ya da çatışmaya hazırlama,
- Çalışanlarda yeni alışkanlıklar kazandırma, işine odaklanma,
- Pazarda ürüne yönlendirme, satın alma dürtüsü oluşturma,
- Beyini hastalıklı düşüncelerden arındırma, fonksiyonel bozukluklarını tedavi etme,
- Yaşamsal sağlık problemi olan insanların yaşamsal ihtiyaçlarını belirleme ve destek olma gibi iyimser amaçlı kullanıldığı gibi,
- Psikolojik baskı ile kişide özgüven eksikliği, moral bozukluğu ve saplantılar oluşturma,
- Bireyi veya kitleyi korkutarak ve sindirerek denetim altında tutma,
- Propaganda, kışkırtma, manipülasyon ile sürü psikolojisi oluşturma,
- İdeoloji değiştirme gibi kötü amaçlı da kullanılabilmektedir.

Ses dalgalar ile insanları uzaktan belirli bakış açısına yönlendirmek mümkün mü? Akustik dalgalar ve titreşim, mekanik ses dalga yayılımıdır. Sözgelimi çevremizde duyduğumuz ya da duymadığız halde hissettiğimiz ve ürperdiğimiz ses dalgaları ve titreşimler ile beynimiz etkileşim halindedir. Özellikle,

- Birbirimize meramımızı anlatırken konuştuğumuz sesin tonu ve şiddetinde kendini bulan anlatımlar;
- Mabetlerde, meydanlarda, konferans salonlarında ruhani, hissi ve etkileşimli dinletiler;
- Siren, zil ve korna sesleri yapılan uyarılar;
- Anons sistemlerden yapılan bilgilendirmeler;
- Kahinler ve büyücülerin tedavi yöntemleri,

Elektromanyetik dalgalar ile beynin etkileşimine yönelik çalışmalar daha çok bilimsel boyuttadır, çok pahalı özel sistemlerdir, dahası laboratuvar ortamını gerekli kılmaktadır. Nedeni ise elektromanyetik dalgalar havada yayınım yaparken çok hızlı zayıflar. Günümüzde elektromanyetik dalga yayınımındaki yüksek enerji kaynakları,

- Savaş alanlarında elektronik cihazları susturmada, bozmada ve imha etmede,
- Savaşan düşman askerlerinin derisinde kaşıntı oluşturma ya da düşünsel olarak tedirgin etmede,
- Görünmeyen ve bilinmeyen yapıları görüntülemede,
- Algılama ve uyarma amacı ile sağlık problemi olanlara destek olmada; körlerin görmesinde, sağırların işitmesinde, yapay organların işlevsel bütünlük sağlamasında,
- İnsan ve makinenin eşgüdümlü çalıştırılmasında,
- Beynin çalışma fonksiyonunu anlamada ve iletişime geçmede,
- Beyin hastalıklarını ya da hormon kaynaklı davranış bozukluklarını tedavi etmede kullanılmaktadır.

Beynin yaydığı veya etkileşime girdiği elektromanyetik sinyaller ile davranış değişimleri meydana getirilebilmektedir. Görmeyen, yürümeyen, felç geçirip elini ve ayağını kullanamayan bir insanın yaşamını daha kaliteli sürdürmesine destek olmak için organlarına özellikle beynine algılayıcı ve tetikleyici özellikleri olan “akıllı elektrotlar” yerleştirilmektedir. Bu elektrotlar beyine temas ettiği gibi beyine dokunmadan da çok yakınından etkileşimi mümkündür. Burada söz konusu olan kişinin yönetilmesi değil, kişinin ifade edemediği ya da sıkıntı çektiği yaşamsal isteklerin algılayıcılar ile izlenmesi, tahmin edilmesi ve ona destek olunmasıdır.

Asıl problem dünyanın her tarafında, artık vazgeçilmesi imkansız hale gelen kablosuz iletişim sistemlerindeki antenlerin yaydığı elektromanyetik radyasyonun, insanları ve ötesinde çevreyi nasıl etkilediğidir? Doğada yaşayan canlılar ve onların yaşam alanları fiziksel olarak yok edilmekte, yetmezmiş gibi bir de onların zihinsel yetilerini olumsuz etkileyen her türlü teknoloji hoyratça geliştirilip uygulamaya sokulmaktadır.

Uzaktan beyini kontrol etme konusunda araştırma yaparken aşağıdaki konularda disiplinler arası çalışmalar yapılmaktadır.

Bilimsel alanlarda:

- Kişilik ve davranış bozuklukları oluşturmada ya da tedavide
- Beyinin öğrenme, hafıza ve saklama, işlevsel alanları ve fonksiyonları, hormonlar, ilaçlar ve uyuşturucuların beyin üzerindeki etkileri.
- Genetik: Irsi hastalıklar, kökenleri, ortak davranış özellikleri
- Psikoloji: Korku, hatalı ve hastalıklı insan davranışları, insanın ruh yapısı, hipnotize, nöropsikiyatri.

- Sağlık: Akıl sağlığı, beyinin fiziksel özellikleri ve özellikle duyu organlarının eşik aralığında değişim ve etkileri.
- Algı değişikliği...

Sosyoloji ve tarih alanlarında:

- Sosyoloji ve politika: Felsefe, kahinler, şamanlar ve büyücüler, ritüeller, seronomiler, propaganda, manipülasyon, komplo teorileri.
- Tarihsel anlatılar: Özellikle mitolojik anlatılar, efsaneler, dinler, cadılar, tapınak şövalyeleri, tarikatlar ve örgütler.
- Şifreler ve semboller, ipuçları ve sırların tümünde gizlilik savaşı bulunmaktadır.

Mühendislik alanlarında:

- Elektronik: Uzaktan kontrol ve denetim, elektriksel işaretler, elektrotlar, manyetizma, elektromanyetik güç ve dalgalar, gürültü kaynakları, ...
- İnternet ve akıllı telefon uygulamaları...
- Çevresel etkiler: Gürültünün, renklerin, ışığın, sıcaklığın değişimindeki algı değişikliği...
- Enerji yayınımı yapan kaynaklar: Trafo merkezleri, kablosuz iletişimde verici istasyonları...

Günümüz iletişim teknolojileri sayesinde belirli bir amaca yönelik birey hatta kitle üretebilmek mümkün kılınabilmektedir. *Farkında olarak ya da olmayarak beynimiz fısıltıları dinlemekte ve iletmektedir; bu fısıltılar bizleri farklı ve duygusal bir dünyaya taşımaktadır.*

Beyin ile bilgisayarın arayüzü ve nörolojik görüntüleme yöntemleri ile zihin okumak mümkün hale gelmiştir. Öte yandan sanal sosyalleşme ortamında, paylaştıklarımızdan da zihni okumak da mümkündür. Zihin okumak nasıl mümkün olur? İnternette bıraktığımız izlerden, vücut hareketlerimizden, zaaflarımızdan, tepkilerimizden. Özellikle inançlarımız, sosyal ilişkilerimiz nasıl bir zihine sahip olduğumuz ilgili inanılmaz biligiler vermektedir.

Beynin yaydığı dalgaları, ısısal değişimleri, kan akışını, hormon işlevini ölçerek zihin okuma üzerine çalışmalar hız kazanmıştır. Kullandığımız ilaçlar, bizde nasıl değişimler meydana getirmektedir?

Kullandığımız Teknolojiler; akıllı cihazlarımız, kredi kartlarımız, akıllı geçiş kartlarımız davranışlarımız hakkında inanılmaz izler bırakmaktadır. Öte yanda karşılıklı sağlıksız iletişim ve davranış bozukluklarınız zihin kontrolünde inanılmaz ipuçları vermektedir.

Kukla yapılan insanlar:

Sırlar ve yalanlar üzerine oynanan oyunlar ve psikolojik operasyonla kukla yapılan insanların hikayeleri dikkat çekici özellikler taşımaktadır. Kore savaşı sırasında Çinliler tarafından Amerikan askerlerine yapılan beyin yıkama deneyleri "Mançuryan Kobayları - Manchurian Candidate" olarak adlandırılmıştır. Aynı isimle filme konu da olmuştur.

Bilinen ilk ve en önemli psikolojik operasyon örneği ise Hasan Sabbah'tır. Haşhaşi tarikatı da denilen bu örgütlenmede kişiler haşhaşın etkin maddesi eroin ile cennete gideceklerine ikna edilmiş ve gidecekleri cennet kendilerine yaşarken gösterilmiştir. Bu kişiler Hasan Sabbah'a itaat ederek intihar saldırılarını zevkle yapmışlar ve cennete gittiklerini sanmışlardır.

Elinde silah, saldırı öncesi görüntüde bir o yana bir bu yana giderken hareketlerini izledim. Çok şaşırdım. Sanki karşısında biri varmış gibi, biryerlere bakıyor, birisinden emir alıyor gibi. Bir o tarafa gidiyor bir bu tarafa. Tuhaf, saldırı öncesi, bulunduğu ortamda, hiç kimsenin dikkatini çekmedi. Garip hareketleri var. Eller ve beden hareketleri, hatta söylemleri sağlıklı bir insandan çok bir kuklayı andırıyordu. Önce hiçbir anlam veremedim. Ne şekilde yetiştirilmiş, ne olmuş bilmiyordum. Geçmişini biraz araştırdığımda, çok cesaretli bir çocuk değil, karanlıktan bile korkar; kavgacı, gürültücü değil; saf, kandırılması ve ikna edilmesi çok kolay, inanç bağımlılığı olan birisi.

Uzaktan beyni kontrol etme üzere yapılan çalışmaların ortak amacı bakış açısını değiştirip yönlendirerek; sorgulamayan, mukayese etmeyen; beyni olan ama düşünmeyen kukla insanlar üretmektir. Amaç, psikolojik savunma mekanizmalarından mahrum bırakılarak, telkine ve ikna olmaya açık hale getirilen kişinin beyinini ele geçirmektir. Davranış değiştirmede olması gereken gerekli ve yeterli koşul ise cesaretlendirip, hırslandırılarak tepki vermeye zorlamaktır. Tepkiyi verdiğinde takdir edileceğini ve ödüllendirileceğini bilmesidir. Kukla insanlar, kendi iradesi dışında, beyin yıkama ve isteklendirme yöntemlerinin etkisiyle başkalarının istediği eylemleri yapanlara verilen isimdir.

Kukla insan üretmek için geçmişi, aile yapısı, inanç, zeka ve kişilik analizi yapılır. Davranışlar uzaktan gözetlenir ve izlenir; istedikleri gibi çevirip, kullanılabilinir mi?

Bir insan kukla yapılırken düşünme yetisi neredeyse tamamen yok edilerek işe başlanır. Bunun için, bireysel değil, grup halinde bir araya getirilerek toplu yemin etme, komut sözlerin ve seçilmiş sloganların hep birlikte yüzlerce, binlerce defa tekrarlanmasıyla psikolojik savunma mekanizması ele geçirilir. Bu törensel toplantılar, bağımlılık tutkusu oluşturmak ve iz bırakmak için periyodik olarak tekrarlanır. Çevresine ve ailesine hiçbir şey hissettirmemesi için onlardan hep uzak tutulur. Gruptan kopmaması, çıkmaması için sosyal statüsünden (bekar), zaaflarından, pişmanlıklarından yararlanılır. Tehdit edilir. 'Ailene zarar veririz' diye... Ayrıca, grup içindeki tüm ikili ilişkiler, bilgi akışı denetim altına alınarak ve takip edilerek tek tipleştirme tamamlanır. Böylece hazırlık süreci tamamlanmış olur. Bu süreçten geçen birinin normal algılaması beklenemez. Düşünceler, mutlak siyah ve beyaz arasında değişir. Bu düşüncelerde gri tona, şüpheye yer yoktur.

Eyleme geçişi ve sonrasında, sanki karşısında biri varmış gibi, birisinden emir alıyormuş gibi bakar. Hareketleri tutarsızdır. Hiç kimsenin dikkatini çekmez. Yine de garip hareketleri vardır. Hiçbir anlam verilemeyen davranışlar sergiler, kuklaya benzer.

Kuklayı kullanan azmettirici, her zaman kuklayı ortadan kaldırır. Katil olay yerinde imha edilir, çünkü geri kalanlar için bir tehdit oluşturur. Ya da eylem sonrası bağlar koparılır, hedef şaşırtılır. Ardında yıkım bırakır. Aile bireyleri çok ağır hakaretlere, tehditlere maruz kalır. Aile bireylerinin can güvenliği tehlikeye atılır. İsimleri yayılır, işsiz kalmaları sağlanır.

Kukla eğitimi uzun bir zaman dilimine yayılır, refleksler yavaşlatılır, direnç kırılır! Efendisine sadık, onun sözünden asla çıkmayan, efendisinin emriyle öz annesini bile öldüren bir yaratık! Hafızaları silinmiş bir ordunun kukla askerleri sürekli sessiz ve teyakkuz halindedir. İfadesizikleri, tepkisizlikleri insanı ürkütür. Olay karşısında renk, ifade vermezler. Tasasızlıkları çıldırtıcı düzeydedir. Siz konuşurken yüzünüze suratınızın ortasından tren geçiyormuş gibi bakarlar. Diğer insanların acısını hissetmezler. Suçluluk gibi duyguları hiç yaşamazlar. Hedefi ele geçirmeye odaklanırlar. Fırsat buldukları anda sızma girişiminde bulunurlar ve başarırlar. Akıl seviyesinin üstünde bir yapı, ekip temelinde organizasyon oluştururlar. Ne olursa olsun, dağıtıldıkları ya da başarısız oldukları anda, yeniden organize olurlar; hedefi ele geçirmeye çalışırlar. Kimlerden seçilir diye sorarsanız; en yoksul, en çaresiz, en dağılmış, en umutsuz, sosyal zincirin en dibindeki ailelerden toplanmış yoksul çocuklar olduğunu unutmayın.

Birde varlıklı ailelerin çocukları vardır ki, onlar koşarak kukla olmaya gelirler ve uçarak ölüme giderler. Bu ailelerde iyi-kötü, doğru-yanlış, aydınlık-karanlık ayrımı yok

edilmiştir. Çok zeki, çok akıllı ve çok güçlü olduklarına inandırılmış karakterlere sahiptirler. Kukla olmaya hazır kişilikleri vardır.

Robot insanlar :

Robot haline getirilmiş insanların, kurtarmak istedikleri hedefleri ve sorgulamadan kabul ettikleri inançları vardır. Kitlesel birlikte olmanın devası gücünden gelen büyüklenme ve tehdite dayalı kibirli bir karaktere sahiptirler. Sorgulamayı unuttukları için beyinlerini başkalarına teslim etmişlerdir. Sorgulama kültürünün olmadığı bir kitle yaratmak, yasaklar ve günahlar ile başlar.

Herşey gönül bağı, kerametlerin mucizesi ve güce tapınma ile başlar. İnançta tutku, sadakat aranır. Keramet ile inanılmazı yaşar. Tehdit ve korku ile sindirilir. Yeterince korkutulan insanlar otoriteye sığınır. Kendilerine bağlanan birey takip edilir, hata yaptığında enselenir, uyarılır ve korkutulur. Uyutma iki türlüdür; hem hiziksel uyutulur hemi de zihinsel uyutulur.

İdeolojileri ya da inançları adına bilinçaltlarına sürekli telkinlerde bulunulur. Bu telkinlerin sık tekrarlanması, çeşitli kahramanlık öyküleri ve vaatlerle süslenmesiyle kişi hazır hale getirilir. Telkinlerden başka kullanılan bir yöntemde de baskıdır. Fiziksel ve düşünsel baskılar da aslında negatif telkinler olarak kişinin sağlıklı düşünmesini engeller. Bu baskıların en tipiği ise, içlerinde bulundukları grubun yarattığı sosyal baskıdır. Seçilen biri, içinde bulunduğu grubun diğer üyeleri tarafından sürekli olarak uyarılır. “Sen kabul etmez isen, bir daha kimse senin yüzüne bakmaz, dışlanırsın, ailen ve senin için artık hayat şansı kalmaz. Eğer denilenleri gerçekleştirirsen kahraman olursun, ailene de iyi bakarız.”

Belirsizlikler ve saldırı altında oldukları anlatımı süreklilik kazanırsa tapınma anlam kazanır ve cesaretlenir. Görevler komut olarak tekrarlanarak, beyinde iz bırakması sağlanır. Beyine iz bırakıcı mesajlar sürekli gönderilerek görevin unutulmaması sağlanır ve hırslandırılır.

Hedefini yerine getirmek için bilgi toplama, izleme; tehdit ya da sapma bulma konularında uzmanlaştırılır. Bilgi toplama, değişim bulma; iletişim ve algılama konusundaki teknolojiler çok iyi öğretilir. Fark edildiklerini fark ettiklerinde öğretilmiş oyundaki kandırıcı rolü oynarlar.

Dünya tarihinin gelmiş geçmiş en büyük gizlilik teknolojisiyle yetiştirilirler; bu gizliliğin adı tedbirdir, gizlilik atom bombası kadar tehlikelidir, çünkü atom bombası yapabilirsiniz ama saklayamazsınız, oysa yüz binlerce robotlaşmış insanı gizlemeyi başarırsınız.

Eyleme geçirmek için transa sokulur, tahrik edilir. Eyleme geçirmek için tüm grubun varlığının tehlike altında olduğu fikri iyice kafasına yerleştirilir ve eğer sen yapmazsan düşman yapacak fikri beyinlere ekilir. Böylelikle zihninde bir çatışma yaratılır. Bunun dışında bazı pozitif motivasyon teknikleri ve ilaçlar alındığı zaman kişi kendinde aşırı cesaret hissedebilir. Duygusal yönden kadınlar hem kendilerini bir fikre daha kolay feda edebilirler hem de daha sadıktırlar. Eylem sonrası olan her şeyi zihinlerinden silerek unutmalarını ve hatırlamamalarını sağlamak için sürekli uyutulur. Eylem sonrasında susmaya ya da yalan ifade vermeye zorlanır. Kabus ve halüsinasyon görmeleri sağlanır. Kaçırıldıklarında ya da ele geçirildiklerinde konuşmayacakları test edilir.

Robot insanlar belirli aşamada uygulanan temel eğitimle yaratılır;

- Robot insan yetiştirecek uzman hazırlanır,
- Hazırlık eğitimi verilir,
- Robotlaştırılır,
- Takip edilir,
- Fark edilmemesi sağlanır,
- Eyleme geçirilir,
- Eylem sonrası susturulur ya da bağları koparılır.

Unutulmamalıdır ki robot insan yetişirtirilirken verilen psikolojik savaş akla değil, duygulara hitap eder. Asılsız bilgi kaynakları kullanılarak etkili olabilmek için kuvvetli bir disipline sahip, yaratıcılık özelliği olan, taklit ve şaşırtma yeteneği yüksek uzmanlar tarafından uygulamalı eğitimler verilmektedir. Net ve kesin bir sonucun alınması için beyne transfer edilecek mesajın, birey ya da kitlenin içinde bulunduğu atmosfere uygun ve birbirlerine paralel bir psikolojiye sahip birey veya grupların hazırlanmasını gerekli kılmaktadır.

Birey ya da kitlede mevcut davranış biçimlerini silme, hafıza kaybı oluşturma anlık olabildiği gibi çok uzun sürede de sonuç alınacak bir faaliyettir. Hafızayı yeniden programlamak için,

- Öncelikle sorgulama, düşünme ve kanaat oluşturma özgürlüğü engellenir, sınırlandırılır ve sonunda yok edilir.
- Gerçeklere gözlerini kapamak ve kulaklarını tıkamaları için inanca dayalı gönül bağımlılığında yanlızlaştırma ve ötekileri ret etme öğretilir.
- Böylece biat etme ve tam bağımlılık oluşturulur.
- Birey ya da kitlenin yeni davranışları programlanırken ortak amacı ve uyması gereken tedbirleri sürekli tekrar ettirilir.
- Sır küpü olma ve kendini belli etmeme öğretilir.
- Sızma, sinme; uyuma, gizlenme; uyanma, görevini hatırlama ve kendinden olanı ve görevini fark etme konularında uzmanlaşır.
- Gizliliğin adı tedbirdir.

- Eğitim aşamasında, kendi başına başarma ve karar verme yeteneği elinden alınır; başarı kendine ait değil, kendisi uygulayandır, bilir.

Robot insan yetiştirenler:

- Sade bir yaşamı varmış gibi davranır,
- Hiç bir olaya karışmaz,
- Kimse ile polemiğe dahi girmez,
- Hiç kimseyle samimi diyalog kurmaz,
- Etkinlik veya sosyal faaliyetlerin fotoğraflarına dahi girmekten kaçınır,
- Etrafda çok ender görülür,
- Çantasını yanından hiç ayırmaz,
- Sık sık yaptığı yürüyüşler de bile tek başınadır.

Kendilerince seçilmiş devşirdikleri çocuklar ile bir robot ordusu üretirken eğitim aşamasında pişmanlık diye bir şey yoktur, korku var, verilen görevleri eksiksiz yerine getirme vardır. Ünlü Rus fizyolog Pavlov, köpeklerine et verirken zil çalar ve bunu sürekli tekrar. Köpekler zil sesini işittiğinde et görmeden de hayvanın salyası akmaya başlar. Bu, "Şartlı Refleks"tir. Eğer sürekli olarak zil çalar ama hiç et göstermezseniz, bir süre sonra şartlı refleks söner. Devamın sağlanması için arada bir et gösterilerek refleks pekiştirilmelidir. Bir gün Pavlov'un enstitüsünü su basar. Köpeklerin bir kısmı boğulur, bir kısmı da günlerce korkuyla titreşir çünkü ölümden zor kurtulmuşlardır. Kurtarılabilenler tekrar enstitüye toplanır. Pavlov zil çalar, köpeklerde tık yoktur. Şu müthiş sonuca varır Pavlov: "ağır travmalar, şartlı refleksleri ortadan kaldırmaktadır. Hayvan en doğal, en ilkel durumuna geri dönmektedir.

Pavlovdan beri şartlandırmayla ilgili bütün gelişmeler bu çocukların üzerinde uygulanır. Karşımızda mankurt bir kafa var. Mankurt" sözcüğü, Türk dünyasının en büyük yazarlarından olan ünlü Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'un (1928-2008) anlattığı bir öyküdür. Orta Asya ülkelerindeki "Mankurt" efsanesini "Gün Olur Asra Bedel" adlı romanında yazan Aytmatov, bir ülkenin başına gelebilecek en büyük felâketin, toplumun mankurtlaşması olduğunu belirtmiştir. Beyni yıkanarak mankurtlaştırılan kişi, düşmanını efendi olarak kabul eder, efendisi için savaşan bir köle olur! Bu, elbette ki öyle kısa bir sürede olmaz. Uzun bir zaman dilimine yayılır, refleksler yavaşlatılır, direnç kırılır! Mankurt, efendisine sadık, onun sözünden asla çıkmayan, efendisinin emriyle, sorgulamadan ölmeye ya öldürmeye yönelen bir yaratık!

Orta Asya'da, Juan-Juan isimli barbar bir toplum, tutsak ettiği insanları robot köleler haline getirmek için onların hafızalarını silermiş. Hafıza silme işi şöyle yapılırmış: Önce tutsağın başı kazınır, saçları tek tek kökünden çıkarılır. Bir deve kesilir, derisinin en kalın yeri olan boynundaki deri tutsağın kanlar içinde olan kazınmış başına sımsıkı sarılırmış. Kuruyup büzülen deri, kafayı mengene gibi sıkıp, dayanılmaz acılar verirmiş. Bir yandan

da kazınan saçlar büyüyüp dışarı çıkamayınca başına batarmış. Tutsak, kafasını yerlere vurmasın diye bir kütüğe bağlanır; yürek paralayan çığlıkları duyulmasın diye elleri ayakları bağlı olarak ıssız bir yerde dört-beş gün aç-susuz bırakılırmış. Beşinci günün sonunda tutsakların çoğu ölür, kalanlar ise belleklerini yitirirmiş. Tutsak zamanla kendine gelir, yiyip içerek gücünü toplarmış. Artık o bir insan değil, ölünceye kadar geçmişini hatırlamayan "mankurt" olurmuş. Bir mankurt, kim olduğunu, hangi soydan geldiğini, anasını, babasını ve çocukluğunu bilmezmiş. Bilinci ve benliği olmadığı için, insan olduğunun bile farkında değilmiş… Ağzı var, dili yok, itaatkâr bir robottan farksız. Kaçmayı hiç düşünmeyen bir köle. Onun için önemli olan tek şey efendisinin emirlerini yerine getirmek…

Bir inancın gücü, dağları yerinden oynatmasından değil, yerinden oynatılacak dağları görmemesinden belli olur. Öncelikle sorgulamanın olmadığı, inancın ipine sarılanların nasıl bir irade yoksunluğu sorunuyla karşılaştıkları ve kendisi olma vasıflarını kaybettikleri ortadadır. Onlar sınırları çizilmiş belirli bir inanca mahkum edilirler, uyutulurlar. Çünkü onlara dayatılan temel felsefe:

- Sorgulamayacaksın, önderler adınıza bu işi zaten yapmaktadır,
- Doğrudan inanacaksın, doğruları keramet sahibinden daha iyi mi bileceksin?
- Kendini geliştirmeyeceksin, senin ne olacağına karar verilmiştir.
- Ötekilerini yok sayacaksın, saygı göstermeyeceksin; çünkü onlar yok edeceğin düşmanındır.

Aklını örgüte teslim eden rol modeller veya robot askerler yetiştirme konusunda uzmanlaşanlar bütün ilimleri öğrenir, kimya, sihir ve gizem ile uğraşırlar. Sızma, tedbir ve sır konularında uzmandır. Kendilerine ait dünyayı kurgular ve kendilerine ait önder, suikastçi ile gizli fedai yetiştirirler. Kendilerine bağlı adamlarını, ölesiye sadık haline getirecek yöntemler geliştirirler. Devletin önemli kademelerinde yer alan gizli fedailer ordusu oluşturulur. Bu fedailerin bir kısmı devleti yöneten çok güvenilir insanlar, komutanlar, sırdaşlar, hatta eşleri de olabilir.

Robot insan yetiştirecek olanlar muazzam disiplinde eğitilirler. Bu eğitimlerde, hedefin ne pahasına olursa olsun yok edilmesi ve deşifre olunduğunda doğrudan yok olunacağı öğretilir. Öte yandan sızmaları, yerleşmeleri, suskun kalmaları konusunda farklı uygulamalar ve eğitimler de geliştirilir. Önderlerinin emri ile devletin önemli kademelerinde bulunmak, onlardanmış gibi görünmek zamanı gelince yapılan işi başarmak, ya da bu uğurda ölmek, onurlanmaktır.

Üretmek ya da kontrol etmek istediğiniz kişilere ilişkin, kişisel istihbarat, en büyük silahtır. Çok büyük bir istihbarat yapılanması söz konusudur. Birey ya da toplumun düşünce ve duygusunu sentez yapabiliyorsanız topluluğu arkanızdan götürmeniz,

ölüme götürmeniz çok kolay olabilir. Robot insan yetiştiren önderler deşifre olunca hemen başka önderler gelir ve o boşluk böyle dolar.

Günümüz dünyasında robot insan yetiştirme faaliyetleri ağırlıklı olarak legal örgütler üzerinden yürütülür; özellikle gençliğe yönelik eğitim ve kültür faaliyetleri gerçekleştirilir. Yurt içinde ve yurt dışında çeşitli dallarda ulusal ve uluslararası başarılar elde etmek suretiyle örgütün propagandası yapılır. Böylece kendi organizasyonlarına halkın rağbet etmesi sağlanarak sempatizan kitlesi genişletilir. Organizasyonda iletişimin gizliliğe riayet edilir; önemli mesajlar ulaklar vasıtası ile iletilir. Kendilerine özgü ceza ve ödül sistemi bulunan profesyonel bir örgütlenme söz konusudur.

Örgüt, sistemli ve programlı biçimde çocuk yaşta seçilenleri ileriye dönük hedeflere göre yetiştirir. Eğitilmiş çocuklar, düzen ya da sistem içerisinde önemli noktalara yerleştirir. Sistemi tamamen kontrol altına almada uygulanan strateji: çevresine güven verilmesi, yaşm tarzında esnek olunması, sivrilmeden can damarları içinde dolanılması, bütün güç merkezlerine ulaşıncaya kadar hiç kimsenin varlıklarından haber olmadan düzenin ana damarlarında ilerlenmesidir. Tamam olunacağı ve koşulların uygun olacağı zamana dek beklenir. Bilhassa, haber alma hususunda her zaman cephenin çok önünde olurlar.

Kritik devlet organları, yerel yönetimler ve finansal sektörü dahil kendilerince belirlenmiş kritik noktalar sırayla ele geçirilir. Yönetimi kontrol altına alabilmek için tüm kadrolara ya kendi mensupları getirilir ya da o makamları işgal edecek olanların kendilerince yönlendirilecek tipler olması hedeflenir. Kurgulanmış soruşturmalar, sahte ihbar mektupları, yasa dışı dinlemeler, gerçeğe aykırı deliller sayesinde kendinden olmayan tüm kadro tasfiye edilir. Kendilerinden olmayanlara karşı yürütülen baskı, korkutma, yıldırma, sindirme ve tehdit faaliyetleri, kolluk kuvvetleri, kamu kurumları ve yargıdaki kendi adamları yardımıyla ortaklaşa gerçekleştirilir.

Bu tür organizasyonlarda çok katmanlı örgütlenme söz konusudur. Hedefi ele geçirmeye kitlenenler, başarısızlığa uğradıklarında, varlıklarını sürdürebilmek için, birbirlerini tanımayan ya da farkında olmayan çok katmanlı örgütlenme geliştirirler. Bunların en alt temelini ise infaz tugayı oluşturur. Tüm damarlarında gizlenmiş görgüt üyeleri varlıklarını sürdürürken zamanı, yeri ve emri beklerler.

Siber saldırı yapabilecek güce sahip olabilmek için devşirilenler ise bankalara, devlet kurumlarına, iletişimi hedef alan oldukça kapsamlı bir siber saldırı yapmak için eğitilirler. Asıl sorun uyuşturucu madde bağımlılığından çok daha tehlikelidir: örgütüne, liderine bağımlılık. Bağımlı olanlar, bir fikir geliştiremez, bağımlı yapıların düşüncesi olmaz. Bir düşünceniz olabilmesi için beyniniz, bilinciniz, benliğiniz yani kendi varlığınız kendi özgür iradenizin elinde olması lazım.

Kutsal kurtarıcıların köleleri:

Geçmişten bugüne, adeta elinde sihirli bir değnek varmışcasına bir kurtarıcının gelip insanlığı kurtaracağına inanılmıştır hep. Kötülüğe karşı iyiliği temsil eden ve kötülüklerden kurtaracı olarak beklenen kutsal kurtacılar. Kutsal kurtarıcılar dünyayı karanlıktan aydınlığa çıkaracak, barış ve esenlik devri olan Altın Çağ'ı getirecektir.

Kurtarıcıyı bekleme inancı ezilmiş toplumların ümitle bekledikleri, sosyal bir protesto ve başkaldırı ile huzur dolu bir toplum arayışı arzularına dayanmaktadır. İlkel kavimler kutsal kurtarıcının zenginliklerle dolu bir gemi ile geleceğine ve kendilerini yabancı hâkimiyetinden kurtaracağına inanırlar.

İnsanlar neden körü körüne kurtarıcılarına bağlanma ihtiyacı duyarlar? İnanç temelinde keramet, gönül bağı, tutku, sadakat, korku ve tehdit gibi duyguları yaşanması yeterli olabilir mi? Evet bağlanmayı sağlayan birlikte yaşanmışlık, ortak intikam duygusu, kerametler, ödüllendirme ve motivasyondur. Kişilerin temel ihtiyacı olan ödüllendirme ile bağımlılık oluşturulmakta ve kişilerin zihinsel yetileri yani beyinleri birileri tarafından ele geçirilip yönlendirilmekte ve yönetilmektedir. Bağımlılık yapmak için gerekli olan ise hırslandırmak ve motive etmektir. İnsan tabi ki doğası gereği onay almak, dediğine inanılmak ve beğenilmek isteyen bir varlıktır. Ancak burada yanlış olan birşeylerden korkanların kurtarıcıyı tercih etmeleridir.

1994 yılında dünyanın dört bir yanından zenginler, paralarını nereye koyacaklarını bilemeyecek, kadar deliren varlıklı kadınlar, erkekler ve kendileriyle birlikte sürükledikleri zavallı çocuklarından oluşan tarikat üyeleri topluca intihar ettiler. 30 Eylül 1994'te Kanada'da beş mürid bıçaklanarak öldürüldü. Aynı yıl 4 Ekim günü İsviçre'de mezhebin kurucusu ve başrahibi Jo Di Mambro'nun villasında toplanan 25 tarikatçı bir yangında kömür oldular. Onlar da uyuşturulmuşlardı. 22 Mart 1997'de ise yine Kanada'da yine beş üye, ölümü seçti.

1995 yılında 15 Aralık'ı 16'ya bağlayan gece, Fransa'nın Vercors ormanlarında ve Cehennem Deliği denilen çukur alanda, halka halinde sıralanmış, kömürleşmiş bedenler bulundu. 36 yaşındaki Fransız polis görevlisi Jean Pierre Lardanchet ve İsviçreli mimar 39 yaşındaki Andre Friedli, on dört kişiyi önce öldürmüş, ardından üzerlerine benzin dökerek yakmış ve kendi ağızlarına da birer kurşun sıkarak intihar etmişlerdi.

Altın Yol tarikatının kurucu ve ideologları, "artık ışınlanma zamanı"nın geldiğine ve eğer yanarak yok olursalar bedenlerinin, "Sirius" gezegenine ışınlanacaklarını inanmışlardı. Tarikatın hiçbir üyesi safdil, gerizekalı ya da cahil değildi. Hemen hepsi orta düzeyin çok üstünde kültürlü, eğitim görmüş ve içinden çıktıkları toplumların seçkinleri sayılan, işlerinde başarılı, servet sahibi kişilerdi. Örneğin ünlü Piaget saatlerinin eski sahibi Camille Pilet, 94'deki katliamda yanmadan önce, tüm servetini Altın Yol tarikatına

bağışlamıştı! Nasıl olmuştu da Sirius gezegenine inanmış idi? Güneş Tapınağı'na giden Altın Yol, yanarak kömürleşmek mi? Altın Tapınak davasının tek sanığı dünyaca ünlü orkestra şefi Michel Tabachnik. Kendisi, tarikattan 1994 yılında ayrıldığını iddia etmesine karşın aynı yıl işlenen cinayetler dizisinden on gün önce, Fransa'nın Avignon kentinde verdiği konferansta, dünyanın sonu ve dolayısıyla insan bilinci taşıyan tarikat üyelerini Sirius gezegenine nakletmenin zamanı geldiğini söylüyordu. İsviçre uyruklu Tabachnik, kendi ülkesinde açılan davada, cinayetlerle ilgisi kanıtlanamayarak beraat etti. Peki toplanan paralara ne oldu?

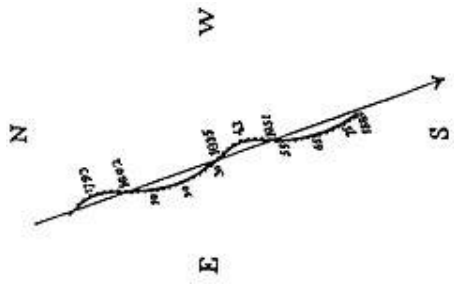

Güneş hangi gezegene biat eder! Geceleri gök yüzünün en parlak yıldızı olan Sirius, yan yana bulunan çift yıldızdan oluşur. Büyük olanı Sirius A, küçük olanı Sirius B dir. Bu yıldızların birbirleri çevresinde her 49.9 yılda bir çift yay çizerek dolandığı yakın zamanlarda belirlenmiştir. Sirius-A'nın Yörüngesi. Sirius-B de Sirius-A'nın yaptığı yaylara simetrik olarak (eksene oranla) yaylar çizer.

Sirius yıldızı, Kur'an da adı geçen tek yıldız olup, kendisinden Necm (Arapça'da Yıldız demek) suresinde söz edilir. Söz konusu surenin 49 uncu ayetinde: "Hiç kuşkusuz Şi'ra yıldızının / şuurlanmanın Rabbi de O'dur." Aynı surenin 9 uncu ayetinde: "İki yayın beraberliği gibi belki de ondan da yakındı" der.

Dogonlar Afrika'nın Mali cumhuriyetinde yaşayan bir kabile halkıdır. Dogon kültürünü 1930'lu yıllarda Batı'ya tanıtmış olan etnolog Marcel Griaule'dür. Totemleri bulunan ve inisiyasyona dayalı bir örgütlenmesi olan bu kabile, tradisyonlarını sözlü aktarım yoluyla sürdürmüştür. Tradisyonlarındaki astronomi bilgileri, özellikle Sirius sistemi hakkındaki bilgileri tüm astronomları şaşırtmıştır. Kimilerince ilkel olarak nitelendirilebilecek bu halkın geleneksel olarak bildiği, teleskopa sahip olunmaksızın bilinmesi imkânsız denilen astronomik bilgilerden bazıları şunlardır: Dünya yuvarlaktır ve Güneş etrafında döner, Ay da Dünya etrafında döner. Satürn'ün halkaları, Jüpiter'in uyduları, Sirius bir çift yıldızdan oluşur, birbirleri çevresinde 50 yılda bir dönerler, biri çok küçüktür, gözle görülemez ve onun maddesi çok ağırdır. Bu bilgileri bilebilmek için teleskop da yeterli değildir. Dogonlar, bu kadarla kalmayıp, Sirius Sistemi'nde henüz varlığı halen doğrulanamamış üçüncü bir bileşen yıldızın olduğunu, dolanım süresini ve gezegenin bulunduğunu bildirmektedir.

Nommo'nun Gemisi, Mali Cumhuriyeti'nde yaşayan Dogon yerlilerinin mitolojisinde Sirius yıldız sisteminden Dünya gezegenine "gönderilenler"i ifade eden bir terimdir. Nommo'nun terimi, Dogon inanışında, kimi zaman Sirius sisteminden Dünya'ya gelen maddi bir uzay gemisinden söz ediliyormuş gibi, kimi zaman da manevi anlamlar içeren

bir sembol olarak kullanılmaktadır. Kuşaktan kuşağa aktarıla gelmiş Dogon geleneklerine göre, bu gemi, insan soyunun atalarını taşımaktadır. Fakat ataları gemiye insan formunda değil de, tohum halinde konulmuş; geminin Dünya'ya iniş yolculuğu boyunca, embriyonun, insan cenininin ana rahminde geçirdiği oluşum evrelerini andıran çeşitli dönüşüm evreleri geçirmiş ve gemi yeryüzüne vardığında gemiden insan biçimine gelmiş olarak çıkmışlar. Bu sürecin devam ettiğine inanırlar. Altmış bölmeli bu gemi yalnızca ataları değil, yirmi iki kategoride sınıflanan "yaratılış unsurları"nı ve "kelâm"ı da içerir. Gemideki bölmelerde tüm varlık türleri ve "oluş usulleri" vardır; fakat bunların yalnızca bir kısmı yeryüzüne indirilmiştir, dolayısıyla insanlar yalnızca bir kısmını bilmektedir. Geriye kalanlar yoldalar, geliyorlar...

Toplu intihar eden müritlerin oluşturduğu diğer tarikat ise "Halkın Tapınağı Tarikatı" dır. 1970 yılında ABD'nin San Fransisco kentinde kurulan tarikat 1976 yılında lideri Jim Jones'in hakkında çıkan yolsuzluk iddiaları nedeniyle Guyana'ya taşınmıştı. Jones, bütün kimliklerini aldığı müritlerine sürekli toplu intihar provaları yaptırıyordu. Hakkında açılan bir soruşturma için Guyana'ya gelen Amerikalı görevlileri ve tarikattan ayrılan 14 kişiyi öldürten Jones baskın korkusuyla müritlerine intihar emri verdi. Toplu intiharda ölen 912 kişinin 276'sı çocuktu. Müritlerini birer zombi haline getiren Jim Jones daha sonra kafasına bir kurşun sıkılmış halde bulundu. İsa'nın ruhunu taşıdığını iddia eden Jones'ın Amerikan İstihbarat Teşkilatı CIA adına çalıştığı ve CIA'nın bir zihin kontrolü projesinin üyesi olduğu iddia edilmiştir.

19 Nisan 1993 tarihinde Teksas'ta 51 gün süren FBI kuşatmasına rağmen teslim olmayan "Davidiyen" tarikatı üyeleri, teslim olmak yerine kendilerini yakarak intiharı seçtiler. Akli dengesinin bozuk olduğu söylenilen tarikatın lideri David Coresh müritlerine kendisinin Hz. İsa olduğunu söylüyordu. İntiharda 83 müridi ölen Coresh'in tarikat içinde 20 karısı ve 40'tan fazla çocuğu vardı.

İntihar olaylarının en ilginci 17 Mart 2000'de Uganda'da meydana geldi. Ülkenin güney batısındaki Kanungu kentinde toplanan "Tanrının 10 Emrinin Restorasyonu Hareketi" tarikatı üyesi 500'ü aşkın insan kilisede kendilerini ateşe verdiler. Yetkililer tarikatın başka evlerinde de cesetler buldular. Dehşetin bilançosu evlerde bulunan cesetlerle birlikte toplam 952'ydi. Katolik Rahip Paul İkazire tarafından 1980'li yıllarda kurulan tarikatın başlangıçtaki amacı tanrının 10 emrini insanlara hatırlatmaktı. Daha sonra gruba girip tarikatı ele geçiren Credonia Mwerinde ve Josep Kibwekere, Ruhul Kudüs'ten mesaj aldıklarını, Hz. Meryem ile konuştuklarını iddia ederek insanları etkilediler. İntiharın ardından ortadan kaybolan Mwerinde ve Kibwekere sırra kadem bastı.

Yaban arısı Pepsis ve Tarantula:

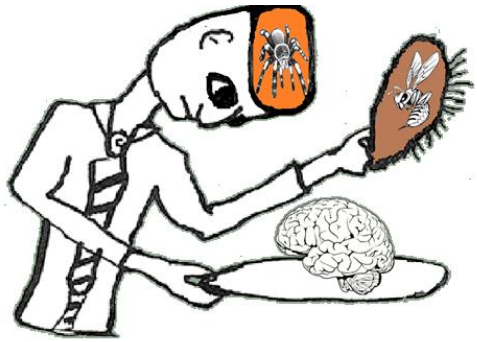

Tarantulalar'ın adı bile birçok kimseleri korkutur. Güney İtalya'daki Taranto şehri çevrelerinde bulunan örümceğe bu isim takılmıştı. Birleşik Amerîka'daki tarantulalar «Theraphosidae» ailesindendirler ve «Lycosidae» ailesine giren İtalyan tarantulaları'yla ancak uzaktan akraba olurlar. Amerika'daki tarantulalar'ın en irisi «Eurypelma californicum» un vücudu yaklaşık olarak 5 santim, bacakları ise 10-13 santimdir.

Pepsis adı verilen dev bir yaban arısı türü ise üremek, yuva yapmak ve kuluçkaya yatmak gibi işlerle uğraşmaz. Yumurtalarını onun adına beslemesi ve koruması için Dünyanın en iri ve en zehirli örümceği olan tarantulayı kullanır. Nasıl mı?

Tarantula sık rastlanacak türden bir hayvan değildir. Genellikle toprak altında kazdığı tünelde saklanır. Bu yüzden yaban arısının tek bir tarantula bulmak için saatlerce toprak üzerinde yürüdüğü de olur. Bu yolculuk sırasında duyargalarının hassasiyetlerini kaybetmemesi için onları sık sık temizlemeyi de ihmal etmez. Ayrıca yaban arısı Pepsis, "Tarantula kokusu için hassas özel algılayıcılarla" donatılmıştır. Bu yeteneğinden dolayı avını bulması pek de zor olmaz. Yaban arısı tarantulayı bulduğunda başlayan savaşta tarantulanın en büyük silahı öldürücü zehridir. Fakat yaban arısı pepsis, Tarantulanın zehrine karşı özel bir panzehirle korunmuştur ve örümceğin kuvvetli zehrinden etkilenmez. Sokma sırası arıya geldiğinde örümceği karnının sol üst tarafından sokar ve zehrini buraya boşaltır. Bu arada arının zehri, tarantulayı öldürmez, sadece onu felç eder. Önceden hazırlanan yuvanın etrafı beton kadar sağlam, tarantulanın hareket edemeyeceği kadar dardır. Felç olan tarantulanın hiçbir şansı kalmamıştır. Yuvava

taşınan tarantulanın karnında bir delik açan yaban arısı buraya tek bir yumurta bırakır ve yuvayı tamamen kapatır. Pepsisin yumurtaları için gerekli ısı ve yumurtadan çıkacak larva için besin hazırdır. Larva değişim geçireceği koza dönemine kadar tarantulanın etini yiyerek beslenir ve onun vücudu içinde korunur. Anne pepsis ise, üreme mevsimi boyunca güvenle bırakacağı 20 yumurtanın her biri için ayrı bir tarantula bulmak zorundadır. Bulur da!

Yaşam boyu öğretiler ile biçimlenen zihinsel belleğin, belli bir amaç doğrultusunda ele geçirilmesinin şifresi tepkisel davranışlarda gizlidir. Günümüzde zihinsel belleğin uzaktan kontrolünün yanı sıra stratejik olarak geliştirilen zihinsel haritanın da beyne yerleştirilmesi ile ilgili çalışmalar önem kazanmıştır. Birey ya da kitlenin kontrol edilip yönlendirilmesi için insanların sahip olduğu duyu ve duyu ötesi algılayıcılar üzerinden ikna bilgilerinin beyne iletilmesi ve saklanması sağlanırken etkileme, tutku ve alışkanlık oluşturma hedeflenir. Eyleme ikna edilirken neden, ne zaman, nerede, nasıl gibi soruların yanıtı; ikna üzerine kurgulanır.

Değişimleri göremeyenler ve sorgulayamayanlar sorunların kaynağını hep dışarıda ararlar. Bu yüzden bunlar uzaktan kontrol edilmeye ve yönetilmeye her zaman mahkumdur. Öncelikle özgüven temelinde birlikte düşünmek, farklı olmak, farklılıkları ve fırsatları keşfederek hedefe birlikte yönlenmek önemsenmelidir. Diğerlerinin egosunu ezmek ve yenmek değil, iletişimde dinlemek, anlamak, hissetmek, farklı düşüncelere, kültürlere saygı gösterip gelişimlerine katkıda bulunarak başarıya yönlendirmek hedeflenmelidir. Gençler pınar kaynaklarımızdır. Kaynaklar kurutulur ya da setin ardına kadar getirilemez ise, setin kapağı açılsa, ne görmeyi umut edersiniz? Sorgulamadan ve mukayese etmeden bilgiyi kabullenme baştan zihin kontrolünü başkalarına teslim etmektir.

Sonuç olarak hikayemizin kahramanı tarantula ile yılanın savaşında ise yılanın sahip olduğu en önemli özellik çevresindeki ısısal (termal) değişimleri çok iyi algılayarak düşmanı ya da besini ile ilgili her türlü bilgiyi elde ederek gerekli saldırı veya savunma planlarını hazırlayarak uygulamasıdr. Tarantula da ise ısısal değişim yoktur. Tarantulanın zehiri çok hızlı etki eder ve öldürücüdür. Daha da ilginci bu zehir tüm organları eriyik hale getirir. Bu nedenle yılanla ile tarantulanın karşılaşmasında galip gelen taraf tarantuladır.

Beyinlerini Esir Verenler:

Parazitler küçük yaratıklar, masum kurbanların bedenine dolambaçlı araçlarla giren, çeşitli organlarda iç içe geçen, ev sahiplerinin dokularında genellikle çok hoş olmayan etkilerle amaçları doğrultusunda değişim yaparlar. Çünkü bir ev sahibinin içinde uzun bir zaman geçiren parazitleri, ev sahibi kovalasa da fayda sağlamamaktadır, çünkü o zaman ev sahibi de ölür. Yaşam döngülerinin karmaşıklığından ve bu döngüleri tamamladıkları karmaşık yollardan dolayı parazitlerin büyüleyici olduğunu da söylenmesi gerekir. Parazitlere ev sahipliği yapanların davranışlarının nasıl değiştirildiğini anlatacağım.

Bu küçük omurgasızlar özgür olabilir, ancak altlarından geçen bir gölgeyi veya bir miktar su bozukluğunu algıladıklarında atlarlar. Şansıyla, rahatsızlığı yaratan balığa inerler. Kendilerini cildin ya da solungaçların üzerine sabitlerler ve sonra kirli çalışmalarına başlarlar, kan lambalarının minyatür versiyonları gibi kan emerler. Bu otur ve bekle stratejisi nedeniyle, ektoparazitler avcıları andırırlar.

Bir antilop sürüsü, bir balık sürüsü ya da bir kuş sürüsü bir çok hayvan sürü halinde hareket ederler. Bu doğadaki en dikkat çekici durumlardan birisidir. Peki neden sürü halinde hareket ederler. Sayıca üstün olmak için mi? Güvenli olduğu için mi? Sürü halinde avlanma daha avantajlı olduğu için mi yoksa üremek için mi? Bu soruların yanıtı evet olsa bile, çoğu varsayıma dayanmaktadır. Sözgelimi, artemia diye adlandırılan tuzlu su karidesi aslında küçüktür ve yalnız yaşar. Fakat büyük, kıpkırmızı bir sürü halinde görünürler. Bu görünüm parazitten kaynaklanmaktadır. Bu karidese bir parazit tenya bulaşır. Tenyalar şerit gibi uzundur ve bir tarafta üreme organı, diğer tarafta kancalı ağzı vardır. Tenya, Artemia'nın vücudundaki tüm besinleri emerken başka kötü işler de yapar. Karidesin üreme kabiliyetini elinden alır. Şeffaf olan rengini kıpkırmızı yapar. Aynı zamanda ömrünü uzatır. Onları grup halinde yüzmeye zorlar. Neden? Çünkü Tenyanın üremesi için flamingo kuşunun bağırsaklarına yolculuk etmesi gerekmektedir. Flamingonun bağırsaklarına ulaşabilmek için karidesi kullanır. Onları rahat birer av olsun diye sürü haline getirirler. Bir flamingonun onları rahatca görmesi ve yutması için kıpkırmızı renge büründürür. Artemia sürüsünün sırrı işte budur. Karidesler kendi iradeleriyle toplanmıyorlar. Aksine hükmediliyorlar. Burada kalabalık olmak fayda etmiyor. Hatta zarar veriyor. Tenya onların beyinlerini ve vücutlarını gaspediyor. Ve flamingoya ulaşabileceği birer araç haline getiriyor.

İntihara meyilli cırcır böceğini duydunuz mu? Bu böcek kılımsı solucanın ya da atkılı solucanın larvasını yuttuğu anda hapı da yutmuş olur. Solucan cırcır böceğin içinde yetişkin hale gelmiş durumda ama üreyebilmek için suya ulaşması gerekiyor. Bunun için böceğin aklını karıştıran proteinleri açığa çıkarıyor. Böceğin düzensiz hareket etmesine neden oluyor. Cırcır böceği su kaynağına ulaştığı anda suya atlıyor ve boğuluyor. Solucan ise cırcır böceğinin ölü bedeninden sıyrılıp dışarı çıkıyor. Bu tür solucanlar o kadar çok cırcır böceğini ve çekirgeyi intihar etmeleri için suya sürükler ki, boğulan böcekler bölgedeki alabalıkların besinlerinin büyük bir bölümünü karşılarlar. Manipülasyon içinde yaşadığımız dünyanın önemli ve olağan bir parçasıdır.

Bir şeyin sinsice ve gizlice vücudunuza girdiğini ve adım adım davranışlarınızın kontrollünü ele geçirdiğini ve size hükmettiğini düşünün. Kafa koparan mantar, karıncanın bünyesine yerleşiyor ve karar verdiği anda karıncanın kafasından fışkırıyor ve diğer canlılara bulaşmak için

rüzgarda sporları yayılıyor. Karıncalar, yiyecek aramaya başladıkları anda yüksek verimli yolları izleyerek, birbirlerini harika yönlendirirler. Fakat Tayland, Afrika ve Brezilya'nın yağmur ormanlarında, Camponotus leonardi karıncaları, Ophiocordyceps unilateralis isimli bir parazit bir karıncaya bulaşır, daha sonra 3-9 gün bedeninde gelişir. Mantar yaşam döngüsünü tamamlamaya hazır olduğunda, işçi karıncayı, bir zombi gibi, körü körüne emniyetten uzaklaştıracak şekilde manipüle eder. Yapılan bir araştırmada zombi karıncaların her zaman benzer yerlere gittikleri görülmüştür: mantarın büyümesi için doğru miktarda nemin bulunduğu bir noktadaki bir ağaç. Karınca, daha sonra bir yaprak üzerinde mandibulalarıyla kenetlenir ve ölür. 24 saat içinde, mantar parçaları cesetten ortaya çıkar. Son olarak, bir sap karıncadan dışarı fırlar ve daha fazla karıncaları enfekte edebilecekleri yağmur ormanı zeminine sporlar yağmaya başlar. Bu, uzaylının göğsünün patlama sahnesine benziyor, zira karınca mantarın kafasından patladığında merhametsizce ölüyor.

Mantarlar, virüsler, solucanlar, böcekler ve çok daha fazlası ev sahiplerinin beyinlerini kontrol eden uğursuz parazitler onlara hükmetme konusunda uzmanlaşmıştır. Parazitlerin beyini ele geçirme konusu beni çok heyecanlandırıyor. Hem heyeceanlı hem de ürkütücü. Mesela tırtır böceği, bir anda debelenip durur. Çünkü yumurtalarını içerisine bırakmış olan bir tür yaban arısının saldırısına uğramıştır. Genç arılar yumurtadan çıktığında ve tırtır böceğinin bedenini terk etmeden önce tırtılı diri diri yerler. Aslında tırtıl tam olarak ölmeden önce bazı arılar onu takip eder. Kardeşlerini korumak amacıyla tırtır böceğini zapt ederler. Arıların kardeşleri ise o sırada tırtıl böceğinin içerisindeki kozalarında büyüyorlar.

Parazitler çok küçüktür ve zamanlarının çoğunu başka canlıların bedeninde geçirirler. Heyecan verici olan ise ev sahiplerinin davranışlarını kendi amaçları doğrultusunda kontrol ederler. Ampulex compressa isimli zümrüt yaban eşek arısı, döllenmiş yumurtaları için kendinden daha büyük olan hamamböceğini zombiye çevirip kölesi haline getirir. Hamamböceğini bulduğunda aynı zamanda duyu organı olan iğnesiyle onu sokar. Bir duyu organı olan ve böcek beyninin karekteristik yapısını hissetmesini sağlayan küçük algılayıcılar ile donatılmış o iğnesini hamamböceğinin beynine saplar. Böceğin beynini bulur ve çok özel zehrini enjekte eder. Dişi eşek arısı hamamböceğinin doğrudan beynine zehir enjekte ederek kaçma yeteneğini etkisiz hale getirir. İlk olarak basit bir felç edici acı verir. Sonra, aklını kaçırır ve nörotransmitterlerin bir iksirini beynine enjekte eder. Böylece hamam böceği çaresiz bir zombi haline getirilir. Zehir, özel bir kimyasal silahtır. Bu silah böceği ne öldürür ne de uyuşturur. Hamam böceği istese uçabilir veya kaçabilir. Tuhaf olan kaçamıyor. Yabanarısı, böceğin işletim sisteminden tehlikeden uzaklaşma güdüsünü siliyor. Böylece kurbanını bir köpek dolaştırır gibi antenlerinden tutup inine sürüklüyor. Vardıklarında kendi yumurtalarını hamam böcğinin karnına bırakır. Üzerini çakıllarla örter. Daha sonra yumurtadan çıkan larvalar hamamböceğinin diri diri yiyorlar. Talihsiz hamam böceği, fiziksel olarak olsa bile kaçmayı denemez. Eşek arısı larvaları onu canlı olarak yediği gibi, sadece itaatle orada oturur. Sonunda yetişkin eşekarıları hamamböceğinin kalıntılarından fırlar. Hamam böceği iğneyi yediği anda artık bir böcek değildir. Daha çok yaban arısının bir uzantısıdır. Tıpkı cırcır böceğinin at kılı solucanın uzantısı olduğu gibi.

Parazit bir kere içerisine girdi mi ev sahibinin hiçbir söz hakkı olamaz. İnsanlar içinde manipülasyon sıradışı değildir. Beyinlerimizin kimyasını ve ruh halimizi değiştirmek için

kerametler, reklamlar, özel argümanlar, büyük fikirler düşünceyi değiştirmek için değil mi? Parazitleri bu kadar fesat yapan ve cazip kılan özgür irademizin ve bireysel hak ve hukuğumuzun, göze görünmeyen güçlere kaptırma duygusudur. Entrikalar, komplo teorileri, güce sığınma gibi endişeler en derin sosyal korkularımız, zihnimize hükmetmek isteyenlere gel diyor. Davranışlarımızı bizim bilgimiz dışında kontrol eden kötü ve uğursuz parazitlere nasıl dur diyeceğiz?

Zihin kontrol eden böcek, Toxoplasma gondii yada kısaca Tox, sadece kedinin içinde üreyebilir. Bir farenin içine girdiğinde onu kedi bulucu füze haline getirir. Enfekte olmuş fare kedi idrarının tatlı kokusunu aldığında ondan kaçmak yerine kokunun kaynağına doğru ilerler. Toksoplazma bir beyin yıkayan parazittir. Mikroorganizmalar kemirgenlere bulaşır ve farelerin kedi korkularını ortadan kaldırmak için doğrudan beyni etkiler. Kedi fareyi yediğinde Toxo üreme şansı bulur. Bu nedenle fareler kolayca yakalanıp yenir. Sonra bu parazit kediye geçer. Ayrıca çiğ et ya da az pişmiş et yiyen insanlara veya hasta kedilerle yakın temasta da parazit insanlara geçebilir. Bu tek hücreli yaratık belki de tüm ev sahibi manipülasyon parazitlerinin en ünlüsüdür, belki de eve yakın çalıştığı için. Çoğunlukla üreyebilmeleri için bir kedi tarafından yenilmek için sıçanları ve fareleri enfekte eder.

Parazitten etkilenen insanlarda kişilik değişikliklerine dair bazı kanıtlar bulundu. Şimdiye kadar, bu sadece kesin bir ilişkiden uzak bir korelasyon. Toksoplazmoz belirtileri de şizofreni hastalarında alışılmadık şekilde yaygındır, ancak bunun ne anlama geldiğini veya ne kadar önemli olduğunu açık değildir.

Parazitler ev sahiblerini nasıl kontrol ediyorlar? Toxo'nun dopamin yayan bir enzim salgıladığını, bunun ödül ve motivasyon ile ilgili olduğu biliyor. Kemirgenin beynindeki belirli bölgeleri hedeflediğini, başta cinsellik olmak üzere çeşitli çeşitli noktaları etkilediği biliniyor. Bilinen tek gerçek parazitler tek hücrelidir. Sinir sistemleri yoktur. Bilinci yoktur. Bir bedeni bile yoktur. Tüm bunlara rağmen kendinde olmayanların var olduğu ev sahibini manipüle edebilmektedir.

Biz insanlar bir fareden daha akıllı olduğumuza inanıyoruz. Beynimiz sorguluyor. Bizim beynimizi ele geçiren parazitler nasıl bu kadar rahatlar? Acaba insanların beyninde Toxo paraziti olabilir mi? Taşıyıcı olanları belirlemek için kişilik testlerinde diğer insanlardan risklere daha hızlı dahil olanları öngörüde bulunabilir miyiz? Şizofrenler daha rahat risk alabildikleri görülmektedir. Manipülasyonun doğası ele alındığında parazitlerin dünyamızı alt üst ettiği görülmektedir. Olaylara farklı açıdan bakmayı öğrenmemiz gerekir. Gördüğümüz davranışlar insanların kendi rızaları ile mi ortaya çıkmaktadır. Yoksa metazori yoluyla kontrol başkalarının eline geçmektedir. Karidesi sosyalleştiren tenyalardan hamamböceğini gezmeye çıkaran arılardan alacağımız çok dersler olduğunu düşünüyorum.

Komodo Ejderi:

Günümüzde istemediğinizi yok etmek avın karşısına çıkıp saldırmak anlamı taşımamaktadır. Komodo ejderi olarak adlandırılan bu yöntemde avın duygusallığına öylesine bir saldırı düzenle ki, duygusallığı zehirlensin ve kendi kendisini yok etme sürecini başlatsın. Avını ısır, zehirini bulaştır ve bırak, günler sonra av ölür. Av için uğraşılmaz, savaşılmaz; bir ısırık yeterlidir. Bu av oyunun matematiksel modeli, hedef ile doğrudan çatışmaya girmeyeceksin. Zaaflarını, takıntılarını, hassas olduğu alanları çok iyi belirleyecek ve takip edeceksin. Fırsatını bulduğunda, tuzağa düşürdüğünde duygusallığını zehirleyeceksin, bırakacaksın.

Komodo ejderini iyi tanımada fayda vardır. Dünyanın en büyük kertenkele çeşididir. Boyu 3 m. uzunluğunda ve ağırlığı 140 kilo civarındadır. Adına ejder denilmesine karşın aslında bir varan çeşididir. Varan, pullu sürüngenler familyasından, çok büyük kertenkeledre verilen isimdir (Varanus). Dişisi her yıl on beş civarında yumurta yapar. Onları yere gömüp, kuluçkaya yatar. Endonezya'ya bağlı Komodo, Rintja ve Flores adalarında yaşarlar.

Komodo ejderleri otlak alanları tercih eder. Komodo ejderleri iyi yüzer ve tırmanırlar ve gün boyunca aktiftirler. Yılanlarda olduğu gibi, uzun, çatallı dillerini kullanarak yiyecekleri bulurlar. Komodo Ejderi'nin salyasında çoğu tehlikeli zehirleyici bakteriler bulunur. Bu zehir kurbanlarını şoka sokar, kanın pıhtılaşmasını engeller, kan akışının hızlanmasına, böylelikle kan basıncının düşmesine ve bilincinin kapanmasına neden olur. Ayrıca Komodo Ejderi avını ısırdıktan sonra hemen yemeyebilir, avı zaten girdiği şok sonucu öleceğinden daha sonra geri dönüp beslenebilir. Komodo ejderi, memelilerle beslenmesi ve sık sık insanlara da saldırmasıyla tanınıyor. Başlıca besinleri hayvan leşleridir. Komodo ejderi manda kadar iri hayvanları bile öldürür. Yemeklerinden geriye hiçbir şey bırakmazlar.

Aynı zamanda dişi komodo ejderlerinin içinde erkek üreme hücresi oluşturacak bir kısım bulunur ve bu kısım zor durumlarda kullanılarak dişinin kendi kendine üremesini sağlar. Yeni doğan komodo ejderleri kendi başlarının çaresine bakmak zorundadırlar ve pek çoğu savunmasızdır. Bu yüzden çoğu yavru ilk yıllarında pek çok yırtıcıya, yem olurlar. Yavrular yetişkinliğe kadar olan sürelerini daha güvenli ve potansiyel av olan böceklerle dolu ağaçlarda geçirirler. Yavruların yetişkinliğe ulaşması 1-2 yıl sürer ve yetişkinliğe ulaştıktan sonra genellikle 50 yıl yaşarlar.

3.1. Öğrenilmiş Çaresizlik

"Düştüğünde kalkamayacağını bilerek yaşama tutunmaktır."

İki noktanın birbirine yaklaştığını düşünün; birisi çaresizlik, diğeri endişe. İşler nasıl gitti diye sorulduğunda, "İyiydi, kazasız belasız geçti" demek; etki yaratmak değil, kötü bir şey olmaması demektir. Kötü bir şey olmazsa da işler sıradan gittiği için iyidir. Oysa "İyiydi, güzel işler başardık" denirse ise etki yaratır, tüm kötülükler ile baş edecek organize bir güce sahip olunduğunun göstergesidir.

"Öğrenilmiş Çaresizlik," kişinin geçmişte sayısız kez başarısızlığa uğradıktan sonra, karşılaştığı olumsuzluklara etki edemediğini, her şeyin kontrolü dışında hareket ettiğini düşünüp çaresizliği kabullenememe durumudur. Çaresizlik kalabalık içerisinde yanlızlıktır. Geçmiş tecrübelerin ortaya çıkardığı şartlanmaların bugünkü davranışlara yansımasıdır. Oysa geçmişte onlarca kez denenmiş ve başarısızlığa uğranmış olumsuz şartlar belki artık ortadan kalkmıştır ve kişi bu yeni şartlarda başarılı da olabilir. Lakin umudunu yitirip çaresizlik kabullenildiğinden, yeniden, bir daha denemek korkusu baştan kaybettirmiş olur.

Kaynayan suya bir kurbağa atarsanız, elbette ki çılgınca kaptan çıkmaya çalışacaktır. Fakat eğer onu ılık suya koyar ve suyu yavaş yavaş ısıtırsanız, uysalca orada oturacaktır. Su ısındıkça, kurbağa rahat bir uyuşukluk haline geçecektir, çok zaman geçmeden, karşı koymadan kaynayarak pişmesine izin verecektir. (Daniel Quinn'in The Story of B adlı eserinden.) Kaynayan kurbağa hikâyesi, genellikle mecazi bağlamda ve insanların aşamalı değişikliklere karşı uyanık olması gerektiği, aksi halde istenmeyen bazı sonuçlarla karşılaşabilecekleri mesajı verir. Hikâye küçük bir adımın tetikleyeceği durumların en sonunda önemli tehlikeli sonuçlara yol açabileceği, toplumun algısının da benzer şekilde yönetilirse, yok oluşta bile tepki vermeyeceğini ön görür. Oluşturulan duyarsızlık, toplumun uyutulmasında, tepki vermemesinde "Kurbağa Sendromu Yöntemi" etkin olarak kullanılmaktadır.

Öğrenilen davranışlar ve grup dinamiği konusunda yapılan deneyde, bir grup bilim adamı bir kafese 5 maymun ve tepesinde muzlar bulunan bir merdiven yerleştiriyor. Ne zaman bir maymun merdivenin tepesindeki muzlara ulaşmaya çalışsa bilim adamları diğer maymunları soğuk suyla sırılsıklam ıslatıyorlar. Bir süre sonra, ne zaman bir maymun merdivene tırmanmaya yeltense diğerleri o maymunu engellemeye, hatta dövmeye başlıyor. Bunun üzerine doğal olarak, muzlar ne kadar cezbedici olsa da hiçbir maymun merdivene tırmanmaya cesaret edemiyor. Daha sonra bilim adamları maymunlardan birini kafesten alıp farklı bir maymunu içeriye bırakıyor. Bu yeni maymunun yaptığı ilk şey merdivene tırmanmak oluyor ve diğerleri onu hemen dövüyorlar. Birkaç kez dövüldükten sonra yeni maymun da nedenini bilmemesine rağmen merdivene tırmanmaktan vazgeçiyor. İkinci bir maymun daha başka bir maymunla değiştiriliyor ve yine aynı şey oluyor. İlk maymunun yerine gelen maymun

da yeni maymunu dövenler arasında yer alıyor. Üçüncü maymun kafesten çıkarılıp yerine başka bir maymun geliyor ve sonuç aynı. Dördüncü maymunda da sonuç yine aynı oluyor ve yeni maymunu dövüyorlar. Daha sonra beşinci maymun kafesten çıkarılıp yerine yenisi yerleştiriliyor. Sonuç olarak daha önce soğuk suya hiç maruz kalmamalarına rağmen merdivene tırmanmaya çalışan maymunu döven 5 adet maymun ortaya çıkıyor. Maymunlar gibi olmayalım; aklımızı kullanalım, sorgulayalım, soru soralım.

Örnek bir deneyde, bir kavanozun içine pireler yerleştirilir ve kapağı kapatılır. Pireler zıplar ve dışarıya çıkmaya çalışılar, ancak kavanozun kapağı kapalı olduğundan kapağa çarpıp geri dönerler. Bir zaman sonra kavanozun kapağı açıldığında, pireler kavanozun kapak seviyesine kadar zıplarlar ve dışarı çıkamazlar. Bunun sebebi pirelerin kapak seviyesini geçecek kadar zıplamaya alışmamış olmalarıdır.

Sıralı kötülüklerin birleşmesi ve sürekli tekrarı kişinin sosyal hayatını olumsuz etkiler, özellikle sürekli olumsuzluğu bekleme, yaşamın zorluklarında endişeler artırırsa, zemin çatırdaması da hazırlanmış olur. Eklenen her bir kötü tecrübe maalesef kişinin etrafına yeni aşılması güç yüksek duvarlar örer ve sonunda kişi kendisini yalnızlığa hapseder. Akılda dolaşan ince bir korku akıntısı olan endişenin bıraktığı izlerin derinliği ne kadar uzun süre aktığının yansımasıdır. *İnsan bu durumu kabullenmeye başladığında kolayca kandırabilir*, çevresine karşı objektif olmayabilir.

Önemli olan hayatta karşılaşılan engellerin defalarca denenmesine rağmen aşılmasa bile, kişinin hedefinden vazgeçmemesi gerektiğini öğrenmesidir. Hedefler kişinin geleceğidir, yaşamın kendisini belirler. Bir iki çelmeyle düşmemek, düşülürse de her seferinde kalkmak gerektiği unutulmamalıdır. Kaçmak değil savaşmak gerekir. Engelleri aşamamanın nedenleri belirlenip, zayıf yönlerin kuvvetlendirilmesi, eksikliklerin azaltılarak fazlalıkların törpülenmesi en doğru çözümdür.

Tam bu noktada yaşadıklarımızı ve deneyimlerimizden kazandıklarımızı daha iyi anlayabilmek için "**Kartalın yeniden var olması**" üzerine anlatı ilgi çekici olacaktır: Kartal, kuş türleri içinde en uzun yaşayanlarından biridir ve zirvelerde yaşar. Ancak yaşlanmaya başladığında pençeleri sertleşir, esnekliğini yitirir ve avlarını kavrayıp tutamaz. Gagası uzar ve göğsüne doğru kıvrılır. Kanatları kartlaşır ve kalınlaşır. Bir anlatıya göre, uçması iyice zorlaşan kartalın önünde iki seçenek vardır; "ya acıları ile sıradanlaşacak ya da yeniden var olmanın zorlu sürecini göğüsleyecek". Kendini yeniden var etme sürecini seçtiğinde, dağların doruklarında bir kaya oyuğuna yerleşir. Ve kendinde yeniden var etme sürecini başlatır; önce gagasını sert bir şekilde kayaya vurmaya başlar. En sonunda kartalın gagası yerinden sökülür ve düşer. Yeni gagasının çıkmasını bekler. Gagası çıktıktan sonra bu yeni gagası ile pençelerini yerinden söker çıkarır. Yeni pençeleri ile eski kartlaşmış tüylerini yolmaya başlar. Aylar sonra

yenilenmiş tüylerine kavuşan kartal, kendinde yeniden var etme sürecini tamamlamış olur. Ç**ok acı da verse kendi kendimizde yeniden var etme deneyimlerini tek başına yaşamak zorundayız.**

Bizlerde zafer uçuşunu sürdürebilmek adına yeniden varoluş sürecini yaşamak zorunda kalabiliriz. Bu süreç çok ağrılı olabilir. Hasta zihniyetli yüklerden kurtulmak için, acı da verse yeniden doğuşun deneyimlerini fark etmeliyiz.

Zihinsel yetilerinin uzaktan kontrol edileceği, bakış açısının nasıl değiştirileceği ya da yönlendirileceği, tepkisel davranış ile doğrudan bağlantılıdır. Kitlenin tepkisel davranışını, şüpheleri, kırgınlıkları, kızgınlıkları kısaca korkuları belirler. Hayalî kötü güçlere karşı duygusal tepkiler; kutuplaşan ülkede hayal kırıklıkları kolay, öfkeler büyük, tepkiler sert oluyor.

Amaç yönlendirilecek kitleyi oluşturmak için tohumları zaman içerisinde yavaş yavaş ekmek; sorgulamadan; söylenenlere doğrudan inanılmasını ve biat edilmesini sağlamak için öğretilerek hazırlanan kitlenin zihinsel haritanın değiştirilmesi ya da yok edilip yenisinin yüklenmesidir. Kitlesel tepki davranışlar kullanılarak bir ülkenin geleceği yönetilebilir yönlendirilebilir. Kitlesel saldırganlık hali her zaman bir engellenme sonucu ortaya çıkar. Aslında engellenme tek başına saldırganlığa neden değildir. Engellenme genellikle öfke olarak nitelendirilen duygusal bir tepkiye yol açmakta ve bu tepkide kitleyi saldırgan davranışlarda bulunmaya hazır hale getirmektedir.

İnsanoğlu kendisini yok edecek her türlü mikrop ile birlikte yaşamaktadır. Kimi sürekli saldırı altındadır, geri durur, kimileri ize uygun anı bekler. Fırsatını buldu mu, uygun durum oluştu mu hemen saldırıya geçer. Dış düşmana karşı her türlü satratejiyi geliştiren insan kendi içerisinde uyuyan mikroplara çok rahat teslim olabilmektedir. Bu mikroplar uyuyan virüslerdir ve mevcut ilaçlar bunlara ulaşamaz. Bu uyuyan virüslere çare bulunması da zordur. Bu virüslerin bazıları çok uzun yıllar uykuda kalabilir.

Terör örgütleri gerektiğinde saldırı düzenlemek için bireysel veya grup düzeyinde pasif olarak tuttuğu ve her an eyleme geçebilecek bir yeraltı yapısı diye bilinen uyuyan hücrelerini eyleme geçirebilir. Şer odakları tarih boyunca hiçbir zaman hedeflerinden asla vaz geçmemiş, her fırsatta kural, kaide dinlemeden, hedeflerine ulaşmak için her yolu mubah saymışlardır. Sabote etmek için şer güçleri, toplumda infiale neden olacak, şok yaratacak, kazaya neden olacak, senaryoları hayata geçirmek için uyuyan hücrelerini uyandırabilirler.

3.2. Algı Değişikliği

Algı yönetimi, bir konuda ikna etmek amacı ile birey ya da kitlenin kontrol altında tutulmasına kadar birçok alanda kullanılmaktadır.

Algı değişikliğine yönelik teknikler, pazarlama ve reklamcılık sektörlerinde sıklıkla kullanılmaktadır. Örneğin reklamlardaki çekici ve güzel görünümlü insanlar, hedef kitlenin pazarlanan ürünü satın almasında etkilidir. Bu reklamlar yalnızca ürünü satmakla kalmazlar aynı zamanda da ürünün içeriğini yani ürünle birlikte verilen hayat tarzını da satmaya çalışırlar. Bu mesajların altta yatan anlamı aslında bir ürünü satın aldığımızda o ürün ile kimliğimizin bütünleşecek olmasıdır. Yine pazarlanan ve satın almamız için ikna edildiğimiz ürünler hedef kitle için çoğu zaman bir ihtiyaç değildir. Bu bağlamda modayı da toplumsal algıların gündelik hayatta yönlendirilme şekli olarak tanımlayabiliriz.

Sevgi, yaşama anlam katarken, korku hayatta kalmaya yardımcı olur, mücadele etmeyi tetikler. Korku bilinmezlikler içerir; ailede ve okulda baskı ve korkuya dayalı bir eğitimi alan ergenlerde, korkuya dayalı olumsuz inanç ve tutumlar ortaya çıkarmaktadır. Algı yönetiminde korku, karşı tarafın kendisine, ailesine, inancına, oluşan mutlu düzenine zarar verileceğinin algılanmasıdır. Asıl tehlike ise güçlü otoriteye, güvenmenin ötesinde onun boyunduruğuna kendimizi teslim etmemize yönelik korkunun yerleşik kılınmasıdır. Sevgi ve korku gerekli yaşamsal duygulardır.

Korku nedenleri:

- Hata yapmanın karşılığı olan korku.
- İntikam almaya yönelik korku.
- Cezalandırılmaya yönelik korku.

Duyu organlarımızın algılama eşik seviyesi vardır. Bu eşik seviyesi kişiden kişiye değişebildiği gibi, yaşa ve yaşanılan çevreye, duygusal durumlara göre değişiklik gösterebilmektedir. Eşik aralığı dığındaki eşik altı ve eşik üstü seviyelerdeki algılama ve davranış değişikliği olabilmektedir.

Algılama, duyu organlarını uyaran nesneler üzerinden hafızada bulunan deneyim, duygu ve tutumların uyarıcı dürtüler tarafından etkilenir. Görme, işitme, dokunma, tat, koku, his, mekan ve zaman algılarının birleşiminden ortaya çıkmaktadır. Tek bir algı etkin olabildiği gibi algıların birleşimi de etkin olabilmektedir. Duyu organlarımız, çevremizde olup bitenlerin büyük bir bölümünü yakalar. Belleğe giden uyarıcı işareti belirleyecek olan hassasiyettir. Uyarıcı miktarı arttıkça anlama, öğrenme içgüdüsüyle kabullenme zorunluluğu ortaya çıkar. Bu kabullenme bir seçme sürecidir ve kişinin

yaşamı boyunca edindiği öğrenmeler ve geliştirmiş olduğu psikolojik yaşantılarla etkileşime girerek elemeler yapar. Yani seçim işinde en etkili faktör önceden öğrenilmiş bilgi ve deneyimlerimizdir. Algı yönetimi gerçekleri, yansıtma, yanıltma ve psikoloji ile bir bütünüdür

Neyin nasıl algılandığı bireyin ihtiyaç ve beklentileri ile doğru orantılıdır. Günümüz etkileşimli iletişim ortamlarında gerçekler, manipüle edilerek bizlere sunulmanın ötesinde bombardıman edilmektedir. İkna çabaları sürecinde ikna edilmek istenen birey ya da kitle psikolojik olarak alıştırılması gerekmektedir. İnandırmak için öncelikle var olduğu ile ilgili ikna çalışmaları gerçekleştirilir. Belirli bir süre geçtikten sonra etkilenmek istenen kitle ikna olabilir. Güncel hayatta ikna yöntemlerine sıklıkla başvurularak toplumsal algılar istenilen yöne yönlendirilebilmektedir.

Algılar bireyin ya da kitlenin önemsediği değerler, normlar ve ritüeller ile şekillenmektedir. Birey ya da kitlenin beklentileri yaşam süresince şekillenir. Kitle içerisinde yaşayan bireyler birbirleriyle hiç tanışmasalar da "aynılık" unsuru ve aynı gruba aidiyet ile birbirlerine bağlanmaktadır. Bir kitlenin kimliği çeşitli tutumlar, önyargılar, gelenekler ve değerler ile anlamlanır. Anlamlanma bireyin ait olduğu kitle için olumlu ve pozitif olarak görülürken, diğer kitleler için negatif olarak görülmektedir. Kitlenin kimliği bir nesilden ötekine aktarıldıkça diğer kitlelerin algılayışları da etkilenebilir.

İnsanlar görsel ve işitsel basın, reklam, sinema, diziler, haber bültenleri gibi dış telkinlerle kontrol edilmeye çalışılmaktadır. Öncelikle kendine ait olmayan fikirleri kabul etmeye açık hale getirilmeye uğraşılır*. Bir beyne fikir ekmenin çok kolay olduğunun iddiası önemsenmelidir. Zor olan o fikri orda tutundurmak, besleyip onun gerçeğine dönüştürebilmektir.* İşte tam bu noktada sürekli tekrarlanan komutlar, korkular ve şüphe en güçlü iz bırakacak tohumlardır. Önyargılar şüphelere, şüpheler ise değişmeyen gerçeklere dönüşmeye başladı mı, kapı aralandı demektir. Bilir misiniz, insanoğlunun hayatını alt üst edip, karmaşık hale getiren tek şeyde şüphedir. Bakış açısını değiştirip başka bir şeye dönüştürecek ilk şey, şüphedir. Tepki vermesi için de şüphe olgusunun sürekli tekrarlanarak olgunlaştırması yeterli olacaktır. Şüphe etmek, insanın doğasında vardır. Doğaldır da. Olması da gerekir. Tehlikeden korunmak için sorgulamalar yapılır, ipuçları ve emareler aranır. Korku ve tehdide dayalı şüphe, tedirginliğe dayalı tepkisel davranışlar oluşturur.

Doping ilaçları alanlar performanslarının artacağına inanır. İçinde hiçbir performans artıcı olmayan ilaçlar sporculara verildiğinde, kendilerine doping ilacı olduğu söylendiği için inanılmaz başarı elde ettikleri görülmüştür. Beyinin gücünü harekete geçirmek için bir şeylerin güç verdiğine inanmak önemlidir.

Çinli filozof Lao-tzu “Başkasını bilmek bilgeliktir, kendini bilmek ise aydınlanmadır.” İfadesinde karşı tarafı bilmek kadar, kendi güçün ve zayıflıkların da bilinmesinin önemini vurgulamıştır. Küresel medya, dünya genelinde eş zamanlı yayınlanan haberler, internet ve iletişim, geri bildirim, motivasyon gibi algı yönetimine yardımcı olabilecek araçlar ile bireyler yönlendirilmektedir.

Yaşanan tecrübelerin, yapılan keşiflerin, işlenen bilgilerin anlamlandırılması sonucunda kişinin ya da kitlenin daha önce sahip olduğu düşünceler değişebilir ya da bütünüyle ortadan kalkabilir. Tecrübeye dayalı algı; olayların tekrarıdır. Zihinsel algı ise hissetmedir, öngörmedir.

Algı operasyonu:

Algı operasyonu muhakeme etme sürecine müdahalede bulunmaktır. Muhakeme süreci sorgulama, değerlendirme, yargılama sonucunda bir karara varmaktır. Karar verme sürecinde kişinin bilinçaltı, psikolojik durumu, yaşadıkları, verilen mesajlar gibi birçok etkileşime dayalı iç ve dış uyarıcılar etkin olur. Geçmişe dair duygular, negatif veya pozitif uyarıcı olarak karar vermede önemlidir. Algı yönlendirmesiyle siyah beyaz, beyaz da siyah olarak tanıtıılırsa, kandırılma var demektir. Algı yönetimi aslında kandırmadır. Genel olarak duyduklarımız, gördüklerimiz veya bizlere anlatılan mesajlara oldukça açık olduğumuz görülmektedir.

Algı operasyonunun amacı insanların zihninde, bilinçaltında dönüşüm ile bir davranış değişikliği sağlamaktır. Sistem tamamen insanların bilinçaltında operasyon yapmaya yönelik çalışır ve yeniden şekillendirme, tasarlama olarak uygulama alanı bulur. İnsanların fikirlerini, bağlarını, önceki yaşadıklarını yavaş yavaş değiştirip istenen davranışa dönüştürmeye dönük bir süreçtir, algı yönetimi. Belirlenmiş kişilere, gruplara karşı bakış açısı argümanlarla yeniden tasarlanır.

Algı operasyonları aslında insanları aptal yerine koymaktır. İnsanların karar verme mekanizmalarını yanıltmaya çalışmaktır. Bilinç altında; “Sen öyle düşünme!” şeklinde bir güce dönüşür. İnsanların karar mekanizmalarına hükmederseniz belli bir süre sonra insanlar tarafından da normal karşılanır, ret edilmez. Bilinçlenme kültürünü yok ederseniz insanlar çabuk kanıksar.

Algı operasyonu:

- Psikolojik bir zemin hazırlanır.
- Sorgulayarak doğru ile yanlışı ayırt etmemesi için zihinde karışıklık oluşturulur.
- İnsanların kafasında daha net ve somut hale getirilir.
- Bakış açısında farklı bakış olup olmadığı gözlenir.

Algı operasyona yönelik her türlü kışkırtıcı davranışları ve uyarıcıları geliştirdiler; geliştirmeye ve uygulamaya da devam ediyorlar. Tepki vermeye yönelik uyarıcı kışkırtıcılık faaliyeti ile kargaşa oluşturulur, asıl konun gündeme gelmemesi için içi algılar hazırlanır, uygulanır; işler çığrından çıktığında ise operasyon yapılır.

Gözlerin içine baka baka yalan söylendiğini farkında da olursunuz. Yalan söylemek kişinin kendini hayatta tutması için zaman zaman gereklidir, yaradılış özelliğidir. Fakat yalan yalanı doğurmaya başlarsa, karşı tarafın ne söylerse söylesin doğrudan sorgulamadan inanıldığı fark edilirse, yalanı söyleyen kişi bir süre sonra kendi söylediği yalanlara kendisi de inanmaya başlar. Bu yalan sistemiyle kendi kamuoyunu oluşturmaya başlar. Yalan algı operasyonlarının temel parçasıdır. Yalan, iftira, kandırma olmadan algı operasyonu olmaz.

Algı operasyonları, sürdürülebilir bilinçlenme temeli olmadığı için belirli bir süre sonra insanlardaki etkisini kaybeder. Ardından saçma, yersiz bir iddia olduğunu, haksızlık yapıldığını düşünmeya başlar. Vicdan mekanizması harekete geçer.

"Benim sevdiğim işi halk da sever" felsefesiyle programlar hazırlanıyor. Halktan biri neyi sever, neyi seyreder? diye sorulurve buna uyan formatlar hazırlanır.

Doğru zamanda doğru risk alınmalı. İnsanın en büyük tuzağı kendinin hep iyi olduğunu zannetmesidir. Bence insan çaycısına bile ne yapak lazım diye sormalı. Niyetinin iyi olmadığını düşündüğüm bir çok insanın hırsından çatlaması, kıskanması beni hep çok daha fazla motive etti. Gençlere yönelik komedi programları, filmler, mini diziler olacaktır Son derece sempatik, farklı ve eğlenceli biri liste başı fenomeni olabilir.

Algı formatını bir beyin takımının üretmesi gerekir. Bugün medyada algı yönlendirmesi işlerin merkezi İngiltere ve Hollanda'dandır. Algı formatı bir bilim dalıdır. Algı formatı aslında seyirciyi kanatları altına alıp onları koruyan bir bina, paratöner gibi... Algı format'ın önemi ve farkındalığı kimse çakmasını yapamıyor; doğrudan seyirciyle ve onun beyniyle rahatlıkla buluşabiliyorsun.

Format hazırlarken; İnsan sarraflığı konusunda uzmanlar ile çalışılır. Kitleyi ekran başına çekecek doğru seçimler yapılır. Medyadan seçilen ya da kitleye uygun yaratılan ünlülerin hayranlarını ekran başına çekmiş olursunuz. Hayran olunan konuşurken kitle çok mutlu olmalı, eğlenmeli, konuşmaya başlayınca gülmekten yerlerde gezinmeli.

Diyelim ki program başlangıçta yeterli reyting almadı ya da ekibi mutsuz eden bir şeyler var. Ekip tıkır tıkır işliyor ve hemen müdahale ederek formata bir değişiklik düşünülüyor. İlk iki bölümünde reytingler iyi gelmeyince programın *fazla neşe içerdiğini, soru işaretinin eksik olduğunu gördü*. Onun yerine ışık ve müzikle *gerilim*

ortaya çıkartılır, *seyircinin konsantrasyonu programa odaklanır* ve başta düşük olan reytingler anında yükseldi.

Seyirciyi bağlamada algı yönetimi:

- Program değerlendirirken estetik ve sanat kaygısından çok, programın halk tarafından beğenilip beğenilmediğine bakar.
- Program kendine ait yığınlar oluşturulur; düşünmeyen, sorgulamayan, öğrenmeyen bağımlı hâle getirilir.
- Kendi yığınlarına hitâb edenlerin güç kazanacağı iyi bilinmelidir.
- Bağımlı kitleye hitâb etmek sizi maddî olarak zengin kılar.
- Olmayan birşeyin varmış gibi gösterilir.
- Var olan birşey olduğundan farklı gösterilir.
- Temenni olacakmış gibi gösterilir.
- Vaadler, beklentiler gerçekmiş gibi sunulur.

İçerik Yönetimi: Paylaşımda bulunurken kelimelerin özenle seçilmesi hem hedef kitlenin daha kolay anlamasını sağlayacak hem de iletişimi güçlü kılacaktır.

Diyalog Yönetimi: Hedef kitle ile diyalog kurmanın etkileşim halinde olduğunu kavramak, nelerden hoşlandıklarını anlamak ve uzun dönem sadakat yaratmak

Reklam Yönetimi: Markanın internet üzerinden ulaştığı kitleyi iyi analiz ederek onların ihtiyaçlarına yönelik olmalıdır.

Kitlede algı operasyonu:

Önemli olan gerçeği gizleme ve/veya çarpıtma unsuru ön plana çıkmaktadır. Belirli amaçlar için manipüle edilerek hedef kitleyi yönlendirmek için kullanılmasında algı yönetimi stratejileri önemli bir paya sahiptir. Bu yönüyle algı yönetimi süreci, bilgi ve bilgilendirme üzerine gerçekleşen bir güç savaşı olarak karşımızda durmaktadır. Bilgi akışının lehinde kontrolü sağlayabilen devletler veya gruplar psikolojik üstünlüğü de elinde tutmaktadır.

Operasyonu yönetenler hedef kitlenin zayıf, güçlü, hassas (duyarlı) yönleri incelenir, tepki vereceği hususlar ve tepki için erişmesi gereken kritik eşiğin ne olacağı belirlenir. Sonra buna göre propaganda temaları ve slogan cümleler belirlenir. Sonrasında hedef kitlenin etkilenmesi için yazılı ve görsel basının, sosyal medyanın devreye sokulacağı ve stratejik basamak olarak nitelendirilen hedef kitleyi olaya çekecek gerçeklik duygusunu artıracak yardımcı adımların hangi sırayla atılacağı belirlenir. Amerikalı siyasetçi Henry Kissinger tarafından “Bir şeyin gerçek olması pek o kadar önemli değildir; fakat gerçek olarak algılanması çok önemlidir” şeklinde dile getirilmiştir.

Algı yönetimiyle amaçlanan ikna-değişim-etki ilişkisi, gerçek ve kurgu arasındaki çizginin bulanıklaştırıldığı, hedef kitlenin oluşturulan hayali gerçekliklere inanmaya ikna edildiği, kelimelerin bilindik anlamından uzaklaştırıldığı ve kıyasıya bir etkileme ve bğımlı kılma savaşının yaşandığı süreçleri temsil etmektedir.

Kitlelere sunulacak hangi söz ve imgeler bir çeşit sanal gerçeklik yaratır ve istenilen şekilde davranış geliştirmede etkili olur? Amaç gerçek ve gerçek olmayan arasındaki farkın ayrımını zorlaştırmaktadır.

Kendi menfaatleri doğrultusunda algı oluşturmak isteyenler tarafından kurgulanan bilgilerin medyada sürekli tekrarlanması ile hedef kitlelerin hem algıları yönlendirilmekte hem de zihinleri, düşünceleri şekillendirilmektedir. Bu süreçte tekrar edilen fikirlerin aksi düşünceye sahip olan bireyler kendilerini yalnız ve dışlanmış hissederek çoğunluğun sesine katılma ihtiyacı duyarlar. Bireylerin psikolojilerinin temelinde yatan bir gruba aidiyet ve dâhil edilme duygusu bu aşamada kendisini göstermektedir.

Paradoks ve kısır döngü:

Doğru gibi görülen bir önermenin ya da fikrin tam tersi de mümkündür. Socrates'in paradoksu: "Bildiğim tek şey hiç bir şey bilmediğimdir." Yıllarca yanlış zannettiğimiz olayların, fikirlerin, hesaplamaların, doğru olduğunu görmek, bizi şaşkınlığa ve hayrete düşürür.

Sistemin işleyişinde müdahaleci ve belirleyici olmak isteyenler suçu önlemek, yanlışlara müdahale etmek ve engellemek için gereken önlemleri ve cezaları yazılı veya sözlü olarak yönetmenliklere ve yasalara yerleştirirler. Sistemin sağlıklı işlemesinde hata yapanlar ya da kurallara uymayanlar cezalandırılacaktır. Evrensel normlardan uzak kendi çıkarları doğrultusunda oluşturulan yöntemler ve yasalar kriz anında sistemin işleyiş dişlileri arasına girerek takoza dönüşür, sistemin çalışmasını durdurur, problemlerin çözülmesine engel olur. Sorgulandığında; üst makam ya da yasalar böyle istiyor, siz denileni yapacaksınız, kurallara uyacaksınız cümleleri ile karşınızdakinin sizde oluşturduğu stresten nasıl zevk aldığını iliklerinize kadar hissedersiniz. En kötüsü de kısır döngü başladığında, bu takozların birer psikopat kılıklı yönetici olarak karşımıza çıkmasıdır; bu durumda problemin çözülmesi kesinlikle mümkün değildir. Sisteme kuş bakışı bakıldığında, takoz oradan çıkarılırsa bile tüm süreçlerde sıralı devreye girecek diğer takozların belirli bir kurallar silsilesinde birbirleri ile ilintili ve iletişim içerisinde olduğu, işleyişi durdurmak için bekledikleri görülecektir. Diğer taraftan, bu takozları aşamayanlar sistemin alt yapısında gizli dehlizler ve tüneller oluşturur. Takozlar yerlerinden sökülüp atılmaz ise gizli dehlizler ve tüneller sistemi çökertir.

3.3. Güdülme

İnsanoğlunun davranışı, çok kolay manipüle edilebilmektedir. Eğer bilinçlenmiş ve sorgulama kültürü geliştirilmiş ise, felaketlerden hemen sonra zarar analizi yapıp hayatta kalabilmek için işbirlikçi davranış geliştirebildiği görülmektedir.

Bir senaryo kurgulayalım: Öylesine bir oyun hazırlamalıyım ki, bu oyunda yapılması istenen her rol sizin için biçilmiş kaftan olsun. Rolünüzü oynamaya başladığınızda zevkten dört köşesiniz. Oyunun temel felsefesi, size kötülüğü dokunduğuna inandığınız ya da inandırıldığınız düşmanları yok ediyorsunuz. İntikam alıyorsunuz; tüm hayalleriniz gerçekleşiyor. Mutluluklar yaşarken, birden bire oyunun bittiğini fark ediyorsunuz. Gerçekle yüzleşme zamanı; yalnızsınız ve uçurumun ortasındasınız. İşte bu oyunun adı güdülmedir. Oyunun diğer adı: Kendinizi kendinize yok ettirmedir. Zaaflarınızın, tutku haline gelmiş alışkanlıklarınızın ve davranışsal tepkilerinizin yüzünden tuzağa düşürülürsünüz, farkında değilsiniz, hatta zafer kazandığınız için sevinirsiniz. Yapılmasını çok istediğiniz şeyi yaptığınızda ise kendi sonunuzu getirmiş olursunuz.

Bir koyun sürüsü otlarken sürü içerisinden bir koyun aniden koşmaya başlar, sürü anında hareketlenir ve tüm sürü bir koyunun peşinden koşuşturur. Koyun kendini uçurumdan aşağıya bıraktığında; ardı sıra yüzlerce koyun hiç duraksamadan kendilerini aşağıya bırakırlar.

Öte yandan sürü halinde dolaşan balıklar yem olmamak için birlikte devası bir güç olarak hareket ederler. Kitlenin düşündüğü ortak fikir, vardığı ortak yargı “akıl birliği” sonucu mu oluşur? Hayır, kalabalıkların kontrol metotları, halk üzerinde denenir ve onların psikolojik tavırları tespit edilir. Geliştirilen propaganda kampanyaları ile hedefe karşı savaşa hazırlanır. İnsanı tepkisiz, kolay güdülür bir hâle getirmek isteyenler korkuyla sorgulama hakını elinden almaya çabalarlar. Tuzaklarla dolu sosyal medyada sosyalleşirken beynimize uzatılan eğlenceli silahların kontrolü altındayız.

Toplumsal güdülmenin amacı sistemin işlevsel dişlileri arasına girerek takoza dönüşmektir. Sorgulandığında; üst makam ya da yasalar böyle istiyor, siz denileni yapacaksınız, kurallara uyacaksınız cümleleri ile karşınızdakinin sizde oluşturduğu stresten nasıl zevk aldığını iliklerinize kadar hissedersiniz. En kötüsü de bu takozların birer psikopat kılıklı yönetici olarak karşımıza çıkmasıdır; bu durumda problemin çözülmesi kesinlikle mümkün değildir. Sisteme kuş bakışı bakıldığında, tüm süreçlerde sıralı devreye girecek diğer takozların belirli bir kurallar sinsilesinde birbirleri ile ilintili ve iletişim içerisinde olduğu, işleyişi durdurmak için bekledikleri görülecektir. Öte yandan bu takozlar sistemin alt yapısında gizli dehlizlerin ve tünellerin aöılmasına neden olurlar. Böylece dişlilerin arasında sıkışanlar için problemleri çözecek alt yapı da oluşturulur. Süreç içerisinde dehlizler ve tüneller tüm sistemi çökertir.

Komplo teorileri:

Olaylara şüphe ile yaklaşanlar bazı gizli veya yarı gizli güç odakları, istihbarat servisleri veya süper güçlerin izahı güç olayları organize ettikleri ya da sebep olduklarına inanırlar. Komplo teorileri diye adlandırılan bu açıklamalar günümüzde son derece yaygındır. Komplo teorilerine gösterilen ilgi görsel ve yazılı medyanın desteğiyle çok geniş bir kesimde itibar görmekte adeta doğruluk ve inandırıcılık kazanmaktadır. Komplo teorisi nedenlerinden birisi de gerçeklerin saklandığına dair dedikodu üretilmesidir. Doğrudur, çoğu zaman gerçekler saklanır da. Gerçeğin, sorgulama yerine, doğruluğuna baştan inanılan birtakım ön kabuller ve inançlar öne çıkarılır. Gerçek olması, ön kabullere uygun ise önemsenir, diğer durumlarda ise göz ardı edilir. İşin kötü tarafı, gerçekliğin ne olduğunu ortaya çıkarmaya çalışan insanların da, hemen mevcut komplo teorileri içinde bir yere yerleştirilmesidir. Zihinsel kalıplar sorgulanarak aşılmaz ise, var oluşun sürdürülebilir kılınması mümkün olmaz.

Propaganda:

Aldatmak ya da bilgiyi çarpıtmak amacıyla yapılan telkinlerin (propaganda) etkisinde kalanlar daima odaklı bir pencereden bakarlar. Günümüzde propaganda ile eritme potası bir anlamda öğütme değirmenine dönüştürülmüştür. Kitleleri eleştirel düşünce konusunda eğitimsiz bırakıp manipüle etme giderek daha fazla gelişmekte ve karmaşıklaşmaktadır. Propaganda ile gençlere anı yaşama olgusu verilmekte, gelecek vizyonundan yoksun, kendinden başka kimseyi düşünmeyen, dış görünüşe önem veren, politik görüşü olmayan, inançları önemsemeyen bir nesil yaratılmaktadır.

Asılsız kaynaklara ve gerçekle ilgisi olmayan haberlere dayanan propaganda, korku, şüphe ve tepki döngüsünde, ortalığı karıştırmak için yapılır. Böylece neyin gerçek, neyin yalan olduğunun belirlenmesi zorlaştırılır. Unutulmamalıdır ki psikolojik savaş akla değil, duygulara hitap eder.

Propagandaya dayalı aktivitelerin amacı; gerçeklerin gizlenmesi, örtülmesi ve saptırılmasıdır. Propagandaya dayalı tüm aktiviteler süreç içerisinde sonlandırılmalı ve gerçeklere dönülmelidir. Aksi durumda ayrımcılık ve korumacılık kendini gösterir, sistemden memnun olmayanlar ve sistem karşıtlarının güçlenmesini sağlar, paydaşlar ise neyin doğru neyin yanlış olduğunun şaşkınlığı içerisinde, karanlıkta yollarını

bulmaya çalışırlar. Başarılı bir propagandacı, hedef kitlenin temel inançlarını, gereksinimleri, heyecanlarını ve korkularını sezebilen ve bunlar üzerinde oynayabilen kişidir.

İnsan zihni uzaktan yazılı medya, görsel ve işitsel olarak karşılıklı etkileşimli iletişim teknolojileri ile yönetilmekte, yönlendirilmekte ve değiştirilmektedir. Alışkanlıkların, örflerin, adetlerin ve inançların hangi olaylara nasıl tepki ya da yanıt verdikleri araştırılarak kontrol edilecek hedef kitle ya da birey belirlenir.

Korku:

Korku tedirginlik yaratan, ikide bir gelip giden, bizi yoklayan, dengeleyen bir ruh hâlidir. İster kitle olsun isterse de birey olsun zihine bilinçaltı korkular yerleşirse, selin önünde kökleri sökülüp, sürüklenen ağaç yığınların oluşturduğu set gibi davranış gelişir. Bu şekilde oluşan set arkadan gelen selin baskısına ne kadar dayanır? Yıkıldığında vereceği tahribatları düşünün.

Taşkınlığa yönelik korku, ötekileştirilenlerin yabancılaştırılıp düşman haline getirilmesidir. İnandığı ya da inandırıldığı değerler uğruna yaşamını yitirmeyi göze alanları başkasına egemen kılma çabasıdır. İnsanı esir alan, mantığını ve aklını kilitleyen, duygusal korkular paranoya oluşturur. Korkan insanın refleksleri ve dikkati bilinçsizce korkuya odaklanır. Korkan insan ne kendine ne başkasına güvenir.

Korku tohumlarını beyine yavaş yavaş ekerseniz, hasat inanılmaz olur. Bunu yaparken yaratılan düşman hep saldırı halindedir; sürekli plan yapar, oyun oynar. Böyle yapılarak birey ya da kitle duvarları ve dikenli telleri olmayan hapishaneye mahkum edilir.

Tehlikelerden, tehditlerden sürekli bahsedenlerin amacı, birey ya da kitleyi korku ile yönlendirmektir.

Panik:

Panik bendini kıran, setin ardında toplanmış suya benzer. Korktuklarında insanlar kontrolsüz hareket ederek ya panikler ya da şoke olurlar. Bu iki davranış bazen sıralı da olabilmektedir. Önce şoke girip sonra hızlıca oradan uzaklaşmak istenebilmektedir. Panik davranış, tehlikeli ortamda bilinçsiz bir şekilde hayatta kalabilme mücadelesi verilmesidir. Yanan bir binada panikleyen birisi pencereden dışarı atlarsa diğerlerinin de onu takip ettikleri görülmüştür. Adrenalinin kontrolsüz akışı stres oluşturduğundan anlık tetiklenmek beden ve zihin için sağlıklı değildir. Bu nedenle muhtemel panik oluşturacak ortamlar çok iyi analiz edilmeli ve panik durumlarına karşı tatbikat yaptırılmalıdır. Panik kaçışta kapıya yönelmeden dolayı kapı önünde yığılma ve tıkanıklıklar oluşacaktır. Bu nedenle dışarıdan kapı önünde sıkışanların çekilip alınması

gerekmektedir. Dışarı çıkanların kapı önünde duraksadıkları, tepkisiz kaldıkları, dondukları ve tutukluluk davranışı sergiledikleri görülmektedir. O noktada hareketler yönlendirilmelidir.

Manipülasyon şartlandırmadan farklıdır ve psikolojik teknikler kullanarak hedef kişi ya da kitlede davranış veya kanaat değişikliği yaratmayı içermektedir. Korku manipülasyonu paniklemeyi çok hızlı tetiklemektedir. Panik davranış sergileyenlerin, sesi gür çıkanın verdiği komutlara itaat ettikleri görülmektedir. Çünkü sorgulama ve muhakeme yetenekleri geçici olarak ortadan kalkar ve telkine açık hale gelirler. İnsanlar panik durumunda ilk önce canlarını kurtarmaya ve güvenli bir yere erişmeye çalışırlar. Temel güdü, ne pahasına olursa olsun canın kurtarılmasıdır.

Panik davranışı, korku oluşturduğundan, korku ağaçların köklerinin topraksız kalması gibidir. Akan sel içerisinde hareket etmeye başlayan ağaçların verecekleri zararlar ve yıkıcı etkisi çok büyük olacaktır. Riskler krize dönüşmeye başladığında insanlar önceden bilgilendirilerek panik davranışının biçimlenmesinin önüne geçilebilir. Panik ortam oluştuğunda insanların çıkışlara nasıl yönlendirileceği önceden belirlenmelidir. Kapalı alanlarda panik durumundan insanları haberdar etmeden tahliye edilmeleri bazı durumlarda gerekli olmaktadır. Bazı insanlarda panik halinde kaçmak yerine sığınmak ya da sevdiklerini kurtarmak için onlara doğru yöneldikleri görülmektedir. Bir davranış biçimi olarak panik halinde insanlar şuursuz ve yıkıcı hareket etmektedirler. Yaradılış özelliklerinden dolayı insanlar hangi kriz ortamlarında hangi davranışı sergileyecekleri benzerlik göstermektedir. Bunlar bilindiğinde gerekli hazırlık yapıldığında birey ya da gruplar kendilerini koruyabilir ya da panikleyenler istenilen şekilde yönlendirilebilir.

Renk, ısı, ışık, akustik, gürültü, görünüm gibi ortamdaki ani değişiklikler paniği tetikleyen önemli faktörlerdir. En kritik ortamlar, kargaşa çıktığında, metro, sinema, konser salonu, gece kulüpleri gibi kapalı ya da çevrimsel alanlardır. Molotof kokteyle yangın çıkarılırsa, ne yaparsınız? Kalabalık ortamda kargaşa çıkarsa nasıl davranırsın? Bu gibi sorulara karşı önceden hazırlık yapılması gerekir. Öncelikle bu gibi olayların çıktığında sakin ve soğukkanlı olunması gerektiği konusunda psikolojik olarak hazırlık yapılmalıdır. Psikolojik hazırlık hayata tutunmadır. Hangi ortamda ne tür panik çıkabileceği, panik halinde hayatta kalabilmenin nasıl mümkün olacağı konusunda fikir yürütülmeli, beyin fırtınası yapılmalıdır. Panik halinde birey ya da kitle yüksek sesle komut veren liderini dinler, o ne derse onu yapar. Kriz durumlarında liderler yatıştırıcı rol oynamalıdır. Panik ortamında koşmak kartopu gibi yuvarlanma etkisi yapar. Koşarak yığınlaşan durumlarda panikleyenler hem miktar hem de yıkıcılık yönünden büyüyecekleri her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Bu durumda kalabalık bölünmelidir. Onların önünde koşanlar bölmeyi yaparken sesli komutlar vermelidir.

Manipülasyon:

Sürü psikolojisinde, sürünün hayallerine ve korkularına oynanır. Özellikle korku, şüpheler üzerine yoğunlaşırsa öncüsünün yok oluşunu kitledeki herbir birey kendi ile özleştirir. Öncüye yapılanı kendine sayar. Sorgulama kültürünün olmadığı bir kitle yaratmak, yasaklar ve günahlar ile başlar.

Birey ya da kitlenin bilinçsiz hareket eden bir yığının davranış kalıbını görerek, sürü psikolojisi ile davranışlarını kontrol edemez hale getirilmesi ise manipülasyon olarak adlandırılmaktadır. Etkileme ve yönlendirme sonucu insanlar, davranış değişikliği ya da kanaat değişikliği göstererek, başkalarının istediğini yapmaya zorlanırlar, savunma boşluklarından yararlanarak istismar edilirler ve istemedikleri ortamlarda kendilerini bulurlar.

Finansal manipülasyon ise isteyerek finansal bilgileri yapay şekilde değiştirmek suretiyle yatırımcıları aldatmayı veya dolandırmayı amaçlayan davranışlardır. Bankerlere paralarını kaptıranlar, titan zinciri halkasına katılanlar buna iyi birer örnektir.

Taşkınlığa yönelik manipülasyon ise öteki kavramını bireyin ya da kitlenin beyninde yabancılaştırılıp düşman haline getirilmesidir. İnandığı ya da inandırıldığı değerler uğruna yaşamını yitirmeyi göze alan birey ya da kitlenin bilinci, başkasına egemen kılma çabasına dönüşür.

Provakasyon:

Provakasyon, topluluğun içerisine sızarak, inandırıcı birkaç kelime ile orada bulunanların hassasiyetlerini tahrik ederek gerginliği arttırır ve öfkeyi ateşler. Psikolojik temelli saldırı başlamadan önce kitle ya da bireyin hassasiyetleri ve verdikleri tepki araştırılır. Psikoloji, insan davranışlarının altında yatan nedenleri inceler. Toplumun ya da bireyin önüne konulan roller psikolojik travmaların oluşmasında önemli rol oynamaktadır. İnsanlar kötüyü incelemekten uzak durur, çünkü psikolojik problemlerinin incelenmesi bazı çevrelerce hoş görülmez. Psikolojik saldırının mermisi psikoljik korku, kaygı oluşturma ya da tepki vermeye yönlendirmedir. Sonuç yıkıcıdır. Asimetrik savaş olduğundan, gayri nizami savaş taktiklerinin uygulanması esasına dayanmaktadır. Amaç düşmanı hedef göstermek ve ona karşı nefret yaratmaktır.

Psikolojik savaşta propaganda ve bilgi toplama çok güçlü bir silahtır. İletişim ortamında psikolojik savaşta, kitle iletişiminin zihinsel haritasını çıkartmak ve propaganda ile kitleleri harekete geçirme amaçlı bir plan çizmek hedeflenir.

"... tehlike altında" bu cümle her zaman kitle üzerinde provakasyona yönelik inanılmaz etki bırakır. Söz gelimi, "... tehlike altında" denildiği anda toplum içersinde belirlenmiş bir kitlenin gücünden yararlanmak isteyebilirler.

Bir konuda uzman olan bir kişi sosyal medyada düşüncesini belirtiğinde, onu izleyenler tarafından gönderilen geri dönüşüm bilgisi aynı zamanda bakış açısını analiz etmede kulanılır. Kimlerin olumlu, kimlerin olumsuz tepki verdiği belirlendiğinde, birbirlerini tanımasalar bile, ortak korkuyu, kaygıyı paylaşacaklarından ortak tepki veren kitle de belirlenmiş olur. İnternet ortamındaki kitle iletişim ortamları sosyal yönlendirme aracı olarak ve sosyal çatışmada ise psikolojik saldır silahı olarak görülmektedir. Kitle iknası zihin kontrolü araştırmasının önemli parçası olarak görülmelidir. İnançların, değerlerin ve algıların uyumluluğu kitlenin siyasal kararlarını belirler. Katı ideolojik tutum, farklı toplumların yaşadığı ülkelerde insanları davranışsal stratejiyle kazanma ya da ayrıştırma yollarını keşfetmede kullanılır.

Komutanlar savaş kazanma uğruna, kendine inanan savaş gücünü ayakta tutmak ister. Çünkü savaş verdiklerine inanırlar. Savaş ilerledikçe görülür ki; artık komutanlar sadece savaş gücünü ayakta tutmak için değil; sürdürülebilir propaganda içinde çaba sarf etmeye başlarlar. Orduyu sürekli tahrik etmek için kullanılan şok yöntemi travmaya maruz bırakacağından ölümcül tehlike yaratabilir. Psikoloji savaş ilerledikçe insanın dayanma gücünde ve diğer insanlarla ilişkilerinde sosyal psikoloji önemini hissettirir. Bireyin davranışını incelemeden önce onu tepkisel davranışa iten felsefi düşünce ve ruh halini anlamak çok önemlidir. Psikolojik olarak askerlerin savaşa nasıl hazırlandığının araştırılması, çok önemli bir konudur.

Kin, nefret ve şiddet tohumlarını ekmek, uyandırmak, canlandırmak, harekete geçirmek. Şu an dünyada nefret tamamen kontrolden çıkmış durumdadır. İnsanlar, hatta küçük çocukların var olma değerlerine zarar verilmektedir. Kindar olan nesiller yaratılmaya devam edilmektedir.

Günümüz dünyasında gücü ele geçirenler, "Kazanan benim ve zaferimi ilan ediyorum. Önce yapamadığım, istediğim herşeyi yapacağım. Bana bir şey yapamazlar" dediğinde amaç nedir? Kışkırtılarak, tepki gösterilmesini sağlayarak; ağır ve yoğun bir şiddetle kendinden olmayanları sindirmek olabilir mi? Toplumun belirli bir kesiminde bir öfke yaratmak. Ama bu öfke nasıl tezahür eder, toplumsal ayaklanma şeklini alır mı, bunu bilmek zor.

Toplum içerisindeki gerilimleri arttırmanın, özellikle kendi taraftarlarını tahkim etmekte iktidardakilerin çok işine yaradığı görülmektedir. Kendi taraftarlarını tahkim etmek amacıyla yapılmış olsa bile kışkırtma, bilinçli bir kışkırtma olur. Tepkisel

davranmak yerine, daha akıllı, daha stratejik davranmalıdır. Kavgadan beslenirsen, düşmanlıktan beslenen provokatörleri evine davet edersin.

3.4. Yanılsamalar

İnsanlarda tepkisel davranışa neden olan kimyasallar, ilaçlar ve uyuşturucular, beyin yıkama seansları ve hipnoz gibi uygulamalar da mevcuttur. Basın, yayın, akıllı mobil uygulamaları ve sanal ortamdaki sosyal etkileşimler sürekli davranışımızı değiştirmeye çaba sarf etmektedir. Öte yandan renklerin, seslerin ve kokuların özel efektlerinde tasarlanmış mekanlarında davranış değişikliğinde etkin olduğu görülmektedir.

Şu ana kadar beni arayan çok sayıda insanların ortak sıkıntısı; beyinlerinin başkaları tarafından el geçirildiğinin iddiası üzerinedir. Oysa çekilmez hale getirilen ya da gelen yaşamdan bahsedilmez. Sağlıksız davranışların çevreyi olumsuz etkilediğinden bahsedilmez. "Beynime müdahale ettiler", derler. Doğrudur beyine müdahale edilmiştir; akıl sağlığına saldırılmıştır, sıkıntılar ağır gelmiştir. Beynin sistematik çalışma prensipleri ve kuralları bozulmuştur. Bu nedenle öncelikle beyni uyarma ve müdahale yöntemlerini belirtmek isterim:

- Sağlıksız çevre,
- Karşılıklı uzaktan etkileşim - terapi,
- Sosyal etkileşim - internet,
- İnteraktif iletişim,
- Fiziksel müdahale,
- İlaçlar, uyuşturucular,
- Elektrotlar ile uyarma,
- Ses dalgaları ile uyarma,
- Ayinler – törenler,
- Renk ve koku ile uyarma,
- Elektromanyetik dalgalar...

Yukarıda sıralanan beyni uyarma yöntemleri, genelde sağlıklı olmayan davranışların nedenini araştırmada, felçli ya da özürlü insanlara daha kaliteli bir yaşam için destek sağlamada kullanılmaktadır. Ayrıca günümüzde eğitim, ürün pazarlama, ekibi başarıya yönlendirme, psikolojik harp olarak geniş bir uygulama alanı bulunmaktadır.

Sağlıksız etkilenen beyin, hassas kişiliğin, yamyamlaşan sosyal çevrenin ürünüdür. Olumsuz davranışların ortaya çıkma nedenleri analiz edilmelidir. Küçük tetiklemeler ile uyarılar yaparak sizi olumsuz etkileyen dostlarınızı da unutmayın. Yaşadığımız dünyayı analiz edin; olanlara beynin dayanması mümkün değil; elektriği kullanan makinelerle

yaşamı derinden değiştiren dünyada, bilgisayarın, akıllı cihazların sayesinde sanallaşan dünyada; sadakat yok oldu, empati yok oldu; hainlik arttı, yamyamlık başladı.

Sosyo - politik gelişmeler ışığında ülkemizde ve dünyada olanları sürekli takip ediyorsanız, kim doğru kim yanlış, anlaşılması mümkün değil. Sürekli değişen algılar. Saldırganlık üzerine var oluş felsefi üretenlerin egemen olduğu bir dünya. Fiziksel savaş ve yıkımlar sadece Müslüman ülkelerin tekelinde artık. Batı geleceğini uzaya taşımaya hazırlanırken, kısır döngüde, anlamsız çatışmaların yaşandığı ülkem ve insanların gelecek kuşkusu ve korkusu.

Yaşadığımız çevrede ve mahallede artan saygısızlık ve saldırganlığa dayalı komşuluk, akrabalık hatta öz kardeş ilişkileri; Sürekli takip ederler, sürekli açık ararlar, sürekli iftira atarlar, sürekli huzursuzluk çıkarırlar. Neden bilir misiniz? Çözemedikleri iç problemleri çöp olmuştur, çevreye yaymak zorundalar.

Ekonomik sıkıntılar, doymak bilmez istekler. Dinlemeyen, çözüm üretmeyen, ekip olmayı, bir olmayı beceremeyen dostlarınızın sayısı artmıştır. Bunların sizde stres ve sıkıntılı bir yaşam oluşturmasını normal karşılamalıyız. Aksi tuhaf olurdu. Kendi gerçeğinizi fark etmeniz de çok iyi, aksi durumda delirmiş olmanız gerekirdi. Burada unutmamız gereken; paralı ve randevulu psikologların size tedavi faydası bir ise; bir dostunuzun tedavi faydası ondur. Hele o dost yakınınızda ise, katkısı doğrudan tedavidir. Kızgınlık anınızda bizlere doğrudan dur komutunu anlamlandıracak dostlara ihtiyacımız var. Kızdığımızda kendinizi suçlamayın, nedenlerini sorgulayın, şimdi ne olacak sorusuna yanıt arayın. Sahipsiz olmadığımızı, en büyük mutluluğun nefes almak olduğunu, özellikle karşınızdakinin nefes aldığını hissetmeyi iyi bilmelisiniz.

Çevremizdeki sağlıksız, hasta kişilikleri çöp kamyonu olarak görmeliyiz, unutmayın onlar sizi ve evinizi çöplerini rahatlıklar bırakacakları çöplük olarak görmektedirler. Çöp yollarının size yönelmesine izin vermeyin. Adam olmanın temel kuralının sorgulamak olduğunu, bilmemiz gerekmektedir. Günümüzde çevremizi ve dostlarımızı kendimiz seçemiyoruz, değiştiremiyoruz, öyleyse var olmayı , sağlıklı olmayı bir şekilde becerebilmemiz gerekir.

Geleceğin ve geçmişin iç içe yaşandığı ve yansıtıldığı görsel efekt tekniği izleyiciye aktarmak istenen bir anlam ile ortaya çıkar.

Görsel efekt kullanımı ile; gerçekçi anlatım ve izleyiciyi doğrudan yakalayan eşsiz bir görsellik sergilenir. Görsel efektler aracılığıyla seyirciye gerçeklik inandırılmaya çabalanır. Günümüzde bilgisayar teknolojisi ile birlikte hayal gücünün tüm yansımalarını görmekteyiz. İzleyiciyi içine hapseden hikâyelerde birey kendini başkahramanın yerine koymalı ya da hikâyenin içine kendini koymalıdır. Bu da

izleyiciye gerçeği sorgulamadan o hayali yaşama tutgusunu ön plana çıkartmaktadır. Böylece birey yaşananları günlük yaşamda olması muhtemel olaylar olarak algıyabilmektedir. Sorgulamanın olmadığı ortamda yansıtılanları olduğu gibi almaya yöneltmektedir.

Görsel efektler ile renklendirilen, tasvir edilen, maketler ile geliştirilen, modellemelerle farklı bir dünya oluşturulrken, atmosferik efektler ile sis, yağmur gibi olayları ile birlikte gömülü mesajların gerçekliği ne kadar doğru yansıttıkları konusu da soru işaretleri oluşturmaktadır.

Gerçek bir nesnenin duyular üzerindeki izlenimlerinin yanlış değerlendirilmesi olarak tanımlanan illüzyon ya da yanılsama, özellikle görsel etkileşimin esin kaynağı olmuştur. Görsel etkileme gücüyle öncelikle resim, grafik, tekstil alanında olmak üzere medya, mimari ve moda gibi pek çok alanda karşımıza çıkar yanılsama. İnsanın reddedemeyeceği şekilde, doğrudan algıyı hedefleyen ve kesinlikle dikkat çekmeyi başaran yanılsamaları algıladığımızda, zincirin bütününü gördüğümüzü varsayarız. İnsan zihni verilen olgulara fazla dikkat etmeden varsayımlara gitmeye daha isteklidir. Yanılsamanın temel öğe olduğu 'Görsel Sanat'ta ise, kişiye göre değişmeyen ortak bir algı anlayışı benimsenir. Görsel etki direkt olarak gözün retina tabakasında oluşturulur, böylece yapıta bakan herkes benzer bir duyumsamaya yönlendirilir. Burada kullanılan araç, bir yandan renk algısı teorilerine ve renk psikolojisine dayanırken, bir yandan da biçimsel bir yanılsama alanıdır.

Bir çizimde mekan ve derinlik her şey bir yanılsama ürünüdür. Çizgi, biçim, değerler ve dokular belli bir düzen içinde bir araya getirildiklerinde, boşluktaki üç boyutlu formların mekansal düzenini ifade etme potansiyeline sahiptirler. Her şey görsel algı sistmimizin çizilmiş imgeyi nasıl yorumladığına bağlıdır. Göz, beyin, nesne ve ortam birlikteliği ile ortaya çıkan görsel algıda yanılsamayı yaratan en önemli etkenlerden biri görmenin objektif değil sübjektif olmasıdır. Olmayan bir şey yanılsaması oluşturan bir nesne, imge veya tasarım, izleyiciyi kasıtlı bir şekilde şaşırtmak ya da mesajı yorumlayabilecek hedef kitleye yönelik bir bilgi sağlamak amacıyla kullanılabilir.

Görsel yanılsamaların aklı yanıltmasını sağlamak için renklerden, çizgilerden ve biçimlerden yararlanılır. İki ve üç boyutlu nesneler ışığın ve insan gözünün sebep olduğu yanılsamalarla bir takım oyunlar oluşturur. Takip eden çizgiler, açık koyu renkler, geometrik etkiler yanılsamaya sebep olan temel öğelerdir. Ortaya koyulan eserin yanı sıra seyircinin işi izlemesi de yanılsamayı algılamada etkendir.

Canlı, parlak renklerin coşku ve heyecan, mat renklerin durağan ve ağırbalı bir duygu izlenimi verdiği ve duyguların yönetiminde etkili olduğu bilinmektedir.İnsanlar çoğunlukla farkında olmasalar dahi içinde bulundukları ruhsal durumu, iç dünyalarını

renk tercihleriyle ya da kullandıkları renk ifadeleriyle yansıtmaktadırlar. İnsanın ruhsal durumu ve renklerle arasındaki ilikide renklerin beyinde bazı merkezleri uyardığı ve bunun sonucunda bazı salgıların fazla salgılandığı ortaya koyulmaktadır. Örneğin, kırmızı rengin adrenalin salgısını harekete geçirdiği ve hareketi, saldırganlığı, heyecanı ve cinsel duyguları artırdığı belirtilmektedir.

Ürün ambalaj renklerinin müşteri üzerindeki etkilerinin olduğu, algıyı kolaylaştırdığı ve ürünün renk seçiminde yaş, cinsiyet, sosyal çevre ve karakter gibi faktörlerin rol oynadığı; ayrıca pazarlama amaçlı kullanılan renklerin, okunaklığın artırılmasında, ürüne kişilik kazandırmasında, markanın tanınmılığının ve ikna gücün artırılmasında etkisi olduğu belirtilmektedir.

Ayinler – Ritüeller:

Tören ve ayinlerde ikramlardaki bolluk, eğlencelerdeki mızıka grupları, misafirlere gösterilen hürmet, karar alma usul ve mekanizmaları sırayla bizleri kuçaklar. Seremoni: Tören, genellikle resmi yerlerde, resmi işlerde uyulması gereken kural, yol ve yöntemlerin tümüdür. Bir geleneğe vurgu yapar.

Dinsel tören, dini bir inanç gibi benimsenmiş alışkanlıklar, kişilerce kutsallaştırılmış davranışlar, biçimler, davranış biçimleri, temalar oluşan kutlamalar birer ritueldir. Tiyatronun kaynağında ritüeller vardır. Bolluk törenleri, ölüp dirilme törenleri, üreme törenleri, söylenen ezgiler, danslar ve oynanan oyunlar. Özel durumlarda yinelenen, alışkanlık özelliği kazanmış davranışlar ve tekrarlanan sembolik davranış biçimi olan ritüeller, bireysellikten öte grup bilincini ve birlikteliği; bilgi ve tecrübeler rehberinde geçmişi günümüze, günümüzü de geleceğe bağlayan bir bağdır. Dolayısıyla ritüeller dini olabileceği gibi olmaya da bilir. Kavramsal farklılaşma söz konusu olmaktadır.

Ritüeller, her şeyden önce, sosyalleşmenin önemli bileşenlerindendir. Temel karakterleri itibariyle kolektif bir nitelik taşıyan ritüeller kitleleri bir arada tutmakta, dayanışmayı artırmakta, bütünleşme şuurunu güçlendirmektedir. Uyum içinde tekrarlanan ritmik hareketler, bireylerin birliktelik düşüncelerinin pekişmesine katkı sağlar. Ancak ritüeller, aynı zamanda, farklılığın sembolik ifadesi olmaktadır. Sonuçta, ritüeller, temsil ettikleri topluluk ya da toplumlar için hem toplumsal bütünleşmeye katkı sağlayan hem de onların diğer topluluk ya da toplumlardan farklılıklarını ortaya koyan bir kimlik tanımlayıcılarıdır. Ritüeller, toplumsal ilişkilerin düzenlenmesi, sürdürülmesi ve toplumsal düzenin sağlanmasında önemli işlevlere sahiptir.

Kült kelimesi dilimize Fransızca culte'den girmiştir. Latincesi cultus'tür. Kelime anlamı sözlüklerde din, ibadet, yerel özellikler taşıyan dini törenler olarak geçmektedir. Bunun dışında birçok anlamı vardır. Kült: tanrıya, ilahi yada öyle kabul edilen varlıklara ya da tanrının özel sevgisine mahzar olmuş varlıklara gösterilen saygıdır. İnanç ve bağlılığı

göstermek amacıyla belirli bir takım hareketleri yapmak, ibadet etmek, puta tapmak, toteme tapmak kültün içine girer. Bunun yanında bu işi yaparken kullanılan cisimlerde kült ürünüdür. Ritüel ve kült aynı şeydir. Ritüelin kelime anlamı dini tören, ayin olarak geçmektedir. Kült, belirlenmiş bazı kurallara göre icra edilir, çoğunlukla sembollerden ve ilahi kavramlardan faydalanılır. Genellikle mabetlerde, tapınaklarda, özel giysilerle ve bazı dinlerde özel makyajlarla yapılır. Mevlevi törenleri, yas ya da acı törenleri.

Kahin, şaman, hipnozcu ve medyumların beyinleri nasıl yönlendirebildiği önemlidir. Araştırmalar sonucunda şamanın, kullandığı davul sesinin yaydığı dalgalar ile tedavi edilen kişinin beyin dalgaları arasında bir uyum oluşturduğu ve bu sırada dua okuyarak onun beynine istediği emirleri yerleştirdiği gözlenmiştir. Çağımızda bu olaya "nerolinguistik programlama" denilmektedir. Şamanlık inancına göre bizim yaşadığımız görünen dünya, görünmeyen dünyaların tesiri altındadır. Şamanlara özgü uygulamalar aracılığıyla insanlar, yaşamın, ölümün, doğanın ve insanların ruhlarıyla iletişim kurabilirler. Şamanlar dünyalar arasında kozmik yolculuk yapabilen, bu dünyalar arasında ilişki kurabilen, toplumun huzur ve refahını, sağlık ve mutluluğunu olumsuz etkilerden koruyabilen insanlardır. Bu özgü teşhis ve tedavi şeklinin başında ilahi ve kutsal bir titremeyle sarsılmak, hastalık ruhlarını vücuttan çıkarmak, dans metodunun coşkunluğuyla hastayı tedaviye inandırmak ve motive etmek vs. uygulamalar gelir.

Gerçeklenen bir olayın tekrar gerçekleştiği anda yapılacak olanları tekrarlamaya otem denir. İlkel toplumlarda topluluğun ondan türediği sanılan ve kutsal sayılan hayvan, ağaç, rüzgâr vb. herhangi bir doğal nesneyi tanımlar. Tüm eski inisiyasyonlarda gizliliğe ve aday seçimine dikkat edilmiştir. İnisiyatik bir organizasyona her önüne gelen giremez, böyle bir organizasyon talip olan adayları kendi kriterlerine göre bir elemeden geçiriilir. Adayda geçmişinden getirdiği birtakım yeteneklerin, belirli bir moral (manevi) ve zihinsel düzeyin olup olmadığına bakılır. Adayda aranan gereken koşullar ve kapasite yeterli görüldüğünde birtakım sınavlardan geçirilirdi. Bu sınavlar her inisiyasyonda farklı olmuştur. Hakkında az çok bilgi sahibi olunan inisiyasyonlar arasında, eski Mısır, Moğolistan, Şamanizm, Maya, Mitraizm, Eleusis, Orfe ve Pisagor inisiyasyonları sayılabilir. Eski Mısır'daki gibi sert inisiyasyonlarda bazı sınavların ölümle sonuç verdiği anlatılmaktadır.

Hipnoz – İsteklendirme:

Bazı olayları hissetmemizde duyu organlarımızın algılama aralıkları ya da beynin değerlendirme aralıkları ile ilgisi olabilir mi? Doğal olarak duyu organların topladığı veriler beyine iletilmekte, kayıt edilmekte, işlenmekte ve kayıt edilmektedir. Burada önemsenmesi gereken nokta hassasiyet aralığı ya da limit sınırlarıdır. Duymadığımız halde nasıl hissettik acaba? Bize hissettirilmedi ama beyin veriyi sakladı, işledi lakin hissetmeden farkına mı vardık? Hipnoz edilmiş kişinin düşünceleri ve duyguları

değiştirilebilmektedir. Psikologlar hastalıklı düşünceleri yok etmek, sağlıklı düşünceler kazandırmak, ego gücünü arttırmak için hipnoz yöntemini kullanmaktadırlar.

Hipnotizma yöntemi ile kişinin bilinçaltına inilir, sırları açığa çıkarılabilir, korkuları, zayıf noktaları, zaafları, acıları tespit edilip kodlanarak zamanı geldiğinde maniple edilebilir. Burada hedef zihin, kendi normal yaşamına devam ederken ikincil bir kimliğe sahip olabilir. Yani kişilik bölünebilir. Koşullandırma yolu ile istenilen şeyleri yapması için kontrollü telkin verilir ve bazı programlama kelimeleri ile saniyeler içerisinde ikinci kişiliğine geçiş yapması sağlanabilir. Hipnoz edilmiş kişinin düşünceleri ve duyguları değiştirilebilmektedir. Psikologlar hastalıklı düşünceleri yok etmek, sağlıklı düşünceler kazandırmak, ego gücünü arttırmak için hipnoz yöntemini kullanmaktadırlar. Kişinin uykuya geçirilip terapistle arasında seçici bir algılama alışverişi kanalı açılması işlemine hipnoz denir. Hipnoz edilmiş kişinin düşünceleri ve duyguları değiştirilebilir. Psikologlar hastalıklı düşünceleri yok etmek, sağlıklı düşünceler kazandırmak, ego gücünü arttırmak için bu yöntemi kullanırlar. Her bilimsel yöntem gibi hipnoz da, bu işi etik yapmayanlar tarafından yanlış amaçla kullanılabilmektedir. Hipnozda ilk şart iki tarafın birbirine güvenmesidir. Daha sonra kişide konsantrasyon gücü arttırılır, uygun telkinle geçmişine götürülebilir. Beyni yıkanabilir ve yanlış şeylere de inandırılabilir. Ancak hipnozda olan kişiye istemediği şeyi yaptıramazsınız. Bazı kişiler telkine çok daha yatkındır, kolaylıkla hipnoza girerler. Fakat obsesif ve paranoyak olarak tanımlanan, güvensizlik özelliği fazla olan kişileri hipnoz edip transa geçirmek çok zordur.

Uzaktan karşısındaki kişinin düşüncelerini algılamak ya da kendi düşüncelerini de karşısındakine aktarabilmek mümkün mü? İnsanların geçmiş, gelecek ve şimdiki zaman hakkında bilgi edinmesi çok ilgi çeken bir konudur.

Kimyasallar:

Kimyasal maddeler yardımıyla insanlar ikna ve telkine yatkın hale getirilebilmektedir. Düşünce ve davranışlarında, halüsinasyonlar görme, canlı, neşeli, güçlü olma gibi hislere dayalı değişimler oluşturulabilmektedir. En tehlikeli olanı ise bazı kimyasal maddeleri almış insanlara belirli komutlar verildiğinde, sorgulamadan belirli süre boyunca komutları yerine getirme isteği oluşmasının gözlenmesidir. Askerlerin savaş gücünü arttırmak, intihar ettirmek ya da insan öldürtmek amacıyla bazı çalışmaların yapıldığı iddia edilmektedir. Kimyasal etki maddeleri arasında kokuların özel bir rolü vardır. Kokular, insan ruhunu ve psikolojisini güçlü şekilde etkileyen faktörlerdir. Belli bir kokunun insanı belli bir tavır ve eyleme yönlendirilebileceği konusunda çalışmalar devam etmektedir. Bazı mağazalarda belli bir koku yayıldığında mal satışının yüksek seviyelere ulaştığı gözlemlenmiştir.

Kimyasallarda hedef zihin genellikle dönüştürülmek, farklı bir yapıya büründürülmek, dışa bağımlı hale getirilmek, sindirilmek ya da silinmek istenir. Bunun için tıbbi ve LSD

gibi bir takım özel üretilmiş, insan algısını devşirecek güce sahip halüsinojen ilaçlar kullanılır. Kişiye belirli aralıklarla verilen bu ilaçlar zihninde dönüşüme neden olur. Aynı anda yapılan psikolojik telkinler ile kişinin benliği değiştirilebilir. Belirli dozda alındığı zaman; sinir sistemine etki ederek, akli, fiziki ve psikolojik dengeyi bozan, toplum içerisinde iktisadi ve sosyal çöküntü meydana getiren, alışkanlık ve bağımlılık yapan, kanunların kullanılmasını, bulundurulmasını ve satışını yasakladığı maddelere "uyuşturucu madde" denir.

Genetik:

Günümüzde

- DNA üzerinden biyolojik iletişim sağlanması,
- Gen haritası ile çevrenin ve kişisel geçmişin genler üzerindeki etkisi,
- Genler üzerinden davranış değişikliklerinin diğer nesle nasıl aktarıldığı konularda araştırmalar yapıldığı bilinmektedir.

İnsan beyninin işleyişi konusunda epigenetiğin etkileri konusunda yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Bilindiği gibi X ve Y diye adlandırılan iki kromozom cinsiyeti belirler. Dişide XX, Erkekte XY kromozomları vardır. Babadan oğula geçen Y kromozomu, DNA daki değişiklikleri kuşaktan kuşağa saklama ve aktarma özelliğine sahiptir. Y Kromozomlarındaki kalıtsal özelliklere ise gen denir. Deneyimler, göçler ve hastalıklardan kaynaklanan değişimlerin kalıtım yoluyla nesilden nesile aktarılan tarihi bilgileri toplar ve saklar.

Embriyodan kişinin genetik özelliklerini taşıyan ve organlara dönüşme yeteneği bulunan kök hücre elde etme çalışmaları ile kopyalama (klonlama), kanser tedavisi, hastalıklara dayanıklılık, hücrelere yeni yapılar ekleme (yaşlılığı engelleme), bağışıklık sistemlerinin kuvvetlendirilmesi, doku yenileme (damar sertliği) mümkün hale gelmiştir.

Tohumlar ile oynama, ilik nakli uygunluğu için kan örnekleri toplanması, genetik harita ve gen bankası oluşturulması, ırkların veya insanların köklerinin araştırılması (Etimoloji: Kök bilimi) da genetik konularında yapılan çalışmalar olarak sıralanabilir.

Kalıtsal bilgileri kodlayan bileşik DNA olarak adlandırılmaktadır. Doku analizi ile kemik parçaları, kan, diş fırçasından alınan dokulardan DNA yapısı belirlenebilmektedir. Doku çoğaltma, DNA üzerinden biyolojik iletişim sağlanması, Genetik ile hastalık tanı yöntemleri konusunda da çalışmalar yoğun olarak devam etmektedir.

Doğaüstü olaylar:

Bazı olayları hissetmemizde duyu organlarımızın algılama aralıkları ya da beynin değerlendirme aralıkları ile ilgisi olabilir mi? Doğal olarak duyu organların topladığı veriler beyine iletilmekte, kayıt edilmekte, işlenmekte ve kayıt edilmektedir. Burada önemsenmesi gereken nokta hassasiyet aralığı ya da limit sınırlarıdır. Duymadığımız halde nasıl hissettik acaba? Bize hissettirilmedi ama beyin veriyi sakladı, işledi lakin hissetmeden farkına mı vardık?

Bedensiz varlıklarla sadece bilgiye ulaşmak değil, insan beynini etki altına almak ve yönlendirmek de mümkün. Ruhani dünyanın da kendi içerisinde bir düzeni var, bu düzen kavranabilir, teste tabi tutulabilir, kontrol edilebilir ve sistemleştirilebilir. Yani insani fizik yasalarına metafizik varlıklar vasıtasıyla müdahale edilebilir. İyi ile kötünün savaşında büyü, hayati bir unsur gibi gösterilirken insanlara 'özel güçler olmaksızın savaşamayacakları' alt mesajı verilmek istenir.

Hedefteki kişinin iradesi dışında belirli bir hedefe yönlendirilmesi için sihir, büyü hatta fal etkili bir yöntemdir. Böylece kişi kendi dünyasında anlamlandırmadığı eylemleri yapmak zorunda olduğu hissine kapılır. Büyü ve sihir insanlık tarihi kadar köklü bir geçmişe sahip.

Sıra dışı olaylara tanık olanlar, olanları ruhlarla, canavarlarla ya da diğer dünyadan varlıklarla karşılaşma olarak algılalar. İnsanoğlunu büyülemeye devam eden görseller ve anlatılar;

- Tarih öncesi kalıntılar
- Doğada açıklanamayan fosil izleri, ışıklar, taş yapılar
- Kehanetler
- Psişik Güçler
- Uzaylılar
- Hayaletler, cinler
- Ölüm sonrası yaşam

Telegram:

Karşılıklı etkileşime girildiği ortamda bulunan cisimlerin halüsinasyon görmeyi tetiklediğine; irade ve isteği dışında, şuur kaybına uğradıkları, silüetler gördükleri iddia edilir. Hatta gördükleri silüetler ile iletişime geçtiklerine ilişkin anlatımlar da bulunmaktadır. Telegram zihin kontrol operasyonunda, beyinin belirlenmiş bölgelerine nokta uyarılar verildiğinde davranış değişikliği oluşturduğu ilkesine dayanır. Beyini etkilemek için cisimlerin içerisine kimyasal ilaçlar konulduğu, ya da enerji dalagaları yayan nano cihazlar yerleştirildiği de iddia edilmektedir. Bu tanımlar aşırı psikolojik baskı, kültürel farklılıkların çatışması, çözülemeyen problemlerin altında ezilenlerin anlatıları olabilir mi?

Buna maaruz kaldığına inanan mağdur sayısı oldukca fazladır. Beynin belirlenmiş bölgelerine "şok uyarı" ifadesi çok iyi analiz edilmelidir. Dışarıdan şok uyarılar konusu, teknolojik ve bilimsel araştırma alanına girdiğinden, uygulamanın zor olduğunu göstermektedir. Zihinsel olarak yönetemeyecekleri bir yükün altına girenlerin akıl sağlığının yeniden yerine getirilmesi çok zor, genelde imkansızdır. Burada önemsenmesi gereken beyini tetikleyici unsurlar olmalıdır. Tekikleyici unsurlar dış ve içsel unsurlar olarak sıralanmaktadır. Asıl tehlikeli olan içsel tetikleyici unsurlardır. Özellikle saldırı ya da kuşkuya dayalı şüpheler, sürekli beyinde tekrar edilirse içsel, sıralı tetikleyici olarak kendini göstermeye başlamaktadır. Kişi normal hayatına devam ederken, hatta uyurken, bu teyikleyici unsur, şok uyarıcı verilmiş gibi kişiyi tepkisel devranış vermeye yöneltmektedir. Süreç içerisinde içsel şok uyarmanın dışarıdan yapıldığı kanısı da oluşturur. Hele birde baskı altında olduğu, tehdit ya da kuşkuların yaşanmışlığının etkileri ya da gerçekliği devam ediyorsa, kişi doğrudan doğruya dışarıdan saldırıya maaruz kaldığına inanabilir.

Günümüz medya ve pazarlama teknikleri başta olmak üzere, belirli politikaları yaymak isteyenlerin propaganda faaliyetleri, manipüle ve kışkırtıcı oyunları farkında olsak da olmasak da sürekli beynimizin içerisinde. Öte yanda sağlıksız toplumların eğemen olmaya başladığı bencil, empatiden yoksun insanlar ile birlikte yaşıyoruz. İster istemez bu insanların izleme, dedikodu, rahatsız edici davranışları ile sürekli karşı karşıya yaşıyoruz. Bunları yok saymak isek, ya da bir şekilde baş edemez isek, bu yapıdaki sağlıksız insalar çok tehlikeli dış uyarıcı olarak tetikleme yapabilirler, hele birde etkilendiğinizi fark eder iseler, yandınız kurtuluşunuz yok, acilen çevre değiştirmenizi öneririm.

Teknolojideki gelişmelerin yanı sıra, aşırı kalabalıklaşırken bireyselleşme, özellikle ses ve görüntü başta olmak üzere gürültü seviyesini ve çeşidine duyarlılığı artırmaktadır. Görme ve işitme organlarının eşik seviyesindeki hızlı değişimler birer dış şok uyarıcı olarak tetikleyici unsur olabilmektedirler. Tehlikenin tırmanışını simgeleyen ve riskli olan içsel şok uyarıcılardır. Doğrudan doğruya akıl sağlığını dönüş olmayacak şekilde tahrip etmektedir. İkna edilmeyi ret eden dış saldırı olduğu inancı, beyinde gerçeğe dönüştürüldüğünde konu kapanmış olur. Kişi akıl sağlığını kaybetmek üzeredir.

Telekinezi:

Yunanca "uzaktan hareket" ettirmek anlamına gelir maddeler üzerinde düşünce gücüyle etki yapma olarak da tanımlanır. Telekinezinin gerçekliğine dair hiçbir bilimsel kanıt yoktur. İddialar yaygındır. Telekinezi deneyleri, bilim adamları tarafından yeterince kontrollü ve tekrarlanabilir olmamaları yüzünden eleştirilmektedir. Ancak bazı deneyler analiz edildiğinde telekinezinin algı kandırmacası olduğu görülmektedir. Telekineziyi gerçekleştirebildiğini iddia edenler arasında en ünlüleri Rus psişik Nina Kulagina ve İsrail'li psişik Uri Geller'dir. Öne sürdükleri "fiziksel medyumluk yeteneğine sahip bazı insanlar tarafından eşyaların el veya bilinen diğer araçların yardımı olmaksızın uzaktan hareket ettirilebilmesi paranormal olayını adlandırmak üzere kullanılmaktadır. Parapsikologlar bu var sayılan olayları psikokinezi kapsamında ele alırlar.

Telekinezi, düşünce gücünü yoğunlaştırarak canlı veya cansız varlıkları hareket ettirmek olarak tanımlanmaktadır. Telekinezi deneyleri, bilimadamları tarafından yeterince kontrollü ve tekrarlanabilir olmamaları yüzünden eleştirilmiştir. Ancak bazı deneyler telekinezinin gerçekliği konusunda bir yanılsama yaratmıştır. Telekineziyi gerçekleştirebildiğini iddia edenler arasında en ünlüleri Rus psişik Nina Kulagina ve İsrail'li psişik Uri Geller'dir.

Bu tür komplo teorileri ile uğraşmak yerine geleceğimizi yönlendirecek ve önümüzdeki yıllarda başlayacak uzaya doğru yolculuklar da kullanılacak teknolojilere yönelik akıl oyunları geliştirmemiz gerekmektedir. Gelişmiş ülkelerin hiçbirinde, bizdeki kadar komplo teorileri üretilmez. Onlar geliştirilen teknolojilerin yarınlarını nasıl şekillendireceğini, hayallerini tartışırken bizler akıl sağlığımızla oynuyoruz. Onlar yaşlanan nüfuzun ya da uzuvları olmayan insanların daha sağlıklı yaşaması ve isteklerinin önceden anlaşılması için elektromanyetik tabanlı teknolojiler geliştirirken bizler duygusala saldıran zorbalar üretiyoruz. Duygusala saldıran zorbalara karşı duramadığımızda ya da saldırıları durduramadığımızda düşmanımızda olan lakin bizde olmayan çok güçlü bir silah arıyoruz, “Elektromanyetik”.

Unutmayalım, akıl sağlığı; engellenemez değişimlere, yaralayıcı tecrübelere ve acı kayıplara karşı yaşama tutunabilmektir. Çatışmaları, üzüntüleri bastırmaya çalışmak yerine onları anlamayı ve onlardan kaynaklanan stresle başa çıkmayı öğrenmek gerekir. Sağlıksız iletişimin olduğu bir toplumda, düşünen ve sorgulayan insanların akıl sağlığına daha da dikkat etmeleri gerekmektedir. Psikopatların işgal ettiği bir dünyada onlara av olmamak için akıl sağlığını koruyucu tedbirler geliştirilmelidir.

Nörolografik programlama:

Nörolografik programlama (Neuro Linguistic Programming - NLP), insanların zihinsel ve duygusal davranış biçimlerini modellemek ve değiştirmek için tasarlanmış bir alternatif terapi ve algı değiştirme yöntemidir.

İnsanların çevrelerini nasıl algılayıp ne şekilde tepki gösterdikleri, nasıl iletişim kurdukları ve davranış kalıplarını nasıl oluşturdukları üzerine yapılan araştırmalar algısal davranış programlama Neuro Linguistic Programming olarak adlandırılmaktadır. NLP Hepimizin beyninde var olan zihinsel bellek haritasının deneyimlerimize bağlı olarak değişebileceği hatta yanlış şekillendirileceği üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Dikkatimizi etkili kullanarak bilinç dışımızı kontrol altına alabileceğimiz savunulmaktadır.

Telepati – Uzaduyum:

Telepati ya da uzaduyum bireyler arasında bilinen beş duyunun yardımı olmaksızın gerçekleştiği ileri sürülen bilgi aktarımıdır. Bir başka deyişle, telepati parapsikolojide incelenen para normal bir yetenek olup, bireyler arasında duyular-dışı algılama yoluyla düşünce, fikir, duyum veya imajların aktarılmasını sağladığı ileri sürülen tesir irtibatıdır. İnsanlarda, zamanla körelmiş olduğu belirtilen bu yeteneğin aslında herkeste değişik derecelerde mevcut bulunduğu ve çeşitli deneme egzersizleriyle geliştirilebileceği ileri sürülür. Araştırmacılar Avusturalya'daki bazı orman kabilelerinin beş duyu dışında bir iletişim yöntemi kullandıklarını bildirmektedir.

İnsanların geçmiş, gelecek ve şimdiki zaman hakkında bilgi edinmesi çok ilgi çeken bir konudur. Uzaktan karşısındaki kişinin düşüncelerini algılamak ya da kendi düşüncelerini de karşısındakine aktarabilmek mümkün mü? Zaman ve mekandan bağımsız görme, düşünme, hissetme ya da sembolizm tarzında ortaya çıkan etki alışverişine telepati denir. Örneğin, bir arkadaşımız birden bire karşımız çıktığında, 'Ne tuhaf, şimdi seni düşünüyordum' deriz. Geleceği görebilme gücü altıncı his de denilen bir algılama biçimi olarak adlandırılmaktadır.

Rüya laboratuvarlarında telepati yolu ile kavram ve imaj uyandırma deneyleri yapılmaktadır. Uzaktan görme ve hissetme özellikleri olduğunu iddia eden insanların, bunu nasıl başardıkları ilgi çeken konulardır. Uzaktan görme ve hissetme ile duyu görü veya beden dışı sezgi denilen yöntemde, bazı deneklerin, bir odaya gizlenen nesnelerin yerini tespit etmeyi başarabildiği iddia edilmektedir.

Zaman ve mekandan bağımsız görme, düşünme, hissetme ya da sembolizm tarzında ortaya çıkan etki alışı ve verişine telepati denir. Örneğin, bir arkadaşımız birden bire karşımız çıktığında, 'Ne tuhaf, şimdi seni düşünüyordum' deriz.

Duyu görü (Clairvoyance) ile geleceği görebilme gücü altıncı his de denilen bir algılama biçimi olarak adlandırılmaktadır. Rüya laboratuvarlarında telepati yolu ile kavram ve imaj uyandırma deneyleri yapılmaktadır. “Remote Viewing / Remote Sensing” denilen uzaktan görme ve hissetme özelliği olan insanların, bunu nasıl başardıkları konusu bilimin ilgi alanına girmektedir. Uzaktan görme ve hissetme ile duyu görü veya beden dışı sezgi denilen yöntemde, bazı denekler bir odaya gizlenen nesnelerin yerini tespit etmeyi başarabildiği iddia edilmektedir. Sesin, elektromanyetik frekansın ve lazerin varlığı başka dalga boyların varlığına olan inancı artırmıştır. Uzaktan hissetmenin elektromanyetik işleyişi çözülebilirse insanlığın kaderi bundan etkilenecektir.

3.5. Akıllı makinelerin esiri olanlar

İnsanı insan yapan değerler tartışılırken insan, hayvanlarla ya da makinelerle karşılaştırılır. İnsanı diğerlerinden ayıran temel özellikler: zeka, sağ duyu, düşünme ve sorgulama olarak sıralanır. İnsanlar akıllı makineler ile yaşamaya devam ederse gelecekte makineleşen insanlar ile makineler arasında pek bir fark kalmayabilir. Makineler insanları esir alacak diye korkarken, insanlar kendi kendileri bilerek ve isteyerek akıllı dedikleri makinelerin kölesi haline getirmektedir.

Günümüzde gençlere anı yaşama olgusu verilmekte, gelecek vizyonundan yoksun, kendinden başka kimseyi düşünmeyen, dış görünüşe önem veren, politik görüşü olmayan, dinsel ve kültürel inançları önemsemeyen ya da onların kölesi olan bir gençlik yaratılmaktadır. Eritme potası bir anlamda öğütme değirmenine dönüşmektedir.

Toplumsallaşmamızı sağlaması gereken sosyal medya ve akıllı telefonlar aslında sosyal ilişkilerimizi donuklaştırdı, hatta bütünüyle kopardı. Akıllı telefona bakmaktan zombileşmiş, yani ölmeden hortlak olmuş ölümlüler… Akıllı telefonda mesaj yazarken ya da okurken yola bakmadan karşıdan karşıya geçen, uçuruma doğru ilerleyen bir nesil. Buna otomobil kullanırken akıllı telefon kullananları da ekleyin ve sonra da yarattığı trafik canavarını düşünün… Bu nedenle de akıllı telefonlar insanların ahmaklığı yüzünden kazalara neden oluyor. Artık birçok büyük kentte tramvayların geçtiği yollarda yerler ışıklandırılmış. Gözü aşağıya doğru olanlar tramvay yolunun geçtiğini görsün diye…

Bazılarının binlerce Facebook, on binlerce Twitter arkadaşı var ama hâlâ yalnızlıktan şikâyet ediyor! Ne kadar dokunaklı değil mi? Zira zaman kazandırması gereken sosyal medya ve akıllı telefonlar, aslında zamanımızı çalan kollu kumar makinelerine dönüşmüş durumda. Akıllı telefon kullananlar artık kimseyle ilgilenmez, eğlenmez, konuşmazlar olurlar... Bu adamların uğradığı diyarlar çoraklaşır hatta renkler bile soluklaşır…

Oteldeyiz, çocuk 10 yaşında, elinde akıllı telefon, çevreden kopmuş. Biraz sonra annesi elinde yemek tabağı ile geldi. Kaşık ve çatal ile çocuğuna yemek yedirir. Çocuğun gözleri akıllı telefonun ekranında, elleri tuşlarında; ağzın açıyor, anne yemeği ağzının içerisine sokuyor ve çekiyor; çocuk çiğniyor ve yutuyor.

Akıllı makineleri olan iki ayaklı makineler:

Hepimiz birer robot olma yolunda ilerliyoruz. Mesajlar hayatımızın ne kadar önemli bir parçası oldu ki. Mesaj yazarken insanların hislerini gösteren bir yazı tipi yok ama yakında o da olur diye korkuyorum. İnsanların sesini duyup gözlerine bakarak konuşmak ne kadar güzeldi. Birçok şeyi teknoloji yüzünden kaybettik. Bence bu iletişimsizlik bizi daha sinirli ve birbirimize tahammülsüz hale getirdi. Garip bir yöne savruluyoruz.

Elektronik taciz:

Elektronik takip özel hayata saldırı mı? Eğer birileri zarar vermek veya kötülük amacı ile size ait bilgileri yasal olmayan yollardan elde etmek veya çalışmanızı engellemek için elektronik cihazlar kullanıyorsa bu bir elektronik tacizdir. Anayasa'da, herkes, haberleşme özgürlüğüne sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır, yöntemine uygun olarak verilmiş yargıç kararı olmadıkça haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz demesine rağmen, ne yazık ki, yasal olmayan elektronik ortamda dinlemeler ve izlemeler çok yaygın bir şekilde yapılmaktadır.

4. Elektromanyetik Dalgalar

Yönlendirilmiş enerji kaynakaları ısı, ışık, lazer, ses, sonik patlamalar, nükleer, gaz, koku, kimyasallar, gürültü, kozmik dalgalar, elektromanyetik dalgalar, çekim kuvvetleri v.s. olarak sıralanır.

Yönlendirilmiş enerji kaynakları ve özellikle elektromanyetik dalgalar ile saldırının ortak noktası beyine saldırı olarak algılanmasıdır. Saldırı, yönlendirilmiş enerjinin belirli hedefe yöneltilmesi şeklindedir. Telegram, elektromanyetik ve nöromanyetik dalgalar konusunda anlatılanlar internet ortamında araştırıldığında, insanın akıl sağlığına saldırma amaçlı olduğu gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Elektromanyetik algılama konusunda yapılan araştırmalar, sokaktaki vatandaşın bireysel olarak odağına saldırı olarak yerleştirilmesinin amacı bilgi kirliliği oluşturmaktır. Öncelikle insanın akıl sağlığını etkileyen olumsuz faktörler çok iyi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.

İnsan davranışını etkilemeye yönelik sistemler üzerine çalışmalar yapıldığına dair gerek komplo, gerekse bilimsel çok sayıda yayın mevcuttur. İnternette bu sistemlerin izleri de mevcuttur. Unutulmaması gereken bunlar çok pahalı cihazlardır, ve bu cihazların kullanımı özel izne tabiidir. Ayrıca elektromanyetik dalaglar havada yayınım yaptığı güzergah boyunca çok hızlı zayıflamaktadır. Duvardan geçerken, hatta pencereden geçerken tamamen zayıflamakta ve etkisi yok olmaktadır. Etki oluşturması için birkaç metreden ve çok yüksek güçte yayınım yapılması gerekir. Yönlendirilmiş enerji ile saldırının varlığı ortamdaki parazit etkilerden anlaşılmaktadır..

İnsanların davranışlarının elektromanyetik dalgalalar ile kontrolünün analizi konularında araştırmalar yapıldığı doğrudur. Bunun sokaktaki vatandaşa kadar gelip onların psikolojini bozacak olması, mümkün değildir. Elektromanyetik saldırı altında olduğuna inanan insanlara hemen şu soruyu sorarım, neden sen? Seni neden seçtiler? “Rasgele seçildim, özel olarak beni buldular, Beni sevmiyorlar, beni yok etmek istiyorlar” gibi açıklamalar doğru değildir. Öncelikle akıl sağlığının olumsuz etkilendiği kabul edilmelidir. Kişi ikna olmuyor ve sürekli kendisine saldırıldığını ön plana çıkarıyorsa akıl sağlığı ile sıkıntılar başlamış demektir. Birde eğer karşıdakini dinlemekten çok doğrudan kendisine inanılmasında ısrar ediliyorsa, bu durumun da daha da vahim olduğunu gözlemledim.

4.1. Elektromanyetik Yayınım

Elektromanyetik yayınım (radyasyon), bütün evreni kuşatan bir enerjidir. Gözümüze çeşitli renkler halinde görünen ışık da elektromanyetik radyasyonun bir parçasıdır. Elektromanyetik ışıma, tüm kainatta yayılan bir enerjidir. İnsan bu enerji ortamı etkisi altında yaşamını sürdürebilmektedir.

Nikola Tesla (1856, 1943, New York), Sırp asıllı mucit, elektrik ve makine mühendisidir. Alternatif akım ile çalışan sistemlerin ilk mucididir. Yüksek gerilim ve yüksek frekanslı elektrik iletimi konusundaki araştırmalar, Nicola Tesla'yı Colorado Springs yakınlarındaki bir dağın üzerine dünyanın en güçlü radyo vericisini kurup çalıştırmaya yöneltti. 60 metrelik direğin etrafında, 22,5 metre çapında, hava çekirdekli transformatörü yaptı. İstasyondan birkaç mil uzaklıkta enerjiyi kullanırken, Nicola Tesla ilk insan yapımı şimşeği oluşturdu. Bir direğin tepesindeki 1 metre çaplı bakır küreden, 30 metre uzunluğunda, kulakları sağır eden şimşekler çaktı. TESLA yapay depremler yapabilecek, ölüm ışınından ve kimsenin geçemeyeceği manyetik bir kalkandan bahsetti (Tesla Kalkanı), hatta dünyayı bir elma gibi ikiye bölebilecek güçte silahlar yapılabileceğini söyledi.

Elektromanyetik darbeli atış etkisi ilk olarak havada patlatılan nükleer silahların denenmesi sırasında gözlemlendi. Bu enerji darbesi etki alanında bir elektromanyetik alan oluşturup, bu alana maruz kalan iletkenlerde ve elektronik cihazlarda kısa süreli ama binlerce voltluk bir gerilim oluşturdu. Bu darbeli atışların özellikle elektronik ekipmanlarda geri dönüşü olmayan hasarlara da sebep olabileceği gözlemlendi. Tesla Kalkanının özellikle kritik tesislerin (nükleer santraller, barajlar, silah fabrikaları, silah depoları, rafineriler...) korunmasında kullanılmak üzere çalışmaları devam etmektedir.

Elektromanyetik dalga spektrumu düşük frekanstan yüksek frekansa,

1) Radyo Dalgalar
2) Mikro Dalgalar
3) Kızıl ötesi
4) Görünen Işık
5) Mor Ötesi
6) X-Işınları
7) Gamma Işınları olarak sıralanır.

Görünür ışığın (Visible) dalga boyu 10^{-6}m den küçük elektromanyetik dalgalar, iyonize dalgalar olarak adlandırılmaktadır.

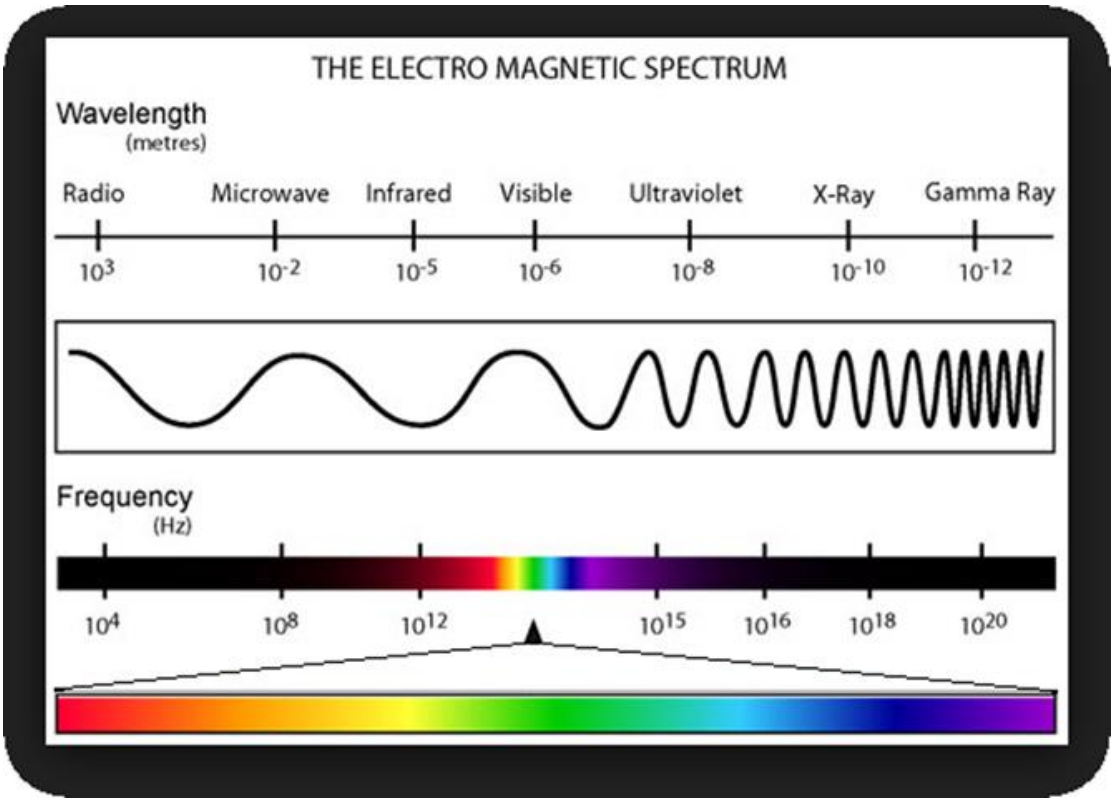

Yayınım (Radyasyon), dalga, parçacık veya foton olarak adlandırılan elektromanyetik yayınım yapan enerjidir. Radyasyon, tüm evreni kapsayan ve birlikte var olduğumuz bir enerji yayınım biçimidir. Radyo dalgaları, x-ışınları, güneş ışınları günlük hayatımızda alışkın olduğumuz radyasyon çeşitleridir.

Elementlerin en küçük kimyasal yapı taşı olan atomun temel parçacıkları: Proton, Nötron ve Elektrondur. Yüksüz nötron ve pozitif yüklü protonların bulunduğu atomun merkezi çekirdek olarak adlandırılır. Çekirdeğin etrafında yoğunluğu yer yer azalıp çoğalan elektron bulutları bulunur. Elektriksel yük yönünden nötr bir atomda çekirdeği çevreleyen eksi yüklü elektronlarla artı yüklü protonların sayısı eşittir. Çekirdekten belirli uzaklıklarda bulunan, negatif yüklü elektronlar, kendi etraflarında ve çekirdeğin etrafında çok hızlı hareket ederek dönerler. Çekirdek tarafından çekildikleri için dışarı fırlamazlar; kendi etraflarında çok hızlı döndüklerinden dolayı çekirdeğe düşmezler.

Nötronlarla bombardımanı sonucunda çekirdeklerin parçalanması ile büyük bir enerji açığa çıkmaktadır (Nükleer enerji üretimi). Bu tepkimeye "fisyon" adı verilmektedir. Güneş örneğinde görüldüğü gibi atom çekirdeklerinin çok yüksek sıcaklıkta yüksek enerjiye ulaşarak çarpışması ile füzyon tepkimesi oluşmaktadır.

Radyasyonu temel olarak iki şekilde sınıflandırabiliriz. Bunlar "parçacık" ve "dalga" tipi radyasyonlardır. Parçacık radyasyonu; belli bir kütle ve enerjiye sahip çok hızlı hareket eden minik parçacıklar gözle görülemeyecek kadar küçüktürler. Belli bir enerjiye sahip ancak kütlesiz radyasyon çeşidi olan dalga tipi radyasyon titreşim yaparak ilerleyen elektrik ve manyetik enerji dalgaları gibidir. Görünür ışık, dalga tipi radyasyonun bir çeşididir. Dalga tipi radyasyonların tümü ışık hızıyla ($3x10^8$ m/saniye) yayılırlar.

Parçacık ve dalga tipi radyasyonları, "iyonlaştırıcı" ve "iyonlaştırıcı olmayan" radyasyonlardır. İyonlaştırıcı radyasyonlar, tüm canlılar için zararlı olabilecek radyasyon çeşitleridir. Başlıca beş iyonlaştırıcı radyasyon çeşitleri; Alfa parçacıkları, Beta parçacıkları, X ışınları, Gama ışınları ve Nötronlardır.

Elektromanyetik alış gücü, Pr (1) nolu denklem ile tanımlanır (Friis denklemi). Elektromagnetik dalga yayınım yaparken uzaklığa bağlı olarak zayıflar.

$$P_r = P_t\ G_t\ L_t\ G_r\ L_r\ (\frac{\lambda}{4\pi R})^2 \qquad (1)$$

Burada
P_r: alış güç seviyesi, (Watt)
P_d: alış güç yoğunluğu, (W/m^2)
P_t: verici çıkış gücü, (Watt)
G_t: verici anten kazancı, (numerik),
L_t: verici tarafta hat kaybı, (numerik),
G_r: alıcı anten kazancı (numerik),
L_r: alıcı tarafta hat kaybı (numerik),
R: Alıcı verici antenler arasındaki uzaklık (metre),

$$\lambda = \frac{c}{f}$$

Burada
λ: dalga uzunluğu, (metre),
c=ışık hızı=3 x 10^8m/s
f=frekans, (Hz=1/s) dir.

(1) Nolu denklem logaritmik olarak düzenlenirse, Pr, dBm cinsinden aşağıdaki biçimde yazılır.

$$P_r = P_t + G_t + G_r - L_t - L_r - FSL \qquad (2)$$

FSL: terim serbest uzay yol kaybı olarak adlandırılır.
$FSL = 32.45 + 20\log(R_{km} \times f_{MHz})$

Verici antenden R m uzaktaki güç yoğunluğu

$$P_d = \frac{P_t G_t L_t}{4\pi R^2} \qquad W/m^2 \tag{3}$$

Serbest uzaydaki uzak alanda elektrpmagnetik dalganın taşıdığı güç yoğunluğu elektrik alan şiddetinden de hesaplanır.

$$P_d = \frac{E^2}{\eta_0} = \frac{E^2}{120\pi} \qquad W/m^2 \tag{4}$$

(3) ve (4) nolu denklemlerden elektrik alan şiddeti güç yoğunluğu ya da verici gücü cinsinden hesaplanabilir.

$$E = \sqrt{120\pi P_d} = 19.4\sqrt{P_d} = \frac{5.48}{R}\sqrt{P_t G_t L_t} \qquad V/m. \tag{5}$$

4.2. Elektromanyetik Saldırı

Yüksek güçlü elektromanyetik dalgalar (HPEM-High Power Electromagnetic) tek darbe veya bir dizi darbe aracılığı ile belirlenen süre boyunca, yüksek güçte elektromanyetik ışıma yapmak üzere tasarlanır. Elektromanyetik enerjinin iletken ya da yarıiletken elektronik devreler ile etkileşiminde HPEM sinyalinin şiddeti, yükselme hızı, süresi, frekansı gibi özelliklerinin her biri önemlidir. HPEM kaynakları tarafından üretilen elektromanyetik enerji ile hedefteki elektronik teçhizatın çalışması engellenir, hatalı çalışmaya sevk edilir ya da tahrip edilerek çalışamaz hale getirilir. HPEM ışıması altındaki elektronik hedef üzerinde gözlenen etki, enterferanstan, kalıcı hasara kadar çeşitli seviyelerde değişebilmektedir.

1 amperlik akımın oluşabilmesi için İletken ortamda 1 saniyede $6{,}25 \times 10^{18}$ elektronun geçmesi gerekir.

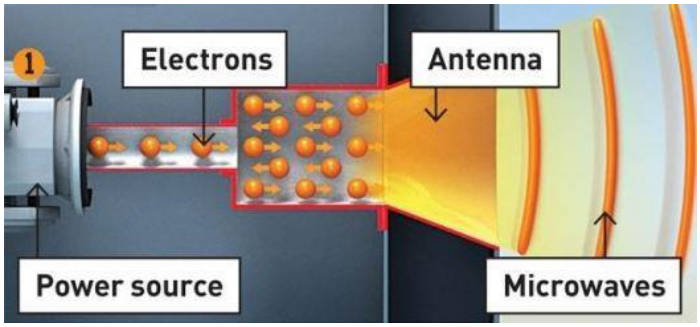

Yüksek güç yayan elektromanyetik enerji kaynağı oluşturmak için, Megawatt ve ötesinde Gigawatt mertebelerinde hareket halinde elektrik üreten enerji kaynaklarına ihtiyaç bulunmaktadır. Yüksek güçteki elektrik enerjisinden elektromanyetik enerji elde edebilmek için plazmatik ortamda elekron akışı sağlanmalıdır. Yüksek güçlü elektromayetik enerji kaynakları elde edilirken, yüksek çıkış darbe gücünden elektrovakum cihazları kullanılmaktadır. Çok yüksek frekanslardaki GHz bandında çalışan ve oldukça yüksek çıkış güçlere sahip olan güç yükselteçlerinde katottan yollanan ve anoda doğru hızlanan elektronlar, akış yolunda kollektöre doğru, döngüsel olarak hızlanır ve yavaşlar. Böylece salınımı ritmine bağlı olarak tekrarlanan bir elektron ışıma paketi ortaya çıkar (foton). Bu .ok yüksek frekanslı salınım, giriş sinyaline göre oldukça yükselmiş bir elektromanyetik çıkış gücü sağlar. Foton, elektromanyetik alanın kuantumu, Işığın temel "birimi" ve tüm elektromanyetik ışınların kalıbı olan temel parçacıktır. Foton, elektromanyetik ışımaya ait kuvvet taşıyıcısıdır. Foton hem dalga hem de parçacık özelliği gösterir.

Elektron hızlandırıcı mikrodalga sistemleri ile megwatt güçündeki enerjiden gigawatt gücündeki mikrodalga enerjiye, gigawatt gücündeki enerji kaynağından ise terawatt gücündeki mikrodalga enerjiye dönüşüm sağlanabilmektedir. Bu mikrodalga enerji, yönlü anten sistemleri üzerinden ile hedefe odaklandığında muazzam bir yok edici enerji ortaya çıkmaktadır.

Elektromanyetik saldırı, karşı tarafın savaşma gücünü yok eden, azaltan ya da etkisiz hale getiren elektromanyetik enerji yayınımıdır. Beyin fonksiyonlarının çalışmasını uyaran, etkileyen ve değiştiren yönlendirilmiş elektromanyetik enerji kaynakları üzerine çalışmalar yapılmaktadır.

Karşı tarafın savaşma gücünü yok eden, azaltan ya da etkisiz hale getiren yüksek güçte elektromanyetik enerji yayınımı, elektromanyetik saldırının bir parçasıdır. Nükleer silah kullanılmadan elektromanyetik darbe atışı yapan sistemlerde, bir anten üzerinden yönlendirilen yüksek güçlü EM dalgalar hedef ile etkileşime girmesi için frekans karakteristiklerinin elde edildiği EM darbe atış kaynağı ile anten arasına, mikrodalga jeneratörleri ve, veya dalga biçimlendirme devreleri eklenir. Diğer saldırı sistemleri lazer, alev alan tuzaklar ve radyo kontrollü patlayıcılar olarak sıralanır.

Elektromanyetik enerji, belirli bir kayıpla olsa da toprak altı, duvar arkası, katlar arası, engellerin ardı gibi kapalı alanlara da nüfuz edebilmekte; eş-zamanlı olarak çok sayıda hedefi etkisi altına alabilmektedir. HPEM kaynakları telefon ve enerji hatları, anten kuleleri, gömülü borular ve tesis topraklama sistemleri gibi yapılara da sızabilir. İletkenler arası ark oluşturabilir, elektronik devre elemanlarına geçici ya da kalıcı hasarlar verebilir. Ayrıca, yapı hiç yalıtılmamış ya da yeterince iyi yalıtılmamışsa HPEM cihazlar arasındaki kabloları da indükleyebilir. Elektromanyetik dalgaların enerji hatları iletken yüzeyler ile de dalga boyuna bağlı olarak etkileşime girerek, istem dışı açıklıklar, yarıklar ve/veya metal olmayan bağlantı yerlerinden cihaza ve onu oluşturan birimlerine nüfuz ederek, hedefe ve bileşenlerine zarar verecek yüksek seviyeli yüksek gerilimleri indükleyebilmektedir.

Elektromanyetik darbe (EMP) etkisi, ilk defa yüksek irtifa hava bombası ile nükleer silahların test edilmesi sırasında gözlenmiştir. Etki çok kısa (yüzlerce nanosaniye) fakat yoğun elektromanyetik darbenin, kaynağından uzaklaşıp gittikçe azalan şiddetle yayılması ile karakterize edilir. Elektromanyetik darbe aslında bir elektromanyetik şok dalgasıdır. Bu enerji darbesi, özellikle de patlaması sırasında güçlü bir elektromanyetik alan üretir. Açıkta bırakılan elektrik iletkenleri (teller gibi) veya baskılı devre kartlarındaki iletken izler üzerinde, maruz kaldığı yerde binlerce Volt olan kısa ömürlü geçici gerilimler üretmek için yeterince güçlü olabilir.

EMP sonuçlarının askeri öneme sahip olması, özellikle bilgisayarlar, radyo ya da radar alıcıları gibi çok çeşitli elektrikli ve elektronik ekipmana geri döndürülemez bir şekilde zarar verebileceği yönündedir. Üretilen alanın yoğunluğuna bağlı olarak, ekipman geri döndürülemez bir şekilde hasar görebilir veya elektriksel olarak yok edilebilir. Meydana gelen hasar yıldırım çarpmalarına maruz kalındığında yaşanan hasardan farklı değildir ve ekipmanın tamamen ya da en azından önemli bölümlerinin değiştirilmesini gerektirebilir.

Ticari bilgisayar ekipmanı, özellikle yüksek gerilim geçişlerine maruz kalmaya çok hassas olan yüksek yoğunluklu Metal Oksit Yarı iletken (MOS) devre elemanlarından oluştuğu için, EMP etkilerine açıktır. MOS devreleri için önem taşıyan şey, kalıcı olarak onları sarmak veya yok etmek için çok az enerjiye ihtiyaç duyulması, ondalık voltajı aşan herhangi bir voltajın, elemanı etkin bir şekilde yok eden kapak parçalanması olarak adlandırılan bir etki yaratmasıdır. Darbe, termal hasar verecek kadar güçlü değilse bile, ekipmanın güç kaynağı, yıkıcı işlemi tamamlamak için kolayca yeterli enerji tedarik edecektir. Hasarlı aygıtlar hala çalışabilir, ancak güvenilirlikleri ciddi şekilde bozulacaktır. Ekipman şasisine göre ekranlama elektroniği, sadece sınırlı korumayı sağlar; ekipmanın içine ve dışına çıkan kablolar, aslında anten gibi davranır, bu da aslında yüksek voltaj geçişlerini cihaza yönlendirir.

HPEM üretimine yoğun göreceli elektron ışını teknolojisinin muazzam güç ve enerji depoları kullanılır. Bu nedenle, klasik mikrodalga elektroniğindeki minyatürlüğe doğru eğilime ters düşüyor. Çünkü katı hal aygıtları kendi zirve güç kapasitesini sınırlıyor.

II. Dünya Savaşı'ndan bu yana, radar sistemlerinin önemli bir parçası haline gelen magnetron veya radyo dalgası üretecileri geliştirildi. Son yıllarda, önceki teknolojilere göre beş kat daha fazla radyo enerjisi üreten galyum nitridin kullanımına öncülük edilmektedir.

HPEM sistemlerinin tarihsel gelişiminden bu yana konvansiyonel EM dalga üretmede Magnetron, Vircator, TWT benzeri modüller kullanılmaktadır. Çok geniş band elektromanyetik enerji kaynağı üretiminde Marx jeneratörünün çıkışında oluşan ani yüksek voltaj darbesi anlık akım darbesine dönüştürülmekte ve sonucunda ortaya çıkan EM dalganın antenden yayınlanması sağlanmaktadır. Dar band HPEM kaynakları olarak magnetron, MILO, reltron ve virkator olarak sıralanır. Günümüzde üretilen Klystron gibi 100 MW'ı aşan konvansiyonel mikrodalga cihazları 15 GW'a kadar olan güçlere ulaştı. HPEM'lerde pik gücünde 100 MW'u aşan cihazlar 1 ile 300 GHz frekans aralıklarını kapsayan cihazlar kullanılmaktadır.

4.3. Elektromanyetik Dalgaların İnsan ve Çevre Sağlığına Etkisi

İyonize radyasyon insan hücrelerinin değişimine neden oldukları, kanser oluşturdukları ve kromozomları değiştirdikleri için tehlikelidir. İyonlaşmanın olduğu yayınımların diş dökülmesine, kan kanserine ve sakat doğumlara neden olduğu da bilinmektedir. Aynı zamanda X ışınları, Radyum gibi iyonlaşmanın olduğu radyasyonlar kanser tedavisinde kanserli hücreleri öldürmek için de kullanılır. Bu ışınları uzaktan yönetmek ve yönlendirmek şu an mümkün olmamaktadır.

İyonize olmayan dalgalar ise Ses dalgaları, Radyo dalgaları, Mikrodalga, Kızıl ötesi ışık, Görünen ışık, ve Morötesi ışık olarak sıralanır. Radyo ve mikrodalgalar günümüzde çok yoğun olarak kullanılmaktadır. İyonize olmayan dalgalar girdikleri dokulara enerjilerini aktararak ısısını arttırır ya da hücre zarlarının çalışma biçimini değiştirirler. Aşırı ısı artımı dokunun işlevini bozar. Ayrıca dokulardaki hücre zarlarının normal işlevini bozan ısıl olmayan etkiler de gözlenmiştir. Elektromanyetik dalgalar kullanılarak insanların nasıl yönlendirileceği konusundaki çalışmalar, hücre zarlarının verdiği tepkiler üzerine yoğunlaşmıştır. Frekans yükseldikçe taşıdığı enerji büyüdüğünden yüksek frekanslarda dokulara aktarılan enerji büyük olacağından ısınma ve işlev bozucu etkileri de büyük olur.

100KHz ile 10GHz arasındaki radyo frekanslarındaki (RF) elektromanyetik alana maruz kalan vücudun emdiği enerji oranının ölçülmesinde spesifik soğurma oranı (SAR) kullanılır. 70kg ağırlığında bir kişi hareketsiz durumda 80 watta eşdeğer enerji tüketir. Güç yoğunluğu= 80/70=1,2W/Kg. Spor ya da bedensel işlerde bu oran 3 ile 4 kat artmaktadır. Bu mertebelerde elektromanyetik dalgaya maruz kalan organ ve dokuların normal işlevleri ile bu enerjiyi giderebilecekleri ve hasar oluşturmayacağı düşünülmektedir. Standartlar 30 dakika boyunca Elektromanyetik dalgalara maruz kalan doku ve organların sıcaklığının 1 derece artmasını risk olarak belirtmektedir. Bu da 4watt/Kg a karşı düşer. Bu neden ile SAR limitlerinin 10gram dokudaki ortalama değeri 2W/kg olarak kabul edilir.

10GHz in üzerindeki elektromanyetik alanlarda ise mW/cm^2 kullanılır. Elektromanyetik güç yoğunluğuna 6 dakikadan fazla kalınan ortamlarda maruz kalınabilecek güç yoğunluğunun çalışma ortamları için 5mW/cm^2 ve genel ortamlar için 1mW/cm^2 den küçük olması standartlarca önerilmektedir.

İyonize olmayan elektromanyetik ışımada duyarlı organlar; Göz, Baş ve Beyindir. Bu frekanslarda uzun süerli çalışanlarda baş ağrısı, göz yorgunluğu, aşırı halsizlik, bitkinlik ve uykusuzluktan şikayet ettikleri raporlanmıştır. Vücudun sinir sistemini etkilemesi nedeniyle bu rahatsızlıkların oluştuğu söylenebilir. Yüksek gerilim hatları, radar, radyo ve TV vericileri, mobil baz istasyonları gibi telsiz sistemleri elektromanyetik yayınım yaparlar. Bu sistemlerin yaydığı elektromanyetik alana maruz kalan doğal yaşamdaki bitkiler ve hayvanlar elektromanyetik yayınımlardan olumsuz etkilenmektedir.

Elektromanyetik Alanların Etkileri sadece cep telefonları ve baz istasyonlarından değil yüksek gerilim hatları ve trafoların yanı sıra bebeklerin konulduğu kuvözlerden solaryuma ve mikrodalga fırınlara varıncaya kadar günlük yaşam içerisinde elektromanyetik alanların yarattığı sağlık riskleri ve bu maruziyetten korunmak için alınacak önlemler önemsenmelidir.

Elektromanyetik dalgaların doğadaki canlıların doğal bağışıklık sistemlerinin zayıflamasına, sağlıklarının bozulmasına, üreme problemlerine sebep olduğu iddia edilmektedir. Arılar, yerin manyetik alanını ve yüzeyin günlük manyetik değişimlerini kullanarak, bulundukları konumları tespit eder ve birbirileriyle haberleşirler. Elektromanyetik radyasyon nedeniyle yok olan arı kolonileri, yolunu şaşıran kuşlar ile ilgili haberleri sık, sık duymaya başladık. Elektromanyetik kirlilik ve beyin sağlığımız elektronik savaşta elektromanyetik unsurlar tarafından cömertçe kullanılmaktadır ve kullanılmaya devam edecektir. Elektromanyetik radyasyon, bütün evreni kuşatan bir enerjidir. Gözümüze çeşitli renkler halinde görünen ışık da elektromanyetik radyasyonun bir parçasıdır.

Cep telefonlarını yoğun ve uzun süre kullanmanın sağlık dahil pek çok riskleri artırmaktadır. Uzun süreli cep telefonu kullanımı zaman içerisinde büyük taşlarda delikler açabilecek su damlaları gibi etkisi tehlikeli olabilmektedir. Dokularda ısısal bir takım hassasiyetler konusunda da etkiler yarattığı bilinmektedir. Bu hassasiyetin neden olduğu olumsuzluklar uyku bozukluğu, stres, kulak çınlaması şikayetleri olarak kendini gösterebilir.

Canlıların hücreleri veya dokuları anlık uyarıldığında istenmeyen değişiklik olarak algılamakta ve buna karşı tepki vermektedir. Elektromanyetik yayınım, hücrelerde ani tepki değişikliğine neden olmaktadır. Bu tepkinin sıklaşması stres olarak adlandırılan psikolojik sıkıntıları tetiklemektedir. Özellile hücrenin anlık ısınması, ya da uyarılması dokunun progrmalı çalışma fonksiyonunu değiştirmektedir.

Günümüzde, özellikle akıllı cep telefonlaında verici modem ile arasındaki mesafe büyükse iletişim kurma gücü düşük demektir. Bu durumda cihaz çok daha fazla enerji çekip, radyasyon yayar. Başınız ile telefon arasındaki mesafe en az birkaç cm olmalıdır. Cep telefonu, sürekli kulağınızda, iç cebinizde veya göğsünüz üzerinde olduğu zaman tetiklemeli çalışan kalp, beyin, sinir ve damar yolları üzerinde etkisi risklidir. Elektromanyetik enerjinin organlarda ne kadar soğurulduğu önemlidir. Dışarıdan gelen etkiyle değişim gösteren hücre zarları ile beyin arasındaki iletişimin olumsuz etkilendiği görülmektedir.

ABD'den bilim insanları Jeffrey C. Hall, Michael Rosbash ve Michael W. Young 2017 Nobel Tıp Ödülü'ne layık görüldü. "Sirkadiyen ritim" diye de bilinen vücudun biyolojik saati, geceleri uyumamızın sebebi olduğu gibi, davranışlarımız ve bedensel işlevlerimizi de ciddi şekilde etkileyen bir olgu. Bu bilim insanları "Moleküler saatin nasıl çalıştığını gösterdiler".

İnsan vücudunun her hücresinde ruh halimiz, hormon düzeylerimiz, vücut ısımız ve metabolizmamız, hepsi günlük bir ritim içinde çalışıyor. Örneğin her sabah vücudumuz yeni güne hazırlanmak üzere ısınırken kalp krizi riskimiz artıyor. Biyolojik saatimiz vücudumuzu gece ve gündüze uyum sağlayacak şekilde öyle bir netlikte ayarlıyor ki bu ayarın bozulması çok ciddi sonuçlar yaratabiliyor. Uzun uçak yolculuklarından sonra zaman farkından dolayı yaşanan sarsıntı da işte vücudun, kendisini, ayarladığı ritmin dışında bir yerde bulmasından kaynaklanıyor. Kısa vadede vücut saatinin ritmini bozacak şeyler hafıza oluşumunu etkiliyor, fakat uzun vadede tekrarlandığında iki tür diyabet (şeker hastalığı), kanser ve kalp hastalıkları risklerini artırıyor.

Jeffrey Hall ve Michael Rosbash, DNA yapısında, periyod geni diye adlandırılan bir kısmın, sirkadiyen ritim de denilen biyolojik saatin düzenlenmesinde etkili olduğunu

ortaya koydular. Periyod geni PER adlı bir proteinin üretilmesini sağlayan "talimatları" içeriyor. PER düzeyi yükseldikçe periyod geni de talimatları kendi kendine kapatıyor. Bunun sonucunda PER proteini düzeyi 24 saatlik döngüler halinde değişiyor, geceleri yükselip gündüzleri yine düşmeye başlıyor. Michael Young da "zamansız" ve "çift zamanlı" diye adlandırılan iki gen keşfetti. Bu iki gen de PER proteini düzeyinin istikrarını etkiliyorlar. PER düzeyi ne kadar istikrarlı ise vücut saati o kadar yavaş çalışıyor. İstikrarsızlaştıkça biyolojik saat de hızlanıyor. PER'in istikrarlı olup olmaması kimilerimizin erkenci ya da 'tarla kuşu' ve kimilerimizin de gececi yani 'baykuş' olmasının sebebi aynı zamanda.

4.4. Elektromanyetik Yayınım ile Uzaktan Zihin Kontrolü

Elektromanyetik enerjinin tedavide kullanımı yeni gelişmelerdendir. Beynin ön bölgesine elektromanyetik uyarı vererek depresyonu tedavi etme projesi, elektroşok tedavisine alternatif olarak işe yarayacak gibi görünmektedir. Bu proje ile kişiye istemediği şeyleri yaptırmanın mümkün hale geleceği de iddia edilmektedir. Elektromanyetik ışınımın yoğun olduğu çevrede oturanlarda sinirlilik, huzursuzluk, depresyona girme belirtileri, uyku bozuklukları ortak yakınmalardır.

Elektromanyetik dalgaların insanların davranışı üzerindeki etkisinin daha iyi analiz edilmesi için elektromanyetik dalga yayınımının iyi anlaşılması gerekir. Elektromanyetik dalgalar ortamda yayılırken üzerinde taşıdıkları enerjinin ortama nasıl transfer edildiği de iyi bilinmelidir.

Düşman tarafın moralini bozan ve dikkatsizliğini arttıran elektromanyetik silahlar: Körfez Savaşından sonra Amerikalı askerlerde görülen ve Körfez Sendromu diye adlandırılan psikolojik sorunların, Irak da denendiği iddia edilen elektromanyetik silahlardan kaynaklandığı ileri sürülmektedir. Elektromanyetik ritmik vuruşlar, kişiye başını elektrikli matkapla oyulduğu hissi uyandırmaktadır. Çok düşük frekanslardaki elektromanyetik yayınımlar ile baş ağrısı, kulakta çınlama, sinirlilik hali, depresif durumlar, hafıza kaybı hatta panik duygusu oluşturulabilmektedir. Elektromanyetik ışımanın beyinde melatonin hormonunu azalttığına dair güçlü bilimsel kuşkular vardır. Melaton; beynin salgıladığı zihin işlevleri, hafıza, bilgi işleme, cinsellik, stres hormonları, uykuda beyin onarımı gibi işlevleri yerine getiren önemli bir hormondur. *Alzheimer hastalığının dünyada artması ile elektromanyetik kirlilik arasında sebep-sonuç ilişkisi ciddi boyutlardadır.* Eğer elektromanyetik ışımanın melatoninin salgılamasını azalttığı doğrulanırsa, Alzheimer hastalığında mikrodalga yayınımı sanık sandalyesine oturacaktır.

Elektrotlar ya da elektromanyetik dalgalar kullanılarak, sinir sisteminin otomasyonunu düzenleyen beyin bezleri uyarıldığında insan davranışında ortaya çıkan değişiklikler analiz edilmektedir. Bilindiği üzere biyolojik süreçlerin büyük bir bölümünü düzenleyen hipofiz, vücudun en önemli iç salgı bezlerindendir. *Hücrelerin yenilenmesi ve bölünerek çoğalabilmesi, başka bir deyişle, büyüme ve yaşamın sürekliliğinin sağlanabilmesi için gerekli birçok madde hipofizde salgılanır; bu salgılar metabolizma etkinliklerinin büyük bir bölümünü başlatır ve denetler.* İnsan patolojisinde yapılan gözlemler ve hayvan deneyleri sonucunda hangi hormonların hangi hücrelerde üretildiği saptanmıştır.

Beyni oluşturan yapılardan biri olan hipotalamus, hipofizin üstünde yer alır ve hipofize bir sapla bağlıdır. *Hipotalamus hipofizi uyaran maddeleri üretir.* Hipotalamus beynin öteki bölgeleriyle ve bütün iç organlarla sinirsel bağlar kurmuştur. Salgıladığı hormonlar aracılığıyla da vücuttaki hemen hemen bütün iç salgı bezlerinin çalışmalarını denetler. Bu özellikleri nedeniyle *hipotalamus, insan organizmasındaki haberleşme ve denetim sistemlerinin en önemli merkezlerinden biri olarak kabul edilir. Hipotalamus insan organizmasının sinir sistemiyle hormon sistemini birbirine bağlayan bir köprüdür.* Hipotalamus anatomik olarak beyinde kendisinin bizzat altında yerleşmiş olan "Hipofiz bezi" ile bir bağlantı içindedir. Gün ışığı, kokular, stres ve birçok iç salgı bezlerinin salgıladığı hormonlar hipotalamusun duyarlı olduğu değişimlerdir.

Gün ışığı, kokular, stres ve birçok iç salgı bezlerinin salgıladığı hormonlar hipotalamusun duyarlı olduğu değişimlerdir. Ön hipotalamusta sıcaklık artışına, arka hipotalamusta ise sıcaklığın düşmesine karşı korucu birer merkez vardır. Açlık merkezi besin almaya yöneltir, tokluk merkezi besin alımını durdurur. Arka ve yan hipotalamusun uyarılması kan basıncı ve kalp hızını artırırken, preoptik alanın uyarılması sıklıkla zıt etki yapar. Susama duyusu yaratarak su içilmesi sağlanır. İdrarla su atılımını denetler. Susama merkezi yan hipotalamustadır. Uterus kasılmalarının ve süt boşalmasının düzenlenmesini sağlar.

Savunma-saldırma tepkilerinin düzenlenmesi, Bir zamanlar arka hipotalamusta olduğu varsayılan uyku-uyanıklık merkezlerinin artık hipotalamusta bulunmadığı düşünülmektedir; bunun gibi, cinsel davranış hipotalamus tarafından denetlense de ruhsal ve kültürel etkenlerin de önem taşıdığı bilinmektedir. Ayrıca hayvan deneyleriyle de gösterildiği gibi hipotalamusun belirli bölgelerinin uyarılması davranış değişikliklerine yol açmaktadır. Örneğin yan hipotalamusun uyarılması ile genel etkinlik düzeyi artarak bazen belirgin hiddet ve kavga tepkisi görülür. Orta bölümde yer alan (ventromedial)çekirdeklerin uyarılması sakinlik, periventriküler (karıncıklar çevresindeki) bölgenin uyarılması ise korku ve cezalandırma tepkilerini doğurur.

Mikrodalga yayınım ve etkileri:

Mikrodalgalarla pişirme fikri ilk kez Percy Spencer tarafından, radar olarak kullanılması planlanan "magnetron"un keşfedilmesiyle 1945'li yıllarda başlamıştır. Percy Spencer, radar dalgaları ile deney yaparken cebindeki çikolatanın erimesi ile mikrodalga enerjisinin yiyecekleri ısıtabildiğini keşfetti. Magnetron, kendiliğinden uyartımlı gibi osilatördür, diğer Yürüyen Dalga Tüpleri ya da klistron doğrusal ışınım yapan tüpler gibi çalışır. Magnetronda, radar cihazına in yüksek gönderim gücünü üretmek için birbirine dik (çapraz biçimli) bir elektrik ve kuvvetli bir manyetik alan oluşur.

Mikrodalga yayınım ile kalabalıkların kontrolü ve toplumsal olaylara etkin bir şekilde müdahale edebilmesi: Radyo frekansı ya da Mikrodalga insana yeterince zarar verecek güçte olması mümkündür. Ölümcül olmayan, yönlendirilmiş elektromanyetik enerji olarak tarif edebileceğimiz mikrodalga yayınım yapan teknoloji kalabalıkların kontrolü ve toplumsal olaylara etkin bir şekilde müdahale edebilmesi için geliştirilmiştir. Güçlü bir milimetrik dalga ileticisi olan bu sistem hedef insanın derisindeki suyu ısıtan ve onda dayanılmaz acıya neden olan bir mikrodalga kaynağıdır. Şiddetli ağrıya sebep olmanın dışında hiçbir kalıcı hasar bırakmaması amaçlanmasına rağmen geri dönüşümsüz hasarlara neden olabileceği ileri sürülmeye başlanılmıştır. İsyanları bastırmada, çetelere yönelik operasyonlarda, anarşik olaylarda, rehineleri kurtarmada kullanılması planlanmaktadır.

Mikrodalga ışınına maruz kalanların uzun vadeli yan etkileri için henüz yeterli testler yapılmamıştır. Mikrodalga kaynağını uzaktan bir hedefe yönelterek insan davranışını kontrol etmek için hayvanlar üzerinde deneyler yapılmaktadır. *Mikrodalga kaynağın frekansı yükseldikçe dokuya derinlemesine nüfuzu artmaktadır. Mikrodalga ışıma etkisindeki dokuları oluşturan hücre zarlarının normal işlevini bozan ısıl olmayan etkiler de gözlenmiştir.* Hücre zar işlevlerinin mikrodalgalar ile kontrol edilmesi, sadece beyni kontrol etmede değil tüm organları kontrol etmede önemli bir rol oynayacaktır..

Nöromanyetik dalgalar:

Nöromanyetik dalgalar ise beynin belirlenmiş noktalarında şok uyarılar verildiğinde görülen tepkisel davranışların analizidir. Zihin kontrolü konusunda inanılmaz bir bilgi kirliliği bu konularda üretilmektedir. Radyo dalgaları ve mikrodalgalar ile insanların psikolojilerinin bozulduğu iddia edilmektedir. Yakın mesafe elektromanyetik darbe katarı ile yayınım yapılırsa ve çok uzun süreli etki altında kalınırsa kaşıntı hissi uyandırdığı, strese dayalı tedirginlik oluşturduğu doğrudur. Bu durumun oluşması için hareketsiz uzun süre, yüksek güce maruz kalınması gerekmektedir. Çözülemeyen psikolojik, ailevi, çevresel gibi problemlerin neden olduğu sıkıntılar yüzünden ciltte oluşan kızarıklar, ruhsal gerilmelerin nedenini elektromanyetik saldırı ile ilişkilendirmek doğru değildir. Özelikle çok uzun süre cep telefonu ile görüşen insanlarda denge bozuklukları, tedirginlik hissi oluşturduğu da gözlemlenmiştir. Uzun süre televizyon izlemek, bilgisayarda oyun oynamak ve cep telefonu ile konuşmak insanların hem psikolojisini hem de fiziksel olarak sağlığını etkilemektedir.

Noro (Neuro) Elektromanyetik Frekans saldırıları ile uzaktan beyni ele geçirmeye yönelik davranış kontrolü çalışmalar ise radyo dalgaları ile beyinler arası hipnoz kontrol ile elektronik hipnoz yapmayı amaçlamaktadır. 1974'te Çek mühendis Robert Pavlita'nın böcekleri uzaktan öldürmeyi başardığı iddia edilmektedir. 1979'da Sovyet bilim adamlarının birkaç km öteden keçileri öldürebilen ya da yanlış yönlenme ve kapasite düşüklüğü gibi sonuçlar ortaya çıkaran sistemler üzerine çalıştıkları iddia edilmiştir.

4.5. Uyarıcı Elektrotlar

Kafatası üzerine yerleştirilen elektrotlar sayesinde, beyin fonksiyonları arasında meydana gelen iletişim hakkında bilgi edinmek mümkündür. Beynin, basitçe, farklı işlemleri gerçekleştiren bölümlerden oluştuğunu düşündüğümüzde ilgili bölüme yakın yere elektrotlar yerleştirilir. Bu elektrotlar o bölgeye ilişkin bir bilgi edinmemizi sağladıkları gibi uyarıldıklarında ise beyin duyu organlarından sinyal almış gibi çalışmasına devam etmektedir.

Elektrotlar ile nöronların elektrokimyasal etkileşimlerinin elektriksel yansımalarını algılayabilmenin 3 yolu vardır. Birinci yöntemde elektrotlar mikro /nano elektrotlar halinde beyin kabuğu üzerine direkt olarak yerleştirilirler. Bu yöntemde kafatasının açılması ve bir operasyon ile mikro /nano elektrot matrisinin beyine tutturulması sağlanır. İkinci yöntemde kafatası yine açılır fakat, bu sefer elektrotlar beynin kabuğuna saplanarak yerleştirilmez, yine elektrot matrisi halinde beyin kabuğu üzerine serilir. Buradaki elektrotlar ilk yöntemdeki gibi mikro yapıda değildir. Üçüncü ve son yöntemde ise kafatası üzerine iletken bir jel ile tutturulan elektrotlar kullanılır. Bu yöntemler içerisinde en pratik olan üçüncü yöntemdir. Şu anki araştırmaların çoğu bu yöntemi kullanan sistemleri üzerinedir.

Radyo frekanslarında elektrotlar:

Radyo frekansları ile uzaktan sinyalleri alabilen ve nakledebilen minyatür elektrotlar geliştirilmiştir. Retina üzerine yerleştirilen elektrotlar ile görme özürlülerin beyninde görüntü canlandırma çalışmalarında başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Tuşlarla kontrol edilebilen insana neler yaptırılamaz ki! Radyo frekansı sinyallerini alabilen ve nakledebilen beynin, uzaktan uyarılması insanların robot gibi tuşlarla kontrol edilebilmesi, çok tehlikeli bir gelişmedir. Düşünün kimliklerini belirten elektrotların yerleştirildiği insanların yaşadığı dünya nasıl bir şey olurdu?

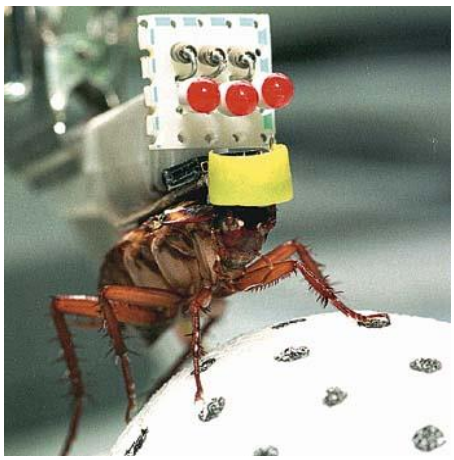

Özürlüler ve sağlık problemi olan insanların yaşamsal isteklerini beyin dalgalarından, sinir sisteminden ve kas hareketlerinden hisseden algılayıcılar ve elektrotlar geliştirilmiştir. Elektrotların kafasına yerleştirildiği maymunda cinsel saldırganlık gözlemlenmiş ayrıca boğalardaki aniden durdurma deneyleri de başarılı olmuştur. Yunus balıkları bu yöntemle yönetilebilmektedir.

Araştırmacılar beynin hipotalamus bölgesine elektrotlar yerleştirerek hastalarda korku, heyecan, halüsinasyon oluşturma üzerine deneyler yapmışlardır. Retina üzerine yerleştirilen elektrotlar ile görme özürlülerin beyninde görüntü canlandırma çalışmalarında başarılı sonuçlar elde edilmiştir.

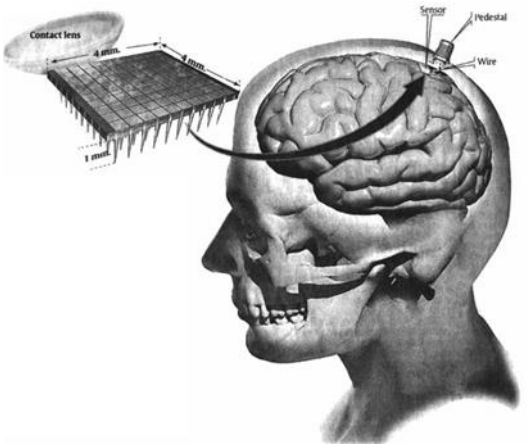

Elektronik elektrotlar ile beynin belirli alanları canlandırılarak neşe, tuhaf duygu, renkli görüntü gözlemleme ve retina üzerine yerleştirilen elektrotlar ile görme özürlülerin beyninde yapılan görüntü canlandırma çalışmalarında başarılı sonuçlar elde edilmiştir.

Beyine yerleştirilen çipler:

Dünyada ilk defa her iki kolu ve her iki bacağı felçli (kuadripleji) bir kişi, beynine yerleştirilen çip sayesinde parmaklarını yeniden oynatabildi. ABD'nin Ohio eyaletinde yaşayan 24 yaşındaki Lan Burkhart, parmaklarının her birini ayrı ayrı oynatarak bilgisayar oyunu olarak tasarlanan gitarı da çalabildi. Burkhart'ın beynine yerleştirilen çip beyin sinyallerini okuyabiliyor. Sinyaller bir bilgisayar tarafından analiz edilmekte ve hareket kabiliyeti sağlayabilmek için kasları elektrikle uyarıyor. Araştırmacılar bu teknolojinin felç geçiren veya beyninde hasar oluşan milyonlarca kişiye yardımcı olacağını umuyor. Lan, yaklaşık altı yıl önce kullandığı otomobille geçirdiği trafik kazasında ağır yaralandı. Omuriliğinde oluşan hasar, beynin yolladığı mesajların vücudunun geri kalan kısmına ulaşmasını engelledi ve dirseklerinden aşağısı felç oldu, yürüyememeye başladı. Fakat Ohio Üniversitesi'ndeki işlemlerin ardından şimdi tekrar elini oynatabilmenin 'şaşkınlığını yaşadığını' söylüyor. Ian'ın beyninin içine yerleştirilen sensör, motor korteksindeki yüzlerce sinir hücresinin faaliyetlerini okuyabiliyor. Bu gelişmiş bilgisayar programına, Ian'ın beynindeki sayısız sinyali anlamayı öğretmek de saatler sürdü. Ian'ın kolunda ayrıca, 130 elektrot astarı bulunan bir uyarıcı kolluk taktı. Bu kolluk, uyarmanın yanı sıra sağ kolundaki farklı kasların da kasılmasını sağladı.

Nature adlı dergide yayımlanan sonuçlar, Ian'ın eliyle büyük objeleri kavrayıp hareket ettirebildiğini, bir bardak içindeki sıvıyı boşaltabildiğini ve hatta kredi kartını makineden geçirebildiğini gösterdi. Ian sürecin ilk aşamalarını, 'kendisini tamamen zihinsel olarak yoran ve bitkin bırakan yedi saatlik bir sınav süresine' benzetti. Ian, "Her bir hareketi gerçekten bölmeniz ve hareketleri daha konsantre bir şekilde düşünmeniz gerekiyor. Ömrünün ilk 19 yılında (hareket etmenin) değerini çok hafife almışım" diye konuştu. Pratik yaparak yeni hareketleri hızla öğrenen Lan şimdi her iki elinin tüm

fonksiyonlarını tamamen geri kazanmayı hayal ediyor ve bunun 'günlük işleri başkalarına mecbur kalmadan daha bağımsız olmayı sağladığını' söylüyor. Araştırma, omurilik rahatsızlıklarında bilgisayar sisteminin faydalarının görülmesi için büyük bir önem taşıyor. Bir kadın, 2012 yılında yalnızca düşünce gücünü kullanarak robot kolunu kontrol edebilmişti ama şimdi hastalar kendi bedenlerini tamamen kontrol edebilecek. Ian'ın beynine çip yerleştiren beyin cerrahı Doktor Ali Rezai, "Ian'ın bu teknolojiyle ilerleme sağlamasına çok sevindik" dedi. Doktor Rezai, "Bu gerçekten ileride çoğu hasta için de ümit verici. Bu teknoloji, omurilik rahatsızlıkları olan veya travmatik beyin hasarı, felci olan hastalara yardımcı olabilmek, onların daha bağımsız ve daha fonksiyonel olabilmeleri için olgunlaşıyor, gelişiyor" diye konuştu.

Bu alandaki çalışmalar için en büyük zorluklardan biri, laboratuvar ortamında elde edilen başarıların günlük hayata yansımasını sağlamak. Ameliyat gerektiren bu yöntem, çokça kablo ve teknolojik aletin olduğu bir ortamda uygulandı. Aynı zamanda beynin okunabilmesi için kompleks algoritmaları izleyebilecek büyük bir bilgisayara ihtiyaç var. Ian'ın hareketleri de, her ne kadar kaza sonrası bu kadarını bile yapabileceği tahmin edilmese de, henüz doğal hareketleri kadar beceri sahibi değil. Motor koteksinde milyonlarca sinir hücresi var ve yalnızca birkaç yüzü çip tarafından okunabiliyor. Teknolojideki gelişmelerin tam fonksiyona yakın çalışma imkânı sağlaması umuluyor.

Bir rahatsızlığın elektronik olarak baypas edilmesine yönelik çalışmalar, felç geçirenler için heyecan verici bir yöntem. Bir hastanın burnundan al ınan hücreler, omuriliğindeki hasarın tedavi edilmesi için kullanılmıştı. Daha önce belden aşağısı felç olan Polonyalı 40 yaşındaki Darek Fidyka artık üç tekerlekli bisiklete binebiliyor. BBC'ye konuşan Omurilik Araştırmaları Vakfı'ndan Doktor Mark Bacon, "Kliniklerde bir takım tedavi seçeneklerini görmek çok teşvik edici ama bu klinik çalışmalar daha yalnızca bir başlangıç ve kavram kanıtlama seviyesinde kalıyor" dedi. Doktor Bacon'a göre "Hücre ve sinir kılıfı sarkomuyla ilgili son haberler, bu araştırma, birkaç deneme ve çalışmalar ilerleme sağlandığına işaret ediyor."

4.6. Beyinden Beyine Sinyal Gönderme

Bir maymunun beyninden bir diğer maymunun omuriliğine sinyal göndermeyi başaran araştırmacıların yaptığı çalışmalar ve denemeler, felçli kişiler için umut vaadediyor. Birbirlerine elektronik algılayıcılar ve uyarıcı elektrotlar üzerinden bağlanan maymunlardan birinin düşüncesiyle, diğerinin kolu hareket ettirildi. Çalışma sayesinde, omurilikleri zedelendiği için beyinleriyle uzuvları arasında bağlantı kuramayan kişilerin vücut kontrollerini kısmen veya tamamen geri almaları mümkün olabilir. Fakat omuriliğe gönderilen sinyallerle günlük yaşamda işe yarayacak hareketler gerçekleştirmek için daha çok çalışma yürütülmesi gerekiyor.

Beyinin yaydığı sinyaller:

Düşünce ile beyin fonksiyonlarının çalışmasını belirlemede, elektromanyetik algılayıcılar geliştirilmeye devam edilmektedir. Teknolojik olarak düşünen insan beyni ile makineleri çok fonksiyonlu çalıştıran bilgisayar sistemleri ve ara yüzler yazılımları ile gelecekte uzaya yapılacak yolculukta kullanılabilmesi hedeflenmektedir. Uzaya insanı göndermenin maliyeti fazladır. Öte yandan, yakın gelecekte, özellikle uzayda maden arama ve işleme çok yoğun gerçekleşecktir. Tünellerde ilerleyen makinayı, uzaktan kullanılacak insanlar bu işlevleri beyinleri ile yapacaklar.

Beynin yaydığı işaretlerin ölçülmesinde Elektroensefalogram (EEG), fonksiyonel manyetik rezonans görüntüleme, gerilim ve akım, yakın kızılötesi spektroskopisi, elektrokortikografi, magnetoensefalografi gibi teknikler kullanılmaktadır.

Bu teknikler içerisinde uygulamanın basit olmasından dolayı EEG tercih edilmektedir. Elektroensefalogram (EEG) işaretleri beyin yüzeyinden veya saç derisi üzerinden elektrotlarla ölçülen düşük genlikli (tepeden tepeye 1-400 μV) biyoelektriksel işaretlerdir Acı vermemesi bakımından genelde bu işaretler saç derisi üzerinden alınmaktadır. Elektrotların yerine elektromanyetik algılayıcıların kullanılabilmesi için çalışmalar devam etmektedir. Böylece insanın kafasına dokunmadan, beynin yaydığı sinyaller ölçülecektir.

Yapılan araştırmalar beynin yaydığı sinyallarin çok miktarda nörolojik bilgi saklandığını ortaya çıkarmaktadır. Son 15 yılda EEG işaretlerinin incelenmesi hız kazanmış, bu işaretlerle hem hasta tedavi yöntemleri geliştirilmekte hem de bu işaretler yardımı ile bir arayüz oluşturularak elektronik cihazlarla beynin haberleşmesi sağlanmaktadır. EEG işareti geniş bir frekans bandına (0.5-100 Hz) sahip olmakla birlikte, klinik ve fizyolojik ilgi 0.5 ile 30 Hz arasına yoğunlaşmıştır.

Beynin yayımladığı elektriksel sinyallerin frekanslarının 3Hz ile 30 hertz arasındaki değiştiği belirlenmiştir. Bu sinyallere beynin parmak izi denmekte ve kişiden kişiye

değişim göstermektedir. Beynin ürettiği sinyaller kaydedilerek, beynin fonksiyonel olarak görüntülenmesinin yapılabileceği, kişinin uzaktan takip edilebileceği ve hatta yönetileceği de ileri sürülmektedir.

Bu frekans aralığı 4 frekans bandına ayrılmıştır. Bunlar:

- Delta (δ) Dalgaları: Frekansları 0.5-4 Hz, genlikleri 20-400 µV arasında değişir. Derin uyku, genel anestezi gibi beynin çok düşük aktivite gösterdiği durumlarda karşılaşılmaktadır.
- Teta (θ) Dalgaları: Frekansları 4-8 Hz, genlikleri 5-100 µV arasında değişir. Normal bireylerde; rüyalı uyku, orta derinlikte anestezi, stres gibi beynin düşük aktivite gösterdiği durumlarda karşılaşılmaktadır.
- Derin uyku sırasında 1-3Hz Delta dalgaları.
- Alfa(α) Dalgaları: Frekansları 8-13 Hz, genlikleri 2-10 µV arasında değişir. Uyanık durumdaki bireylerin; fiziksel ve zihinsel olarak tam dinlenimde bulunduğu, dış uyarılarının olmadığı, gözlerin kapalı olduğu durumlarda görülürler. 10 hertz civarı ise normal işler yaparken yayılan dalgalar olarak gruplanmaktadır.
- Beta (β) Dalgaları: Frekansları 13 Hz'den fazla olan işaretlerdir. Genlikleri 1-5 µV arasında değişir. Çok meşgul olduğumuzda 14-30 hertz Beta dalgaları.

İnsanın öfke, acı, endişe, küçümseme, ümitsizlik, dehşet, sıkıntı, kıskançlık, korku, uyku, terör gibi durumlarda yayınım frekansları farklıdır ve kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Yayınım frekansları kişiden kişiye değişiklik gösteriyor. İnsanın ruh halini yansıtan bu sinyaller beyne yöneltilirse, insanda duygusal değişim yaratılabilir mi? Komplo teorilerinin en çok üretildiği nokta bu sorunun yanıtında yatmaktadır. Komplo teorileri yerine yapay organların beyin ile kontrolü üzerine yoğunlaşılırsa, çok daha sağlıklı bir neslin gelişmesine katkı vermiş oluruz. Söz gelimi, felç geçirmiş bir insanın ihtiyaçlarını hisseden, görmeyen, duymayan insanlara çevreyi anlatan sistemlerin sağlıklı toplum adına vereceği katkının da düşünülmesi gerekmektedir.

Beyin işlevini ölçme, algılama ve tetikleme:

Beyin işlevlerindeki değişimler, algılayıcılar ve ölçerler ile izlendiğinde dış dünyaya işaretler yayımladığı ve dış dünyadan algıladığı işaretlerden de etkilendiği ve davranış değişikliğini gerçekleşterdiği görülmektedir. Beyin, ısı, elektromanyetik, ses dalgaları gibi çok farklı işaretler yayar. Aynı anda beyin tüm organlar ile elektriksel işaretler, kimyasal işaretler ve beyin kimyasalları üzerinden iletişim halindedir.

Beynin ürettiği sinyaller ile başka bir insanda hatta makinada davranış değişiklikleri oluşturulabilmektedir. Beyin sinyalarinin uzaktan algılanması ile sistemlerin fonksiyonlarını yönetmek mümkün olabilmektedir. Elektro Beyin Grafiği, MRI cihazları ve bilgisayar tabanlı görüntü işleme sistemlerindeki gelişmelere bağlı olarak beyin haritası çıkarılabilmekte, beynin algısal alanları bu şekilde görüntülenmektedir. Beyni oluşturan dokuları besleyen kılcal damarların kan akışının görüntülenmesi ile yapısal değişimler de izlenmektedir. Söz gelimi şoke giren pilotların fırlatma pimini otomatik olarak çalıştıran sistem, vucut fonksiyonlarını izleme ve düşünce okuma algoritmaları ile çalışmaktadır.

Kaslar ve sinir sistemleri ile temas halinde olan algılayıcılar ve elektrotlar geliştirilmeye devam edilmektedir. Elektromanyetik dalgalar ile uyarılma, beyin ile iletişime geçme, konusunda araştırmalar hız kazanmıştır. Beynin duyu algılamalarına ilişkin korteks bölgelerinin uyarılması, elektromanyetik dalgalar ile çalışan yapay kaslar ve sinir sistemi biyoteknoloji ve nörobilim alanında da çalışmalar yapılmaktadır.

Sağlığa yönelik uzaktan bilgi toplama; özellikle sakat, felç geçirmiş insanların isteklerinin belirlenmesinde inanılmaz insani görevleri yerine getirmektedir.

Elektromanyetik dalgalar ile beynin belirlenmiş noktalarına şok uyarılar verildiğinde görülen tepkisel davranışların analizi üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Yakın mesafeden elektromanyetik darbe katarı ile insana doğru yayınım yapılırsa ve çok uzun süreli etki altında kalınırsa kaşıntı hissi uyandırdığı, strese dayalı tedirginlik oluşturduğu doğrudur. Bu durumun oluşması için kişinin hareketsiz uzun süre, yüksek güce maruz kalması gerekmektedir. Çözülemeyen psikolojik, ailevi, çevresel gibi sosyal problemlerin neden olduğu sıkıntılar yüzünden ciltte oluşan kızarıklar, ruhsal gerilmelerin nedenini elektromanyetik saldırı ile ilişkilendirmek doğru değildir. Özelikle çok uzun süre cep telefonu ile görüşen insanlarda denge bozuklukları, tedirginlik hissi oluşturduğu da gözlemlenmiştir. Uzun süre televizyon izlemek, bilgisayarda oyun oynamak ve cep telefonu ile konuşmak insanların hem psikolojisini hem de fiziksel olarak sağlığını etkilemektedir.

İngiliz fizikçi ve evrenbilimci Stephen Hawking 1960'ların başında 21 yaşındayken tedavisi olmayan Amyotrofik lateral Skleroz (ALS) hastalığına yakalandı. Motor

nöronların zamanla yüzde seksenini öldürerek sinir sistemini felç eden; ancak beynin zihinsel faaliyetlerine dokunmayan bu hastalık, Hawking'i tekerlekli sandalyede yaşamaya mahkûm etti. Ünlü bilim adamı, 1985 yılından bu yana sesini de yitirmiş olduğu için, koltuğuna yerleştirilmiş, yazıları sese dönüştürebilen bilgisayarı sayesinde insanlarla iletişim kurabiliyor. Hawking 50 sene önce şu anki durumunda olmuş olsaydı, bu dehanın beyin gücünden nasıl faydalanılacaktır. Bu arada, Hawking'in ağız içindeki bir kızılötesi sensör tarafından oluşturulan bir bilgisayarlı ses sistemi ona iletişim kurmak için izin verdi. Yakın tarihli bir rapora göre, cihazın kontrol ettiği kasların yavaşlamaya başladığı, konuşma kaslarının sınırlanmaya başladığı gözlenmiştir. Dakikada bir kelime konuşabiliyor. Bulgular bilimsel topluluk için korkunç bir görünüm sergilemektedir. Şimdi yeni bir iletişim aracı geliştirildi. Beyin fonksiyonlarından iletişim kurulabilmesi için yeni cihazlar geliştirildi. Geliştirilen beyin sensörleri onun düşüncesini okumaktadır. Bunlar yapılmasaydı Hawking tamamen sessizliğe bürünecekti.

Beyin fonksiyonları ile iletişime geçebilmek için beynin detaylı resminin çekilmesi gerekir. İşte burada tanı ve görüntülemede elektromanyetik dalgalar önemli rol oynayacaktır. 2013 Nisan ayı başlarında ABD başkanı Obama, "Ekonomimizin güçlü yanı fikirlerdir. Hayal kuran bir ulusuz biz, risk üstlenicileriyiz. Kimsenin görmediğini gören insanlarız. İnovasyonu da herkesten daha iyi beceririz. Bu, ekonomimizi daha güçlü kılar. İşte bir sonraki büyük Amerikan projesi: BRAIN (beyin) Girişimi," diye açıklama yaptı. Projenin amacı beyinde trilyonlarca ağ yaratan 100 milyar nöronun nasıl çalıştığını keşfetmek üzerinedir. Böylece beyin yaralanmalarına ve parkinson epilepsi, alzheimer gibi onlarca hastalığa çare bulacak araştırma için Amerikan Hükümeti ilk etapta 100 milyon dolarlık bir fon ayırdı. Bu, milyar dolarlık Genom Projesi'nin bütçesine kıyasla belki mütevazi görünebilir ama Amerikan ekonomisinin içinden geçtiği zor dönem dikkate alındığında hatırı sayılır bir miktar. Türkçe beyin anlamına gelen, projenin adı "BRAIN", İleri İnovatif Nöroteknolojiyle Beyin Araştırmaları'nın (Brain Research through Advancing Innovative Neurotechnologies) kısaltması. Yöntem, ileri teknolojinin yardımıyla önce beynin detaylı bir bilimsel resmini çekmek. Düşüncelerin oluşma hızını, beyin hücrelerinin birbirleriyle etkileşimini araştırmak. Şimdiye kadar bu tür araştırmalarda hiç devreye sokulmamış nanoteknolojik yöntemlerle hafıza, beynin işleyişi, bilginin oluşması, ***davranışların altında yatan kompleks ilişkileri anlamaya çalışmak*** mümkün olacaktır. Kamu ve özel sektörün birlikte yürüteceği projenin yönetimini ise Rockefeller Üniversitesi'nden Dr. Cornelia Bargmann ve Stanford Üniversitesi'nden Dr. William Newsome üstlenecektir.

Beyin ile makine arasında iletişim:

Beyin-makine arayüzlerisayesinde robotlar, ölçerler, algılayıcılar ve elektrotlar nano bilgisayar teknolojileri ile düşünerek davranış geliştirebilir. Stephen Hawking ile düşünce gücüyle iletişim kurulmaktadır.

Beyin-Makine Arayüzü (Brain-Machine İnterface), beyin ile bir makine arasında doğrudan bir iletişim sağlar. Beynimiz harici bir makineyi kontrol etmeyi öğrenebilir. Böylece duyma, görme ve hareket gibi duyuları onarmak üzere nöroprotez uygulamaları geliştirilmektedir.

Beyin-bilgisayar arayüzü veya zihin-makine arayüzü veya beyin-makine arayüzü, beyin ile dış bir cihaz arasındaki doğrudan iletişim yoludur. Beyin-bilgisayar arayüzü genellikle insanoğlunun düşünce veya duygu motor fonksiyonlarına yardımcı olmak veya onları tamir etmek için kullanılır. Beyin-bilgisayar arayüzü araştırmaları daha çok duyma, görme ve hareket gibi duyuları onarmak üzere nöroprotez uygulamalarına odaklandı.

Beyin işaretleri üzerinden motor sinir sistemleri dışında, düşünerek, algılayıcı ve bilgisayar kontrollü sistemleri, cihazları , protezlerin kullanılmaktadır. Özellikle bu sistemler felçli ve Amiyotrofik Lateral Sklerozis (ALS) hastalarının hayatlarına ışık tutabilmesi açısından oldukça önemli bir teknolojik gelişmedir.

BTM – Beyin to Machine sistemleri:

- Beynin çalışma fonksiyonlarını gözlemlemek için beynin içine elektrotların yerleştirilmesi
- Kafatasının altı ve beynin üstüne yerleştirilen elektrokordiyografi bazlı sistem
- Kafatası derisi üzerine yerleştirilen elektroansefalografi (EEG) bazlı sistem

Gelecek uzaya yolculukta makinlerin insan davranışı ile çalışabilmesi için dünyada gerçek insan uzayın derinliğinde kopyası olan makine ve aralarındaki iletişim.

BTM tıp alanında anestezik uygulamalarda da kullanılıyor. Elle anestezi miktarını ayarlamak çok zor buna karşılık bu arayüz ile makine bir hastanın beyin aktivitesini izler ve otomatik olarak sadece doğru miktarda anestezi ile hastayı komada tutar.

MtB – Makina ile beyin arasındak iletişim.

Harvard'da bilim adamları maymunun beynine çip yerleştirerek, onun hareketleri sırasında 100 civarında nöronun aktivitesini gözlem altına aldı. Ayrıca, vücudu hareket ettirilmek istenen diğer maymunun omuriliğine onlarca elektrod yerleştirildi. Bu elektrodların hangi kombinasyonla uyarılmasıyla ne tür hareketlerin ortaya çıktığı

saptandı. Çalışmalardaki nihai amacın beyin veya omurilik yaralanmaları nedeniyle felç kalan kişilerin tedavisine yardım etmek olduğunu söylenmaktadir. Uzmanlar, felç durumunda kasların katılaşması ve tansiyon dalgalanması gibi sorunlar da yaşandığına dikkat çekiyor ve bir kumanda çubuğunu oynatmaktan bir bardaktan suç içmek gibi karmaşık hareketlere ulaşmanın uzun çalışmalar gerektirdiğini belirtiyor. Beyin makinası arayüzü" kullanarak felçli kişilerin maksatlı hareketlerinin düzenlenebileceğinin ortaya çıktığnı belirtti. Beyni zarar görmüş birinin yapay cerebellum ile iletişimini sağlayarak çalışmayan motor fonksiyonlarının çalışmasını sağlamak hedeflenmektedir. Bu deney ile inme yüzünden beyni zarar gören insanlar için bir umut ışığı belirmiş oldu.

Cerebellum, beynin arkasında yer alan ufak küre şeklinde bir parçacık olup insanın motor fonksiyonlarını (yürüme, hareket etme, konuşma gibi) kontrol ediyor. Zarar gördüğünde insanların sinirsel iletişiminde dengesizliğe yol açarak en basit hareketlerin bile bir kâbusa dönüşmesine sebep olabiliyor. ilk yapay bilgisayar cerebellumunu üretti. Cerebellum farenin hasarlı beyni yerine farenin vücuduna sinirsel sinyaller yollayarak uzuvlardan geriye tepkime sinyalleri aldı. Deneyin başarılı olması üzerine, bu parça farenin hasarlı beynine yerleştirildi.

Düşünce gücü ile makine yönetmek:

Festo'nun geliştirdiği CogniGame düşünceyle kontrol edilen bir operasyonel konseptin pratikte nasıl işleyebileceğini gösteriyor. Oyun, 1970'lerden iyi bilinen bir video oyununun yeniden yorumlanması. Masa tenisi oyununu baz alan oyunda oyuncular ekrandaki raketi yukarı aşağı oynatarak topu rakiplerine geri gönderiyorlar. CogniGame için Festo'nun geliştiricileri sanal oyunu Festo bileşenleriyle oluşturulan gerçek bir oyun sahasına aktardılar. Beyin-bilgisayar arayüzü sabit elektrotlarla oyuncunun beynindeki gerilim değişikliklerini ölçererek rakete yön vermektedir.

Teknoloji sayesinde canlı veya cansız her nesneye yerleştirilecek alıcılar aracılığıyla tüm nesneler birbiriyle bağlantılı hale gelmeye başladı. Örneğin kullandığınız arabayla evdeki kahve makineniz birbiriyle bağlantılı olacağından siz arabaya bindiğinizde ve eve doğru gitmeye başladığınızda kahve makinesi de sizin geliş saatinize göre kahvenizi hazırlamaya başlayacak. Gelecek bir sensörler ağı olacak. Canlı-cansız her şey birbiriyle bağlantılı hale gelecek.

Dünya sanki doğrudan bizim ihtiyaçlarımıza hizmet ediyor gibi hissedeceğiz. Bunun dört tane tetikleyicisi var:

- Nano teknoloji,
- genetik,
- insanlığın dönüşümü
- ve uzay teknolojileri.

Şu anda dijital devri yaşıyoruz. Giderek dijitalleşiyoruz ve robotlaşıyoruz. Üzerimizde taşıdığımız ufak bir çiple beyin sinyallerimizi birbirimize gönderebileceğiz. Mesela felçli bir insan yürümek istediğini düşündüğü zaman beyin bu isteği o kişiye takılı cihaza gönderiyor, cihaz da ona adım attırıyor.

Yabancı bir dilde konuşan bir insanın ne dediğini anında anlayabileceğiz.. İletişim araçları, taktığımız mücevherlerin ya da giydiğimiz giysilerin içine yerleştirilecek.

Vücudumuza girecek parçalarla biz de makine olacağız. Şu anda herkesin elinde bir akıllı telefon ile bu çağ başladı. Fiziksel güç gerektiren aşağı yukarı bütün işleri, ayrıca rutin hesaplama işlerini robotlar yapacak. İnsanlar daha yaratıcılık gerektiren işler yapacaklar. Kısacası; alın teri değil, akıl teri dönemine geçiyoruz. İnsanlar işlerini zamandan, mekândan, her şeyden bağımsız yapacaklar. Beynimiz bir anlamda ofisimiz olacak. Beyni olan ve kendini güncelleyebilmiş herkesin bir işi olacak.

Sevgi, şefkat, samimiyet gibi insanı insan yapan birçok duygu yitirildiği için insanların birbirine güveni kalmadı. Dolayısıyla en temel ihtiyacımız olan bir arada olmak, birbirimize bağlanmak gibi ihtiyaçlarımızı gelecekte robotlarla da karşılayacağız. Çünkü robot, insana duymayı istediği şeyleri söyleyecek, birçok insan da robotla daha huzurlu hissedecek.

Robotlar insanlaşamayacak ama insanlar robotlaşmaya başlamıştır. ckk

4.7. Ses Dalgaları ile Beynin Uyarılması

Akustik dalgalar ile insanları uzaktan belirli davranışlara yönlendirmek mümkün mü? Akustik dalgalar, titreşim hareketlerinden oluşan mekanik dalga yayılımıdır. Akustik dalgalar 4'e ayrılır;

1) Ses ötesi (Infrasound): 30Hertz ve altındaki ses dalgalarıdır.
2) İşitilebilir ses: 30Hertz - 20.000Hertz arasında olan ses dalgalardır.
3) Ultra ses (Ultrasound): 20.000Hertz den 15MHz'e kadar olan ses dalgalarıdır.
4) Hiperses: Frekansları 15MHz'den yukarı olan ses dalgalarıdır.

Etkilemede Seslendirme:

- Karşılıklı iletişimde problem çözme, kendini ifade etme
- ruhani
- Konferanslarda etkileme
- Siren, zil ve korna olarak uyarma
- Anons sistemlerde bilgilendirme
- Ses şiddeti ve sayısının artmasında sapma ile tehdit uyarı
- Kahinler ve büyücülerin tedavi yöntemleri
- Müzik dinlenme
- Bilgi edinme

Gelişen teknolojiler ile işitme kaybı olanlar işitebilme yeteneklerini yeniden kazanabilmektedirler. Böylece sağırların işitebilir hale getirilmesi ile toplumdan ve sosyal yaşamdan kopmaları önlenecektir.

Havadaki sesin yayılma hızı ortalama olarak 331m/s dir. İnsan kulağının işitme frekans aralığı ise 30Hz ile 20KHz arasındadır. Frekans 1 saniyedeki titreşim sayısı olduğundan insan kulağı saniyede 30 ile 20000 arasındaki titreşimleri algılayabilmektedir. Ses bu titreşimlerin karışımından oluşmaktadır. Havada yayılan ses dalgaları insan kulak zarını titreştirerek işitmemizi sağlar. Öte yandan bu aralık dışındaki bazı seslerin hayvanlar tarafından algılandığı gözlemlenmiştir. İnsanlara komut verme ve beynini kontrol etme üzerine, ses aralığı dışında yapılan çalışmaların iyi anlaşılması için öncelikle ses dalgaların yayınım özeliklerinin ne olduğunun çok iyi bilinmesi gerekmektedir.

Ses dalgaların ortamlarda yayınım hızları:

Ortam	Sıcaklık	Ses Yayınım Hızı
Hava	0 C	331 m/s
Hava	20 C	343 m/s
Su	0 C	1402 m/s
Su	20C	1482 m/s
Çelik		5790 m/s

Duyu organlarına ait algılama ötesi sinyaller:

Tıp alanında tedavi amaçlı, sanayide üretim ve askeri alanlarda silah olarak bir sesin doğrudan, başka bir insanın kafasının içine aktarılması konusundaki ilk test 1974 yılında Walter Reed Askeri Araştırma Enstitüsü"nde Dr. Joseph C. Sharp tarafından yapılmıştır. Hipnoz yapan kişinin sesi ultrasound dağılımda değiştirilip özel bir telefon ile hedef insana yönlendirildiğinde, hipnoz edilebildiği görülmüştür. Ortaya çıkan belirtiler ani ateş, ağrı, uykusuzluk ya da aniden uykuya dalma; " gel, git" gibi emirler duymalardır.

Ultra ses dalgaları ile beyini yönetme:

Bir tür sonik dalgalar, diğer bir deyişle duyulmayan ses dalgaları sağırlığa yol açabilmektediir. 20KHz eşiğin üstündeki frekanslardaki akustik dalgalara ultrasound (ultra ses - ultrason) denmektedir. Ultra ses, insan kulağının işitemeyeceği kadar yüksek frekanslı ses dalgalarına verilen addır. Ultra ses akustik bir dalgadır.

Bir zarı titreştirerek işitilebilir ses oluşturma yöntemlerine benzer şekilde ultra ses üretiminde piezoelektrik olaylardan yararlanılır. Piezoelektrik basitçe, üzerine mekanik bir basınç uygulandığında bazı kristal ve seramik malzemelerde bir elektriksel gerilimin oluşmasıdır. Bu malzemelere elektriksel işaret uygulandığında genişleyip daralarak titreşir ve akustik dalga oluştururlar. Piezoelektrik olay çift yönlüdür. Ayrıca ters piezoelektrik ile de ultra ses elde edilir ve verici olarak kullanılır. Normal piezoelektrik ise alıcı olarak kullanılır. Elektrik enerjisini titreşime ya da titreşimi elektrik enerjisine çeviren aletlere Transducer denir.

1- Endüstride kullanımı (20KHz – 60KHz):

a) Havada yayılması nedeniyle: Hırsıza karşı alarm yapımında, kemirici hayvanların uzaklaştırılmasında kullanılır.
b) Sıvıda yayılması nedeniyle: Kavitasyonsuz olarak derinlik ölçümlerinde, sonar ve radar olarak hedef tayinlerinde kullanılır.
c) Katılarda yayılması nedeniyle: Metal ve plastik kaynak yapımında, üretimde kalite kontrolünde kullanılır.

2- Medikal alanda kullanımı (103KHz-105KHz)

a) Tanısal olarak: Ultra ses diğer tanı sistemlerine göre yumuşak dokuları da görüntüleyebilmesi ve iyonize edici etkisinin olmayışı gibi özellikleri nedeniyle son 20 yılda çok geliştirildi. Bilgisayar teknolojisinin katkısı ile gelişen değişik sistemler yardımıyla görüntüleme aygıtı olarak kullanmaktadır.

b) Tedavi: Fizyoterapi uygulamalarında, cerrahide, hipertermi etkisi ile kanserli hücrelerin yok edilmesinde, kemiklerin kaynamasında, dişçilikte oyuk açımında, gözde katarakt tedavisinde, böbrek taşlarının parçalanmasında, kan akımının ölçülmesinde v.s. kullanılmaktadır.

Ultra ses ile beynini yönetme konusunda yapılan en ciddi çalışma 1974 yılında Walter Reed Askeri Araştırma Enstitüsünde Dr. Joseph C. Sharp tarafından yapılmıştır. Ultra ses yöntemi ile insanları hipnoz etme üzerine çalışmalarda işitilebilen ses dalgalarını ultra ses dalgalarına dönüştürüp hedef insana yönlendirdiğinde hipnoz edebildiğini ileri sürmüştür. Yaptığı deneyler sonucunda hipnoz edilen insanlarda ani ateş, ağrı, uykusuzluk ya da aniden uykuya dalma etkileri gözlemlemiştir. Ayrıca insanların bazı komutları (gel, git gibi) emir olarak algıladıkları iddia edilmektedir.

Piyasada satılan ultra ses dalgaları yayıcı cihazları, rahatsız edici kemirgenleri uzaklaştırmak ve gelmemelerini sağlamak amacı ile kullanılmaktadır. Bu cihazlar 8 ilâ 40 kilohertz arasında değişen frekans alanları ile ultra ses dalgaları yaymaktadır. Değişik ortamlara uyum sağlama yetenekleri fazla olan farelerin, ultra ses dalgalarıyla oluşturulan ortama uyum sağlayamamaları için, cihaz, dalgaların frekansları saatte bir değiştirilmektedir.

Evdeki elektrik düzeneğinin mutlaka toprak hatlı olmasına dikkat edilmelidir. Çünkü ses üstü dalgalarda beyin tarafından algılanabilmektedir. Duyabileceğimiz normal konuşma ses seviyesi 60 desibel'dir. Ultrasonik ses dalgalarını lazer gibi iletebilen bir teknoloji sayesinde, ses istenilen noktaya odaklanabiliyor. Bildiğimiz ses, ancak herhangi bir cisme çarptığı zaman oluşurken, hipersonik ses ile, hedef insan, sesi kulağının içinde duyabiliyor. Askeri alanda; bayıltıcı, şok edici ses dalgaları üretme teknolojisinin bir uzantısı olarak, hedef bireye veya topluluğa bilgi iletebilen bu yöntem, ses teknolojisinde varılan en yeni nokta.

Ölümcül olmayan Ultrasonik Silah, ya da Ses Mermileri, toplumsal olaylarda, ayaklanma veya gösterilerde, tek bir doğrultuda yaydığı sonikle, insanları etkisiz hale de getirebilmektedir. Yüksek ses frekanslarıyla şok etkisi yaratan bu buluş, ayni zamanda yoğun ses frekanslarıyla 145 desibele çıkabilen bir silah türü.

Hipersonik ses (HSS), normal olarak algıladığımız ses dalgaları gibi yayılmıyor, sadece bir lazer ışınına benzeyen doğrusal harekette bulunuyor. Hipersonik ses için, hava bir höparlör gibidir. Ultrasonik dalgalar çok yüksek frekanslarda havada karışırlar, sadece çarptıkları objeden yansıyabildiklerinden, yansıma yönlendirerek kontrol edilebilir. Böylece, ultrasonik ve lazerle bireyselleştirilmiş ses ortaya çıkar. Ses, cihaz tarafından iki ultrasonik ses dalgasına dönüştürülür ve hedefte ses dalgaları birleştiğinde de duyulmuş olur.

Elbette bir buluş, zincirleme olarak diğerini doğurmaktadır. Günümüzün Ultrasonik teknoloji ile çalışan çamaşır, bulaşık makinesi ve benzer temizleme araçlarında kullanılan yüksek frekanslı ses dalgalarıyla, saniyede 10 binlerce kez alçak ve yüksek basınç değişimi sağlanıyor. Reaksiyon bölgesinde meydana gelen şok dalgaları,

temizlenmesi amaçlanan maddeye hızla çarptırılarak, deterjansız ve susuz ama çok yoğun bir fırçalama etkisi ile temizleyebiliyor. Hava nemlendiriciler, sterilizasyon, tıbbi teşhis ve su arıtma cihazları, iğne ipliksiz dikiş makineleri de yaygın kullanılıyor.

İlginç bir gizli dinleme yöntemi ise, konuşmaların camda yarattığı titreşimlerin algılanabilmesi. Bunun için, binalara lazer ışını gönderiliyor ve ses titreşimleri elektromanyetik dalgalar biçiminde diğer bir ışınla geri geliyor. Dalgalar deşifre edilerek, tekrar ses sinyallerine dönüştürüldüğünde, gizli dinleme sağlanabiliyor.

Gürültü ve kulak sağlığı:

Gürültü insan beyni üzerinde olumsuz etkiler uyandırmakta ve sinirlerini yıpratmaktadır. İş makineleri, ulaşım araçları veya sanayi sektörlerinden yükselen gürültüler işitsel olumsuzluklar sonucu iyice gerilen sinirler, çeşitli psikolojik çöküntülere, depresyonlara, sağlıksız bireysel ilişkilere ve nihayet sosyal patlamalara neden olmaktadır.

Ses dalgaları dış kulaktan girerek kulak zarına çarpar ve zarda titreşim oluşur. Bu titreşimler orta kulağın küçük kemikçiklerine iletilir ve kemikçikler yoluyla iç kulağa buradan da işitme sinirine geçer. Gelen titreşimler iç kulakta sinir uyarıları haline dönüşür ve beyine gider. Beyin de gelen bu uyarılara ayırt eder. Aşırı ses iç kulaktaki sinir uçlarını öldürür ve aşırı sese maruz kalma süresi uzadıkça daha fazla sinir ucu ölür. Bu da işitme kaybına yol açar. Ölen sinir uçlarını tekrar düzeltmek mümkün olmadığı için aşırı gürültünün vereceği hasar da kalıcı bir hal alır. Gürültü nedeniyle meydana gelen işitme kaybının önüne, gürültünün azaltılması veya önlenmesiyle engel olunur.

Yapısal olarak kulağınızın 300Hz ile ile 20.000Hz arasındaki titreşimleri duyar. Fakat insanlar yaşlandıkca bu aralık daralmaktadır. Birde yapılan araştırmalarda bazı insanların orta kulaklarının ve beyinlerinin daha hassas titreşimleri algıladıkları görülmüştür. Öte yandan ses dalgası ile elektromanyetik dalga birbirinden farklıdır. Ses dalgası titreşime dayalı mekanik dalgadır.

Elektromanyetik dalgalardan yüksek güçlerdeki mikrodalgalar, yayıldığı alanda ısısal değişimler oluşturmaktadır. Bu da sizde tedirginlik sıkıntılı durum olarak kendini gösterir.

Sesin insan davranışı üzerindeki etkilerini araştırmaya yönelen deneysel çalışmalar:

- Genel olarak sesin davranış üzerindeki etkisi.
- Sese ilişkin değişmeler karşısında fizyolojik tepkiler (audio - motor ya da duyu kanallarından).

- Sese bağlı değişmeler karşısında psikolojik tepkiler (frekans ve şiddet değişmeleri karşısında).
- Sese bağlı haberleşme sorunları (konuşma maskeleme, ses kaynağının konumu ile ilgili sorunlar).
- Sese bağlı olarak iş performansı (zihni işler, sese bağlı şartlar ve arka plan müziği).

Ses, insanın varlığına da yokluğuna da en hassas olduğu uyaranlardan biridir. Araştırmalar göstermiştir ki, sağırlık körlükten daha acı verici ve sinir sistemini bozan bir duyu kaybıdır. Strese sebep olan olarak, gürültünün spesifik tesiri kulakta kalıcı veya geçici sağırlık verir. Ayrıca ruh sağlığımızın bozulması ile kendini gösterir. Gürültünün sebep olduğu kalıcı veya geçici sağırlık, kişide şüpheciliğe, saldırganlığa, iç kapanıklığa sebep olur. Eğer uzun süre böyle bir uyarıcıya maruz kalınırsa, içe dönüklük, sıkıntı ve saldırganlık gibi kişilik kusurları gözlenir. Rahatsızlık duygusu, sinirlenme, gürültüye karış verilen tepkilerin en yaygın ve karmaşık olanıdır. Gürültü ve yüksek ses dikkati dağıtır, kişinin moralini bozar. Bu yüzden savaşlarda, yüksek ses karşı tarafı korkutmak ve moralini bozmak için kullanılmıştır.

Gürültü kişide uyku bozukluklarına da sebep olur. Uyku sırasında, kişiyi uyandıracak desibele varmayan ama uyartı niteliği taşıyan sesler, onda sempatik tonus artışına neden olarak kan damarlarında daralma, kalp atışlarında hızlanma, kas tonusunda değişiklik yaparlar. Bunlar da onun derin uyku dönemine varmasına engel olur. Gürültüden etkilenmenin sürekliliği halinde uykusuzluk, sinirlilik, yorgunluk gibi hafif ruhi değişikliklerin yanı sıra hezeyanlı ve hatta paranoid durumlar gibi ileri derecede ruhsal bozukluklara da rastlanmıştır.

Sesin ruhsal açıdan gürültü niteliğini alması sırasında, algı mekanizması işe karışır. O sesin, kişi için taşıdığı anlam da sesin değerlendirilmesinde belli ölçüde rol oynar. Eğer o ses kişinin hoşuna giden bir olayı simgeliyorsa, belki de daha alçak olan ama onun hoşuna gitmeyen bir olaya ait olan sesten daha az rahatsız edici nitelik kazanmıştır. Kişinin çıkarları da sesin gürültü olarak algılanmasında etkili olabilir.

İnsan Kulağı Duyma Eşiği:

Genç ve sağlıklı bir insan kulağı 1000 Hertzlik bir sesi 20 m Pa (mikropaskal) civarında duyar ve bu değere insan kulağının duyma eşiği denir. İnsan kulağının acı duyma eşiği 100 Pascal'lık ses basınç seviyesindedir. Acı duyma eşiği gürültü şiddeti olan 120-140 dB(A) kişilere göre değişmektedir. Frekans ise saniyede geçen titreşim sayısıdır ve birimi hertz'dir (Hz). "İşitilebilir Frekans Aralığı" altındaki seslere infrasonik, üstündeki seslere de ultrasonik sesler denir. Konuşma sesi aralığı da 500-2000 Hz arasında değişir. Uluslararası standartlara göre, işitme sistemine zarar veren gürültü düzeyi 100Hz-10.000 Mhz ve 85dB üzeridir.

Gürültü hassasiyet değerleri:

- 30-65 db (desibel): konforsuzluk, rahatsızlık, sıkılma duygusu, kızgınlık, konsantrasyon ve uyku bozukluğu.
- 65-90 db : kalp atışının değişimi, solunum hızlanması, beyindeki basıncın azalması.
- 90-120 db : metabolizmada bozukluk, baş ağrısı.
- 120-140 db : iç kulakta bozukluk.
- 140 ve üzeri : kulak zarının patlaması.

Sonuç

Görmediğimiz ya da görmek istemediklerimizin çektikleri acılara kayıtsız kalarak; ya da sonuçlarına aldırmaksızın birbirimizi tüketmeyi daha fazla sürdüremeyeceğimizi; dünya değiştiği için, onlarla birlikte değişmemiz ve yaşamamız gerektiğini öğrenmek zorundayız.

İnsanların ruh hali verdiği tepkide kendini ifade eder. Bireyin davranışını kontrol eden beynin fonksiyonel yapısının normal yaşamda nasıl oluştuğu, kendini nasıl kontrol edebildiği ve hangi durumlarda kontrolsüz hale geldiği, ikna ve telkin edilebilmesinde neleri önemsediği ve neleri önemsemediği de bilinmesi gereken önemli kriterlerdir. Sorgulamadan ve mukayese etmeden bilgiyi kabullenme baştan zihin kontrolünü başkalarına teslim etmektir. “Amaç bireyin ya da kitlenin, sorgulama ve mukayeseye dayalı savunma mekanizmaları yok edilerek ikna ve telkine açık hale getirilmeleridir.” Görülen ya da yaşanan sessizlik gerçek sessizlik değildir, ne hissettirildiğine ve nasıl hissedildiğine bağlıdır.

Kişiler kendi kültürlerini, becerilerini ve kişiliklerini geliştirmedikleri sürece gerçek kimliklerini ortaya koyamazlar. Kimliksiz birey ya da kitlenin beyni, uzaktan kontrol edilmeye ve yönetilmeye mahkumdur. Özgüven temelinde birlikte düşünmek, farklı olmak, farklılıkları ve fırsatları keşfederek hedefe birlikte yönlenmek önemsenmelidir. Diğerlerinin egosunu ezmek ve yenmek değil, iletişimde dinlemek, anlamak, hissetmek, farklı düşüncelere, kültürlere saygı gösterip gelişimlerine katkıda bulunarak başarıya yönlendirmek hedeflenmelidir.

Sonuç olarak Ralph Waldo Emerson başarıyı tanımlarken kullandığı cümleler anlamlı olduğunu vurgulamak isterim. Ona göre başarı: Akıllı insanların saygısını ve çocukların sevgisini kazanmaktır; dürüst eleştirmenlerin onayını almak; sahte dostların arkadan vurmalarına dayanmaktır; güzeli sevmektir. Herkesteki en iyiyi bulmaktır; karşılık beklemeyi düşünmeden kendiliğinden vermektir; geride ister sağlıklı bir çocuk, ister kurtarılmış bir ruh, ister bir parça yeşil bahçe, ister iyileştiren bir sosyal durum bırakarak dünyanın iyileşmesine katkıda bulunmaktır. Gönlünce eğlenmek ve gülmektir; Kendinden geçerek şarkı söylemektir. Tek bir kişi olsa bile birinin sizin varlığınızdan ötürü daha rahat nefes aldığını bilmektir. Hayata farklı yerden bakabilmektir. Kendini başarılı hissettiğin anlar, başkalarının seni başarılı kabul ettiği anlar olmamalı, öfkeni kontrol ettiğin an olmalıdır. Kimseyi rencide etmeden düşündüğünü söyleyebilmektir. Bunları yapabilmek çok zordur hayatta. Öyleyse öfkenizi yönettiğiniz zaman kendinizle gurur duyun. Nihayet bunu da başardık deyin. [Ralph Waldo Emerson, 25 Mayıs 1803 - 27 Nisan 1882, ABD'li düşünür, yazar.]

Kaynaklar

1) “Türkler, Müslümanlar ve Ötekiler”, Voltaire.
2) “Fungus-Loving Ants Live Primarily on Mushrooms” , Adam Marcus, Scientific American, 2008.
3) “Medyadaki Önyargı ve Propaganda Nasıl Saptanır?”, Dr. Richard Paul and Dr. Linda Elder, Çeviren: Merih Bektaş Fidan, Eleştirel Düşünme Vakfı.
4) “Yeni Bir Yayın Alanı: Komplo Teorileri, Yeni Bir Araştırmacı Türü: Komplo Teorisyenleri” Rıfat N. Bali.
5) Geleceği Kazanmanın Yolu: Stratejik Yönetim”, Prof. Dr. Coşkun Can Aktan.
6) “Efficient wireless non-radiative mid-range energy transfer”, Aristeidis Karalis, J.D. Joannopoulos, and Marin Soljacic, Center for Materials Science and Engineering and Research Laboratory of Electronics Massachusetts Institute of Technology.
7) “Elektromagnetic veapon and Human rigths”, by Peter Phillips, Lew Brown and Bridget Thornton, As Study of the History of US Intelligence Community Human Rights Violations and Continuing Research in Electromagnetic Weapons.
8) “High-Altitude Electromagnetic Pulse (HEMP): A Threat to Our Way of Life”, by William A. Radasjy, PH.D. P.E.
9) “Mind Controllers” By Dr. Armen Victorian.
10) “Panik yönetimi”, Dr. Turgut Göksu, Polis Bilimler Dergisi, Cilt 2(5-6)
11) “Seramik Sanatçısı Velimir Vukicevic ve Çözümsüz Bulmacaları”, Yeşim Zümrüt, Yedi: Sanat , Tasarım ve Bilim Dergisi, Winter 2015, ISSUE 13: 33-40.